

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštne proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000,—, pol strani din 1000,—,
četrt strani din 500,—, 1/8 strani
din 250,—, 1/16 strani din 125,—
Mali oglasi vsaka beseda din 1,—

Rusija zasedla Besarabijo in severno Bukovino

Pozornost sveta je bila v minulem tednu osredotočena na zapad, kjer se je vdala nemški in italijanski premoči Francija ter doseгла z obema velesilama premirje. Koj po ustavitvi sovražnosti so razglašali v javnost, da pride sedaj na vrsto Anglija, katero bo napadla Nemčija iz zraka in z morske strani, da bi izsilila naglo odločitev. Vse je gledalo na zapad, medtem pa je presenetila sovjetska Rusija svet s svojo staro zahtevo po Besarabiji.

Izročitev ruske spomenice

Romunski poslanik v Moskvi Gavitescu je bil 26. junija ob 22. uri poklican k sovjetskemu zunanjemu ministru Molotovu. Ta mu je izročil spomenico sovjetske vlade, v kateri Rusija zahteva od Romunije:

1. da ji vrne vso Besarabijo, ki je bila pred svetovno vojno ruska;
 2. da ji odstopi severno Bukovino, kjer prebivajo Ukrajinci;
 3. da privoli v ureditev sovjetskih pomorskih oporišč v ustju Donave ter v pristaniščih Braili, Konstanci, Galacu in Gjurju, s čimer bi sovjetska Rusija dobila oblast nad ustjem Donave;
 4. da privoli v nadzorstvo Rusije nad vsemi svojimi petrolejskimi ozemlji;
 5. da izvede spremembo sedanjega, pred nekaj dnevi uvedenega političnega reda.
- Sovjetska vlada je Romuniji dala čas 24 ur za sprejem tega ultimata.

Kronski svet pristal na ruske zahteve

Kakor hitro so izvedeli v Romuniji, kaj terjata sovjetska Rusija, se je sestal kronski svet v Bukarešti pod predsedstvom kralja Karela dne 27. junija in je pristal na ruske zahteve že pet ur pred potekom od svetovetov danega časa. Istočasno je odredilo romunsko vojno ministrstvo splošno mobilizacijo kot varnostni ukrep.

Rusi zasedli odstopljeno ozemlje

Sovjetske čete so začele prodirati 28. junija zgodaj zjutraj v pokrajine, katere je označil komisar za sovjetske zunanje zadeve Molotov v svoji spomenici. Motorizirani oddelki in pehota so začeli zasedbo Besarabije in severne Bukovine. Že prvi dan so bile zasedene Černovice, glavno mesto Bukovine, in glavno mesto Besarabije Kislnjev ter Bjelgorod (Akerman). Zasedba je bila končana v treh dneh po določenem načrtu v popolnem redu in brez spopadov. Rusi so prodrli do reke Prut in njenega izliva v vasi Zurina, od koder bo šla nova sovjetsko-romunska meja v smeri proti jugozapadu preko Sereta do gornjega toka reke Sučave in po njej do izvira ter nato nazaj na sedanjo rusko-madžarsko mejo. Ruske čete bodo iz Galicije prodrle preko Černovic okrog 60 km daleč od sedanje meje proti jugu.

Preosnova romunske vlade in sklicanje parlamenta

Med prodiranjem ruske vojske v odstopljeno ozemlje je bila preosnovana Tatarescova romunska vlada. Iz prejšnje vlade so izstopili: zunanji minister Gigurtu, minister brez listnice Urdariano, državni podtajnik Portocala, minister za zunanjo trgovino Christu, minister za vero in umetnost Cobano ter državni podtajnik Sibicano. V preosnovano Tatarescovo vlado so stopile naslednje osebnosti: minister brez listnice Vajda Voevod, kraljevi svetnik in predsednik skupščine; zunanji minister Argetoiano, kraljevi svetnik in predsednik senata; minister brez listnice Inkulec, minister brez listnice Nestor; minister za zunanjo trgovino Canciuco, minister za vero in umetnost Diuresco, minister za propagando Sidorovici.

Koliko in kaj so pridobili Rusi z zasedbo?

Besarabija

Besarabija se razprostira med rekama Prut in Dnjester ter sega od Bukovine do Črnega morja. Meri 44.400 kvadr. kilometrov in šteje malo manj ko dva milijona prebivalcev. Od teh je 40% Romunov, 30% Ukrajincev, judov je 12%, kakih 200.000 Bolgarov, 75.000 Velikorosov ter nekaj Turkov in Tatarov, ki so se pa zadnja leta močno selili v Turčijo.

Rusi so zasedli Besarabijo leta 1812., toda v krimski vojni so zopet izgubili njen južni del, ki je bil prisojen kneževini Moldaviji. Leta 1878. je Rusija vnovič zasedla vso Besarabijo ter je obdržala tudi njen južni del, za kar je Romuniji kot nadomestilo morala odstopiti Turkom odvzeto Dobrudžo in ozemlje ob izlivu Donave v Črno morje. Naslednjih 40 let je bila Besarabija ruska, zadnjih 20 let pa romunska. V boljševiški revoluciji je izrekel »besarabski narodni svet« željo za priključitev dežele k Romuniji. Nato je vko-

V preosnovano Tatarescovo vlado sta tudi stopila predstavnik mladih desničarskih nacionalistov. Vodja bivše Železne garde in naslednik Codreana, Boris Horia Sima, je bil imenovan za državnega podtajnika v prosvetnem ministrstvu, vodja desničarske narodne dijaške organizacije iz leta 1922. dr. Simon Esku pa je imenovan za državnega podtajnika v ministrstvu za zdravstvo.

Za soboto, 29. junija, je bil sklican romunski parlament, ker je potreben po ustavi za odstopitev pokrajin sklep parlamenta in ker nobenega dela države ne moreta pravnoveljavno odstopiti niti krona niti vlada. Parlament je tudi sprejel sklep za sprejem ruskih zahtev in sta s tem sklepom prešli pod sovjetsko oblast Besarabija in severna Bukovina in je s tem sklepom rešeno vprašanje pravnoveljavnosti.

rakala romunska vojska brez bojov v Ukrajino. Zavezniški vrhovni svet v Parizu je potrdil zasedbo, česar pa ruski sovjeti nikoli niso priznali, da si se je Romunija na vso moč trudila, da bi izposlovala priznanje priključitve

Bukovina

Bukovino so iztrgali Rusi Turkom leta 1769. Kmalu pa je bila Rusija prisiljena, da jo je odstopila Avstriji, ki jo je obdržala do leta 1918.

Po Bukovini je prebivalo prvotno slovanško prebivalstvo, šele ob koncu srednjega veka so začeli prodirati in se naseljevati ob reka Romuni.

Bukovina meri 10.000 kvadr. kilometrov in ima 800.000 prebivalcev. Rusinov je 38%, Romunov 34%, Nemcev 20%, pet odstotkov je Poljakov, ostali so judje.

Sanžermanski mir je leta 1919. prisodil Bukovino Romuniji.

Madžarska in Bolgarija bosta še počakali

Kakor hitro je uspela sovjetska Rusija, da je mirnim potom uresničila svoje zahteve napram Romuniji, sta nameravali tudi Madžarska in Bolgarija pritisniti na Romune, da izročijo prvi Transilvanijo in drugi pa Dobrudžo (obe pokrajini so dobili Romuni po svetovni vojni). Obenem je bila izvršena na Madžarskem obsežna mobilizacija, v manjšem obsegu pa tudi v Bolgariji. Romunija je seveda tudi proglasila splošno mobilizacijo, poleg tega pa še hitro premestila vse čete, ki so bile prej ob rusko-romunski meji, na ogroženo ozemlje. Na nasvet Nemčije in Italije pa sta obe vladi svojo prvotno namero opustili. Madžarska vlada trdno veruje, da se bodo njene želje prej ali slej uresničile s pomočjo Nemčije in Italije. Zaradi tega so tudi vsi vojaški ukrepi zadnjih dni bili samo varnostnega

značaja. Na drugi strani se pa pojavljajo v Budimpešti vedno pogostejše mnenja, da je vprašanje sovjetske zahteve po izročitvi Podkarpatske Rusije samo še vprašanje prihodnjih dni. Verjetno se bo to zgodilo takoj, čim bo zasedba Besarabije in severne Bukovine popolnoma dovršena in bodo razmere v obeh pokrajinah vsaj v glavnem ustaljene. Zaradi tega in tudi raznih drugih domnev je mogoče opaziti v Budimpešti precejšnjo vznemirljivost, da si izjavljajo na uradnem mestu, da za to ni nobenega povoda, ker se Madžarska lahko vedno zanese na svoje prijateljstvo z Italijo in Nemčijo.

Sovjetska Rusija, ki ima sedaj v Besarabiji, Bukovini in okolici okoli sto divizij, bi se gotovo sama uprla nadaljnji okrnitvi Romunije s kake druge strani.

Pred napadom Nemčije na Anglijo

Po zlomu Francije ima Nemčija proste roke, da lahko napade Anglijo z morja in iz zraka. Najbolj učinkovito orožje Nemcev — tanki — glede Anglije pri prvih napadih odpade, ker je Anglija velik otok.

Angleži so si tudi v svesti, da so sedaj oni na vrsti, čeravno ni stopila na angleška tla noga sovražnika že nad 900 let.

Predznaki nemškega napada

Napoved Chamberlaina

Zadnje dni so se širile po svetu vesti, da sta nastala na Angleškem po predaji Francije dva tabora. Enemu načeljuje ministrski predsednik Churchill in je odločno za nadaljevanje vojne do končne zmage. Drugega pa da vodi bivši predsednik vlade, stari Chamberlain, in ta bi naj bil za čim hitrejšo sklenitev miru.

Te govornice, ki so propagandnega značaja, je odločno zavrnil Chamberlain kot član angleškega vrhovnega vojnega sveta v svojem govoru po radiu dne 30. junija.

Chamberlain je rekel s poudarkom: »Kdor posluša sovražno propagando, ki raznaša prazne vesti, da bi kdor koli od nas pristal na mirovna pogajanja, dela samo uslugo sovražniku. Mi smo močen in enoten narod, ki se da raje uničiti kakor pa priti pod tuje gospodstvo. Pod vodstvom ministrskega predsednika Churchilla smo vsi zbrani z odločnostjo in borbenim duhom velikega naroda. Če je treba braniti svobodo in civilizacijo, bo pogumnim možem in ženam samo utrdilo odločnost dejstvo, da smo v tej borbi ostali sami in moramo sami zmagati. Ne podcenjujem niti trenutke velike vojaške moči, ki je premagala pogumno francosko armado in spravila Francijo v sedanji žalostni položaj. Vsi tudi vemo, da ima zdaj sovražnik svobodne roke, da napade nas. Nedvomno so letalski napadi zadnjih dni samo predigra večjih napadov. Nemčija hoče še vedno storiti vse, da hitro konča vojno. Vemo, da se sedaj celo pripravlja na vpad v Anglijo. Vsak trenutek lahko začne z napadom na nas po morju in v zraku.«

Dnevna bombardiranja in zasedba otokov

Druga glasno govoreča znaka za skorajšnji nemški napad so dnevna bombardiranja angleškega otoka iz zraka in zasedba dveh angleških otokov v Kanalu ali Rokavskem prelivu.

Desetdnevni dnevni in nočni poleti nemških letal nad Veliko Britanijo so dali angleškim listom povod, da opozarjajo Angleže na napad, ki je tik pred durmi, in izražajo prebivalstvu polno priznanje za izkazano hladnokrvnost. Skozi deset dni in noči so metali doslej nemški bombniki bombe na razne pokrajine v Angliji in na vse vojaško važne točke. Glavni učinek teh napadov je bil po ameriški sodbi ta, da so se ljudje privadili bombardiranja in da ljudskega zaupanja v zmago nikakor niso omajali.

Nemci so si priborili v najnovejšem času v Kanalu dva angleška otoka, ki jim bosta služila kot letalska opora pri napadih na veliki otok. Nemške letalske sile so izvršile nenadoma letalski napad ter zasedle otok Jersey. Nemci so zasedli delno tudi otok Guernsey. Radi zasedbe so morali ukiniti Angleži začasno vse telefonske zveze z otočjem v Kanalu.

Zasedbo omenjenih otokov opravičujejo Angleži z izgovorom, da nista bila zaščitena.

Angleško zaupanje v obrambo

Ker so Angleži prepričani, da jim gre pri tokratnem napadu za biti in ne biti, stavijo zmagovito zaupanje v vojsko in letalstvo.

Besede vojnega ministra

Angleški vojni minister Eden je pozival narod k zaupanju v obrambo v svojem govoru

26. junija in rekel, da še ni imela Anglija nikdar zbranega toliko vojaštva doma na otoku kot tokrat.

Bodrilne besede angleškega vojnega ministra se glasijo: »V Anglijo prihajajo vedno novi oddelki zaveznških vojsk in vojsk iz imperija. Nikdar ni imela Anglija zbranega večjega števila vojakov doma. Te sile so dovolj močne, da preprečijo vsak sovražni napad. Ne smemo sicer podcenjevati sovražnika, toda ta

Potek dekliškega praznika na Betnavi

Dekleta iz lavantinske škofije so obhajala 29. in 30. junija na Betnavi pri Mariboru svoj praznik v znamenju dela za pravični mir. III. Dekliški dnevi so privabili na prijazno Betnavo okrog 1500 deklet iz vse škofije, da so prosile na betnavskem dekliškem domu Mater Marijo za moč, da bi ostale vedno zveste Bogu in domu. Ob tej priliki je položil deviški cvet naših deklet Mariji v naročje zaobljubo pripravljenosti. Obenem pa sta ta dva dneva navdušila dekliška srca za lepoto in srečo življenja po božji volji in so jih usposobila, da so ponesla tako ožarjeno sonce svoje čiste mladosti v svoje domove naše matere Slovenije.

Kljub temu, da divja po Evropi najljutejša vojna vihra in preživlja tudi naša država hude ter resne čase, so si vendar upala dekleta na svojo vsakoletno prireditev, ki jih je sigurno usposobila za prenašanje razmer, ki skoraj dnevno vznemirjajo še tako ravnodušnega kmečkega človeka. Tudi letos je pohitelo na Betnavo okrog 1500 deklet z veseljem in upanjem, da se v teh dneh navdušijo in usposobijo za novo požrtvovalnost.

Priprava na glavni praznik

Dekliški praznik 30. junij je pričel s predpripravo na Petrovo, ki je obsegala uvodno marijansko prireditev. Deževje je zadržalo od te prireditve veliko število deklet iz mariborske okolice. Kljub slabemu vremenu pa je prihitelo v betnavski dekliški dom že na predvečer precejšnje število Marijinih hčera iz bolj oddaljenih krajev škofije. Nebo ni dovolilo, da bi bila procesija z Najsvetejšim in gorečimi svečami po parku. Večernice z nagovorom so bile v kapelici betnavskega gradu in jih je opravil g. stolni kanonik dr. Josip Mirt. Običajna uvodna prireditev je zgubila radi dežja in viharja mični zunanji sijaj in so se morale udeleženke zadovoljiti s tem, kar jim je nudila streha betnavskega doma in kapelice.

Po večernicah so se podale udeleženke k počitku. Prenočile so v betnavskem gradu, v gospodarskem poslopju in pri nekaterih posestnikih po Radvanju.

Glavni dekliški praznik

Dasi je slabo vreme stisnilo uvodno prireditev na ozki obseg v betnavski kapeli, pa je bil glavni dekliški praznik v nedeljo, 30. junija, tem lepši in hvalevredno obiskan. Krasno nedeljsko jutro je privabilo v dekliški dom dobra okoliška dekleta, ki so znatno dvignila število že na predvečer došlih in so pripomogla s številno navzočnostjo k popolnemu sijaju glavne nedeljske prireditve.

Sprejem škofa, spreved k oltarju in sveta maša

V jutranjem svitu so se začela dekleta zgrinjati od vseh strani v svoj dobro znani dom. Prihajale so v skupinah peš, nekatere so se pripeljale na okrašenih tovornih avtomobilih, z avtobusi, na kmečkih vozovih ter na kolesih. Ob šestih zjutraj je bil prostor pred betnavskim gradom in parkom poln pestrih dekliških noš, da pozdravijo svojega nadpastirja

bo s tem, da bo moral v primeru napada na Anglijo zalagati svojo vojsko preko morja, prišel v isti neugoden položaj, v katerem smo bili doslej mi, pri tem pa niti ne bo imel nadoblasti nad morjem. Anglija bo deležna vedno večje pomoči v orožju in strelivu iz Zedinjenih držav. Zedinjene države pošiljajo to pomoč v prepričanju, da bo Anglija v vojni zmagala. Angleži bodo zmagali, ker angleški narod zaupa v svoje visoke vzore. Borba, ki je sedaj v teku, gre za bodočnost človeštva, za večno svobodo duha in mišljenja.«

in priljubljenega lavantinskega škofa g. dr. Ivana Tomažiča. Prevzv. g. škof se je pripeljal točno ob napovedani uri in bil veselo ter navdušeno pozdravljen od krasne skupine v narodnih nošah. Pisan šopek je bil izroččen Nadpastirju od Mariborčanke Vere Jemčeve v gorenjski, štefke Drolčeve pa v koroško-ziljski narodni noši. Posebno priznanje zaslužijo dekleta iz Svečine, ki so obiskale dekliški praznik v domačih, štajerskih nošah.

Nato se je razvil spreved deklet, ki so spremljevali škofa in njegovo spremstvo čez most v grajski park, kjer je bil postavljen pod bukvo oltar in okrog njega pa klopi za številne udeleženke. Sv. mašo je daroval vladika ob asistenci stolnih kanonikov gg. dr. Mirta in dr. Osterca. Med sv. daritvijo je imel Prevzvišeni na zbrane ganljiv in času primeren nagovor. Sv. obhajilo so prejela dekleta med sv. mašo, med katero so odmevale iz prijaznega parka vedno nove ter v srce segajoče slovenske narodne pesmi pod vodstvom g. Duha, kaplana iz Radvanja.

Slavnostno zborovanje

Ko so se dekleta po slovesni službi božji pokrepčala, je pričelo ob devetih dopoldne slavnostno zborovanje. Ta del prireditve so počastili častni gostje: okrajni načelnik Eilec, predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec, ljubljanski zastopnik dr. Grafenauer, mariborski podžupan Franjo Žebot, ravnatelj učiteljskega dr. Franc Sušnik, starešina okrajnega sodišča Lavrenčič, tajnik mariborske Prosvetne zveze prof. Klasinc, zastopano pa je tudi bilo častno dekliško zastopstvo iz Ljubljane in Zagreba.

Zborovanje je otvoril bogoslovni profesor in ravnatelj dr. J. Aleksič s pozdravom na škofa dr. Ivana Tomažiča, njegovo spremstvo, na častne goste in dekleta.

Pozdravu so sledili po sporedu določeni govori, kateri so obravnavali najbolj pereča vprašanja z ozirom na sedanji vojni čas. Iz temeljitih in resnih razprav so zajela dekleta dovolj pobude ter navodil za bodočnost.

Začeta in zaključena je bila dopoldanska prireditev z »betnavsko himno«.

Popoldanska prireditev

Ko je bilo glavno zborovanje zaključeno, se dekleta niso razšla, ampak je oskrbelo vodstvo dekliške prireditve številne šotore, ki so nudili poleg telesnega okrepčila tudi razne knjige ter brošure, katere so mnoge kupovale. Dekliški krožki so v nedeljo popoldne poskrbeli za razvedrilo z veselimi ter ljubkimi prizori. Pod mogočno betnavsko bukviyo se je vršil en nastop za drugim in dokazoval, kaj vse zna v Dekliških krožkih organizirano kmečko dekle.

Vsa ona dekleta, ki so nastopala, da razvedrilo udeleženke praznika, so bile deležne navdušenega priznanja in tudi tihe hvaležnosti.

Popoldansko prireditev je kronala in zaključila akademija z zborna posvetitvijo Mariji in večernice, nakar je pričel razhod v trdnem prepričanju: prihodnje leto še na številnejše in veselejšje svidenje!

Prišlo je, kar se je leta pripravljalo

Prvo razdobje vojne med velesilami je zaključeno s podpisom pogodbe o premirju med Francijo in državama osi Berlin-Rim (Nemčijo in Italijo). To razdobje se je končalo s porazom Francije. Razmotrivanja, ki splošno zanimajo duhove ter se vršijo ob tej priliki po časnikih in zasebnih razgovorih, imajo za predmet dogodke v neposredni preteklosti in takšne, ki se bodo vršili ali se vsaj pričakujejo v bližnji bodočnosti. Ob vsakem mejniku razdobja se hoče uveljaviti človeški duh, bodisi s kritiko preteklosti bodisi s prerokovanjem o bodočnosti. S prerokovanjem stopi človek na negotov teren, kjer mu prav lahko in rado izpodsne. Tako je ob izbruhu in razpletu vojne mnogoteri nastopil z napovedmi razvoja in konca, ki jih je dejanski izid popolnoma demantiral ter tako izpričal, da dotičnik ni ne velik ne mal in sploh noben prerok. Trdnješo podlago ima pod nogami, kdor stopi na teren kritičnega razmotrivanja o dovršenih dejstvih, njihovih vzrokih in nasledkih.

Ko je vrhovni poveljnik francoskih armad general Weygand bolešno vzkliknil: »Francoske armade so poražene«, se je svet vprašal, zakaj se je to zgodilo, in sicer v prime-roma tako kratkem času. Novi predsednik vlade maršal Petain je dal strmečemu in vprašujočemu svetu odgovor, sestavljen s kratko in jasno določnostjo starega vojaka: »Francija je imela premalo naraščaja, premalo orožja in premalo zaveznikov.« S tem so bili izpovedani neposredni razlogi vojaškega poraza Francije. Boriti se je morala proti ogromni številčni premoči z nezadostnimi divizijami, z nedostatnim, deloma zastarelim orožjem in brez zadostne zavezniške pomoči. Anglija je sicer poslala v pomoč nekaj divizij, toda niti polovice tistih divizij, ki jih je Francija morala držati v pripravljenosti na francosko-italijanski meji.

Maršal Petain pa je v svoji veliki odkritosrčnosti tudi namignil na nek razlog, ki sega globlje in leži na moralnem področju, in to je uživanjaželjnost in pomanjkanje požrtvovalnosti, ki sta zajeli francoske ljudske množice in osobito mladino po zmagovitem zaključku svetovne vojne v jeseni 1918. S tem je stari maršal, ki je sam veren katoličan, pokazal na rak-rano francoskega narodnega organizma: na materialistično, zgolj materiji, telesu, uživanju služeče življenjsko naziranje ljudskih množic. To naziranje je vcepljalo

mladini od nežne detinske dobe do doraslosti državna francoska šola, ki je bila ne samo brezverna, marveč tudi protiverna in protibožna. Med obtožbami, ki jih je v teku vojne neposredno pred vojaškim porazom dvignil zoper službeno Francijo nadškof v Bordeauxu, monsignor Feltin, in o katerih smo v zadnji številki poročali, se nahaja tudi tale: »Vzdržuje se še vedno javni pouk, ki je oropan vsake krščanske misli. Vzgojamo mladino, ki Kristusa ne pozna. Obenem učimo moralo, ki je brez podlage.«

Šola je bila pozorišče, kjer je izživljalo svoje lažnivo svobodoumje do najvišje stopnje poljubnosti državno učiteljstvo, ki ni bilo nacionalno, marveč po veliki večini komunistično in komunistično. To učiteljstvo je vzgajalo francoske otroke ne samo v popolni brezbriznosti za varstvo domovine, marveč tudi za prepričane antimilitariste in dosledne sovražnike obstoječega reda in vsake religije. Ker vlada na Francoskem že dolgo časa veliko pomanjkanje duhovnikov, ni bilo na vasi nobenega činitelja, ki bi bil sposoben in voljan, da bi takšnemu učiteljstvu stopil na prste ter prevzel obrambo velikih verskih in narodnih idealov. Državna prosvetna uprava pa ni imela ne smisla ne volje ne ugleda, da bi se

postavila v bran proti razdirajočemu delu učiteljstva.

Takšna mladina je vzrastla iz državnih šol. Pri vstopu v življenje je sprejela to mladino v svoje območje levičarska politika, ki ji je zadnja leta francosko volilstvo izražalo svoje zaupanje. Levičarske stranke (framasoni, svobodoumne meščanske stranke, socialisti in komunisti) so tvorile večino parlamenta, iz njenih vrst so prihajale francoske vlade, ki so navadno tudi naglo odhajale. Te stranke si niso upale povedati ljudstvu, da bo Francija rešila le skrajna delavnost, napor vseh sil in železna disciplina, ker bo drugače 40 milijonov Francozov podleglo 80 milijonom Nemcev ob katastrofalnem padcu rojstev na Francoskem. Namesto tega so propovedovale in ljudstvu obljubljale kot najvišji življenjski cilj: nasičenost z gmotnimi dobrinami in uživanje življenja, delavcem pa še posebno čim višje plače in čim manj dela. Levičarska večina, ki je vodila Francijo vsa zadnja leta, je propagirala stališče: »Jejmo, pijmo, plešimo, uživajmo življenje!« To se je godilo naprej tudi potem, ko je narodni socializem proglasil načelo: »Nemcem ni treba surovega masla, pač pa kanonov!« Tako je naposled prišlo to, kar se je leta pripravljalo.

Po Jugoslaviji

Dr. Anton Korošec — prosvetni minister

Z ukazom kraljevega namestništva z dne 29. junija je bila sprejeta ostavka prosvetnega ministra Božidarja Maksimoviča. Z istim ukazom je bil postavljen za prosvetnega ministra g. dr. Anton Korošec, predsednik senata. Novo imenovani prosvetni minister je 30. junija ob navzočnosti predsednika vlade Dragiše Cvetkoviča prisegel, nakar se je odpeljal v prosvetno ministrstvo, kjer ga je pričakoval dosedanji prosvetni minister Boža Maksimovič, od katerega je prevzel posle.

Smernice dr. Koroščeve prosvetne politike

Koj po prevzemu ministrstva je sprejel dr. Korošec zastopnike tiska, katerim je podal izjavo, v kateri je zahteval program prosvetne politike za bližnjo bodočnost. Novi prosvetni minister je rekel, da je prevzel prosvetno ministrstvo v resnem času. Naši državi so sicer

prihranjene vojne grozote, vendar jo dosega-jo valovi borbe, v kateri se odloča usoda sveta. Danes gre za vse kulturne in moralne vrednote človečanstva in celo za najvišje človeške dobrine: vero, družino, domovino. Zato moramo biti pripravljene, da se uspešno upremo vsem morebitnostim, ki bi utegnile nastopiti v vrtincu dogodkov.

Prosveta je temelj zdrave državne politike. Prosvetljeno ljudstvo hodi po varni poti bodočnosti. Prizadevati si moramo, da bomo dali našemu narodu najboljšo prosveto, ki bo odgovarjala sedanjim razmeram na svetu ter pogojem in potrebam današnjega družabnega reda in napredka.

Na mladini sloni bodočnost države in naroda. Vsa naša pozornost se mora obrniti njeni narodni in moralni vzgoji. To so osnovne smernice naše prosvetne politike. Varovali, negovali in razvijali bomo jezikovne in narodne tradicije Srbov, Hrvatov in Slovencev, sve-

50.000 dolarjev za »sinjega leoparda«. Neki zbiralec metuljev v Zedinjenih državah je razpisal nagrado 50.000 dolarjev za tistega, ki bi mu priskrbel največjega metulja na svetu. To je žival, ki živi na nekem otoku Malajskega otočja v Tihem oceanu in ki meri z razpetimi krili pol metra. Domačini pravijo o teh metuljih, da so duše pokojnikov, ki strašijo po gozdovih. Imenujejo jih »sinje leopard«. Gotovo ne bo lahko spraviti to nagrado v žep, kajti do danes ni uspelo še nobenemu belokožcu, da bi takšnega metulja sploh videl.

Dolina brez sonca. Njujork ni samo mesto, temveč je tudi država v okviru Zedinjenih držav. Njujork je velik in širok. Če stopiš v njegovo provinco, ne vidiš nobenih

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

»Klavs ga je pomilostil!«
 »Klavs je dovolil, da ga jaz zamenim...«
 Te besede je izgovorila tako ravnodušno, kakor da bi šlo za zamenjavo pri kaki igri.
 Fedor in Peter sta jo prestrašena pogledala.
 »Nataša!« je vzkliknil Fedor. »Ti...«
 »Da, Fedor!« ga je prekinila ona. »Jaz bom umrla namesto očeta.«
 »Draga sestra!« je zaihtel Peter. »To ni mogoče! Ti ne smeš umreti!«
 Nataša se je obema nasmehnila. Nato se je obrnila k Fedorju in mu ljubeznivo rekla:
 »Fedor, nisva imela duhovnika, da bi blagoslovil najino zakonsko zvezo, toda poroka krvi je več vredna ko navadna.«
 V zatvoru je zavladala tišina. Trije obsojenci so se objeli. Preživljali so trenutke, ki so popolnoma združili njihove duše.
 Pričakovali so jutranji svit. Pripravljene so bili. Vzvišenost krščanskega upanja jim je vlivala moč.

26

Čez nekaj trenutkov jih bo objela tema, ker bo sveča vsak čas dogorela. Vedeli so, da se bodo okrog njih plazili strahovi, a niso se jih bali.

Sedli so na klop. Nataša je bila v sredini. Pogovarjali so se.

Sveča je že ugašala. Plamen je še nekajkrat poskočil, potem pa je zavladala v prostoru tema.

Fedor je objel svojo ženo in njeno glavo nagnil na svojo ramo.

»Moja draga žena!« je šepetal.

»Moj dragi mož!« je ona ljubeznivo odvrnila.

V tihi temi sta njuni srca mirno utripali, daleč od muk, katere jima je nalagalo življenje.

16.

Po usmrstitvi treh talcev je minulo teden dni. V vasi je vladal mir in red. Prebivalci so bili še bolj tihi ko prej. Sveža gomila na pokopališču, ki je pokrivala tri mlade žrtve, jih je težila. Zavedali so se, da so te žrtve rešile vas uničenja. Hvaležni so jim bili. Iz njihovih src so se dvigale k Bogu tihe molitve za njihov dušni blagor.

Pri Andrejevih je vladala tišina, kakor da ne bi bilo žive duše pri hiši. Aleksej in Karina sta ko senci hodila po dvorišču in hiši. Glasne besede ni bilo slišati iz njihovih ust. Med dnevom sta molče opravljala najnujnejše posle. Na večer sta zavila proti pokopališču. Vsa sključena sta

tinje in običaje vseh priznanih veroizpovedi ter bomo s tem skrbeli, da bodo vse šole in vsi prosvetni zavodi sploh postali čebeljniki reda in dela in sejalci prosvete in morale resnične narodne kulture in rodoljubja.

Mladino moramo pripraviti, da bo potom prosvetljenosti duhovno in moralno oborožena za ono veliko dobo, ki prihaja na svet. Mora biti vzgojena v žrtvovanju za narodne ideale v goreči ljubezni do domovine in iskreni vdanosti vzvišenemu prestolu in domu Karadjordjevičev.

Obletnica prvih stikov. Dne 27. junija 1939 sta se ministrski predsednik Dragiša Cvetkovič in dr. Vl. Maček na svojem sestanku, ki je bil v vinogradu dr. Šubašiča v Vukovi gorici blizu Karlovca, sporazumela o potrebi in bistvu sporazuma med Hrvati in Srbi. Da proslave spomin na to važno obletnico, so se v četrtek, 27. junija, v Vukovi gorici zbrali Dragiša Cvetkovič, dr. Maček, minister dr. Šutej, minister dr. Konstantinovič, ban dr. Šubašič in nekaj vodilnih hrvatskih politikov. Pri tej priliki je predsednik vlade na vprašanje časnikarjev napovedal, da se bodo v naši državi kmalu izvršile nekatere gospodarske preosnove, ki imajo namen, da zagotovijo prebivalstvu države boljše življenje ter da ugodijo njihovim osnovnim življenjskim potrebam.

Na Hrvatskem so v živahnem teku jubilejne svečanosti za praznovanje 1300 letnice hrvatskega katolicizma. Najsvetčanejša se je letos obhajal na Hrvatskem praznik prvakov apostolov sv. Petra in Pavla. Katoliška Hrvatska je ta praznik izpovedala svojo globoko vdanost katoliški Cerkvi in svojo neomajno zvestobo njenemu vidnemu vrhovnemu poglavarju rimskemu papežu. Predvideno letošnje narodno hrvatsko romanje za ta praznik na grob sv. Petra v Rimu je izostalo radi mednarodnih prilik. Vršila pa sta se ta praznik ob ogromni udeležbi ljudstva dve velika evharistična kongresa, in sicer v znanem kopališču Baški na otoku Krku in v Gjurgjčevcu za Podravino.

Srbska zemljoradniška stranka, ki sodeluje z JRZ in s Hrvatsko seljačko stranko v sedanjih vladnih sporazumih, ima za predsednika dr. Milana Gavriloviča. Ker je bil ta imenovan za poslanika Jugoslavije v Moskvi, je mesto predsednika v stranki prav za prav izpraznjeno. Pristojni činitelji v stranki pa mislijo, naj bi dr. Milan Gavrilovič tudi naprej ostal predsednik, predsedniške posle pa bi vodil podpredsednik. Med tistimi, ki pridejo v tem pogledu v poštev, je v prvi vrsti dr. Tupanjanin.

stopala in kdor ju je videl, se mu je stisnilo srce od sočutja. Bila sta živa mučenca.

Stara sta pri grobu pokleknila in pomolila. Nad okolico je že ležala noč, ko sta zapustila pokopališče, še bolj sključena.

Karanzin se je spremenil. Junaška smrt treh mladih ljudi, ki so se žrtvovali za vas, ga je pretresla. Prej je snoval načrte za svoje brezobzirno gospodarjenje. Užival je ob misli, kako se bodo Baltičani tresli pred njim. V polni meri jim je hotel pokazati svojo moč. Dopovedoval si je, da bo še bolj trinoški kot je bil njegov prednik — Šubin. A sedaj je bil popolnoma drugačen. O trinoštvu ni bilo govora.

Kaj je tako vplivalo na novega predsednika vaškega sovjeta? Večkratno srečanje z Aleksejem in Karino. Pogled na uboga starca je bil zanj izpraševanje vesti. Zamislil se je v svojo preteklost pred odpadom in po odpadu. Čim bolj je razmišljal o vlogi, ki jo je igral v službi boljševiskega režima, tem bolj se je sramoval samega sebe. Nadalje so vplivali nanj trije preprosti leseni križi, ki so bili zasajeni v svežo gomilo. Zasadili so jih ponoči vaščani. On jih je hotel izrjaviti, ko jih je prvič videl, a neka sila mu je to zabranila. Sedaj ga je senca teh malih križev povsod spremljala. Zdelo se mu je, da se ta senca vleče po vsej ravnini...

Vest je Karanzina preganjala. Čutil se je krivega in je uvidel, da je v službi krvoločnih trinogov, ki pod pre-

Dr. Korošec ob 40 letnici Zadrुžne zveze

Zadnje sredo, dne 26. junija, se je vršila v Ljubljani 40. glavna skupščina Zadrुžne zveze, katero je obiskalo odposlanstvo iz vse Slovenije. Jubilejno skupščino je vodil predsednik Zveze g. dr. Anton Korošec, ki je od vseh navdušeno pozdravljen predlagal soglasno odobreni vdanostni brzojavki kralju ter knezu namestniku Pavlu in brzojavne pozdrave ministrskemu predsedniku, ministru dr. M. Kreku, kmetijskemu, finančnemu ministru ter banu dr. M. Natlačenu.

G. predsednik ob 40 letnem jubileju Zadrुžne zveze

Danes imamo glavno skupščino Zadrुžne zveze, obenem pa obhajamo tudi 40 letnico njenega obstanka, ki je sicer prva leta, to je do leta 1904., nosila ime Gospodarske zveze, a je tega leta začela delovati pod svojim sedanjim imenom.

Dr. J. E. Krek in Vlad. Pušenjak

Po prvem katoliškem shodu leta 1892. je v vsem našem javnem življenju pod vplivom idej dr. A. Mahničarja zavladal nov duh, tako tudi v zadrुžnem. Dočim so prve zadrुge v Sloveniji nastale predvsem iz nacionalnih razlogov, so sedaj nastopili v okviru politično-strankarskih pokretov tudi socialni ter gospodarski momenti. Središče zadrुžnega gibanja se je preselilo iz slogarskega Celja v srce Slovenije, v Ljubljano. Baklo novega zadrुžnega duha, nacionalnega, socialnega in gospodarskega obenem, je vzel v svoje roke dr. Janez Ev. Krek ter jo nosil z mladeniško navdušenostjo vse do svoje smrti.

Poleg dr. J. E. Kreka, ki je bil prvi med prvimi, najidealnejši med idealnimi, se je v zadrुžnem delu pojavilo vse polno slovenskih mož, od kmeta in delavca pa do izobraženca vseh vrst. Nobeden izmed stanov se ni postavil ob stran, temveč vsi so po svojih močeh pomagali graditi veliko zadrुžno delo po Sloveniji.

Meni se zdi, da se enega pridnega zadrुžnega delavca vendarle vse premalo spominjamo; to je bivši revizor, pokojni gospod Vladimir Pušenjak. Pušenjak ni bil samo revizor, ampak tudi navdušen ideolog, ki v svojem običajnem nahrbtniku ni nosil samo kranjskih klobas, ampak tudi seme zadrुžne misli, katero je neumorno in z uspehom sejal po severnem delu naše Slovenije. Zato pa naj bo dovoljeno, da danes, ko slavimo 40 letnico Zadrुžne zveze, tudi temu možu postavimo spomenik med možmi, ki so spomenikov vredni.

Zgradba Zadrुžne zveze je trdna

Od prvih početkov Zadrुžne zveze, katero, mislim, od naš, ki smo danes tukaj navzočni, nihče ni kumoval, so se zgodile velike spremembe, politične, socialne in gospodarske. Nekatere so bile v njen prid, kakor n. pr. politične, a druge, kakor n. pr. gospodarske, so jo nekajkrat hudo stresle, toda zgradba zadrुžništva in Zadrुžne zveze je ostala trdna.

Zadrुžne organizacije živijo med Slovenci v plemenitem tekmovanju

Še nekaj moramo omeniti. Pri nas Slovencih je zadrुžništvo sledilo našim svetovnim nazorom. To je bil primer skoraj pri vseh narodih, v katerih življenju je svetovno naziranje igralo kako vlogo. Toda to lahko pribijemo danes: četudi so se pred 40 leti tu in tam pojavljala med različnimi našimi zadrुžnimi skupinami nasprotovanja, je danes to prenehalo in zadrुžne organizacije živijo v miru med seboj in v plemenitem tekmovanju delujejo pri istem narodu. Vsi želimo, da tako ostane tudi za naprej, ker ne vidimo razloga, zakaj naj bi se ti medsebojni odnosi spremenili.

Zadrुžna zveza je velika organizacija, a še ni popolna

Zadrुžna zveza je danes velika organizacija, ena med največjimi v Jugoslaviji. Šteje skupaj 739 različnih zadrug, kar pomeni najvišje število, katero je Zadrुžna zveza do sedaj sploh dosegla.

Zanimiv je prerez naše Zadrुžne zveze, ki nam daje sliko zadrुžnega dela na različnih poljih. Po zadnji statistiki je bilo: kreditne zadrug 342, nabavne in prodajne 100, živinorejske in pašniške 61, stavbinske 46, kmetijske strojne 41, mlekarke zadrug 40, zadrुžne elektrarne 27, vodovodne zadrug 25, obrtne zadrug 25, vinarske zadrug 10, razne zadrug 18, osrednje zadrug 4. — Ta prerez nam obenem kaže, da poslopje zadrुžništva v Sloveniji še ni dozidano. Organizacija zadrुžništva še ni tako popolna, da bi lahko rekli: dovolj, sedaj pa lahko počivamo!

Dvojna potreba

Teško je v sedanjih nestalnih in nejasnih časih voditi zadrुžništvo. Toda čim bolj je težko, tem bolj je tudi potrebno.

Ako gledamo nazaj v prva leta naše 40 letne Zadrुžne zveze, vidimo, da se je zadrुžništvo začelo graditi z veliko mladeniško navdušenostjo. Z isto vnemo se naj poslopje tudi dozida in dovrši. Za to pa je dvojno po-

tvezo, da hočejo iztrebiti sovražnike ljudstva in ustvariti raj na zemlji, uničujejo vero in se kopljejo v krvi množic. Ker je bil strahopeten in samoljuben, iz tega spoznanja ni izvajal edino pravilne posledice, da bi obsodil delo boljševiskih mogotcev in zapustil vrste njihovih podrejenih priganjačev. Preveč je ljubil življenje in udobnost, in to ga je odvrčalo od tega, da bi se žrtvoval. A vsaj nekaj je storil v pomirjenju svoje vesti. Z ljudmi je lepo ravnal. Prizadeval si je, da bi olajšal njihovo bedo. Pri tem je bil previden, ker ni smel vzbuditi pozornosti višjih...

*

Še nekoga je preganjala vest od onega žalostnega jutra sem — Klavska Rišina...

Komisar usmrtitvi treh talcev ni prisostvoval. V sobi, v kateri je prebil noč, je hodil gor in dol. Po odjuku strelav, ki so ga prepričali, da je smrtna obsodba izvršena, si je oblekel plašč, nataknil na glavo čepico in odvihral iz sobe. Sedel je v avto, ki je stal pred hišo. V naslednjem trenutku je avto odbrzel z njim proti Odesi.

Komisarjeva notranjost je bila razburkana. Dogodki, ki jih je bil doživel v Balti, so pretresli njegovo dušo, o kateri je bil mislil, da je že zdavnaj mrtva. Usodni strelji so ranili njegovo na videz brezčutno srce. In ti strelji so ga spremljali. Avto je drvel in ropotal, a njemu se je zdelo, da kar naprej sliši odmev strelav...

nebotičnikov več in nobenih dirjajočih avtomobilov. Njujorško podeželje je tiho in spokojno. Doživljal ga s strani posebno tedaj, če se izgubiš v Adirondackem gorovju, v katerem leži dolina, ki je pravo čudo narave. Dolini dajeta okvir dve mogočni skali, ki je ena med njima visoka 500 metrov, druga pa še nekaj več. Obe skali sta previsni. Tako se dogaja, da more sonce pokukati v to dolino samo za tri minute, in sicer pozno popoldne. Izven tega časa ni bilo še nikoli sončnega žarka v dolino, ki so jo zato z malo pretiravanja imenovali Dolino brez sonca.

Nadomestilo za papir. Iz Amerike javljajo o novi iznajdbi, ki se imenuje »alsifilm«. To ni kinematografska zadeva, marveč najnovejši na-

trebno: stari naj vztrajajo, a mladi naj nastopajo v združnem delu.

Pozivam zato posebno našo mladino, katere je po številu in kakovosti več kot pred 40 leti, da vstopa v združni pokret. Naj nas ne plašijo neuspehi, nesreče v preteklosti, temveč naj nas dviga in bodri ono dobro, ki ga je združništvo v zadnjih 40 letih prineslo slovenskemu narodu, kateremu moramo vsi in povsod služiti.

Zahvala

Hvala vsem dosedanjim združnim delavcem za njih delo in trud, a mladim in novim kličem: Na plan!

Po jubilejnem govoru

Pomembna pozdrava in častitki

Ko je končal g. predsednik jubilejni govor, so bili zborovalci deležni dveh pomembnih pozdravov. V imenu Glavne združne zveze ter Glavne zveze hrvatskih gospodarskih združenj iz Zagreba je častital slovenski Združni zvezi g. Avguštin Juretič, v imenu Glavne zveze srbskih kmetijskih združenj iz Beograda je izrekel pozdrave in častitke njen upravnik g. Miletič.

Poročila in volitve

Obširnemu poročilu načelstva o poslovanju Združne zveze v preteklem poslovnem letu sta sledili poročila nadzorstva in o računskem zaključku, ki je nudilo delegatom jasno sliko o položaju Združne zveze.

Veliko in malo v mestu in na deželi, vse hoče v obilni meri uživati čudovito sonce. Toda Vašo na mraz navajeno kožo treba najprej zavarovati z NIVEO, ker tedaj bo ostala sveža in zdrava. Zato nikar ne pozabite okrepčati svojo kožo z NIVEO, preden greste iz hiše.

208

Jubilejno zasedanje so zaključile volitve uprave in nadzorstva, pri katerih sta bila z vzklikom izvoljena dosedanji upravni in nadzorni odbor.

Občni zbor je potekel v najlepšem redu in v veliko zadovoljstvo združnikov.

v Črno. Nasproti sta se mu pripeljala na motociklu 36 letni krojaški mojster Anton Bernikar in 31 letni elektromehanik Jožef Gutenbergberger iz Mežice. Motorno kolo je zadelo v tovorni avto, kar je povzročilo smrtno nesrečo. Gutenbergbergerja je pognal sunek z zasilnega sedeža ob karoserijo, od tam pa je odletel v obcestni jarek in je tresčil z glavo ob drevo tako hudo, da je obležal pri priči mrtev. Bernikar je dobil zelo nevarne poškodbe in je bil takoj prepeljan v bolnišnico v Črno. Vozač avtomobila je bil aretiran, ker nima šoferskega izpita.

Mlada kolesarja ponesrečila. Posestnikova sinova 14 letni Franc in 12 letni Adolf Predan s Slivniškega Pohorja sta se peljala na enem kolesu navzdol po Pohorski cesti. Nankrat je odpovedala zavora na kolesu in kolesarja sta brzela po strmini, dokler se nista zaletela v nek osebni avto, ki jima je privozil nasproti. Fanta sta dobila hude poškodbe in so ju prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Pri čiščenju slivovih sodov se trije zadušili. Pri žganjarji Franca Sommerja, ki se je preselil pred leti iz Drobotince v Apački kotlini v nemško Radgono, so bili že dalje časa zaposleni delavci: 28 letni Adolf Žigert, nemški državljan, stanujoč v Gornji Radgoni, ter jugoslovanska državljana 18 letni Merčnik, posestnikov sin iz Polič pri Gornji Radgoni, in 28 letni Franc Majer, posestnikov sin iz Konjšča v Apački kotlini. Omenjeni so bili zaposleni z izpraznjevanjem in čiščenjem veli-

Novice iz domačih krajev

Strašna toča v Dravski dolini. Zadnje nedeljo je bilo precej soparno. Soparica je napovedovala hudo uro za popoldan, kar se je žal tudi zgodilo. Okrog treh so se premetavali nad Dravsko dolino najhujše obetajoči oblaki. Z nevihto in nalivom se je izsula kot oreh debela toča nad Rušami in okolico. Najhujše je udarilo kraj Bezeno pri Rušah. Toča je popolnoma oklestila sadovnjake ter vinograde. Vrtovi zglejajo kot da bi jih zbil s cepmi. Najbolj so trpele njive in hmeljski nasadi. Razna žita so bila tik pred žetvijo, katero je opravila toča. Žita so tako zbita, da se niti dognati ne da, kaj je zorelo na njivi. Koruza, krompir in fižol so popolnoma uničeni. S travnikov so k sreči že pospravili po večini seno, da so vsaj to rešili pred uničenjem. Vsega pomilovanja vredni ljudje so obupani in so glede prehrane navezani na nujno pomoč. Tako hudega udarca z ledenim bičem, kakor so ga doživeli zadnje nedeljo po-

poldne, ne pomnijo najstarejši ljudje v Dravski dolini.

V bolnišnico v Slovenjgradec oddani ponesrečenci. 14 letnemu Andreju Plešivčniku iz Razborja je stopil bik na nogo in mu jo zlomil. — Pri posestniku Fricu Robniku v Hudem kotu je delal plohe delavec Ludovik Jevšnik. Po nesreči mu je spodrsnila sekira in se je hudo vsekalo v levo nogo. — 14 letni dijak Ivan Tišler, sin trgovca v Velenju, se je igral s petardo, ki se mu je razpočila v roki, mu odtrgala dva prsta na levi in mu tudi roko hudo poškodovale. Imenovani poškodovanci so se zatekli po zdravniško pomoč v bolnišnico v Slovenjgradec.

Usodno trčenje motocikla in tovornega avtomobila. Na ovinku med Mežico in Prevaljami blizu Trčeve žage sta trčila motorno kolo in tovorni avto. Iz Prevalj je vozil s tovornim avtomobilom prevaljskega trgovca Pečerja 18 letni trgovski pomočnik Albin Lah-

domestek za papir. Lesna masa in celuloza se dobata iz Skandinavije čedalje težje in sta seveda tudi čedalje dražji, zato so ameriški učenjaki delali poskuse, kako bi našli nadomestek za omenjeni dve snovi. Našli so pripravno glino, ki se da valjati v tanke lističe. Ko se dobro posuše, se lahko ravnao kakor papir. To je alsifilm. Njegova slaba stran je v tem, da se rad lomi, toda s primesjo nekoliko celuloze se ta pomanjkljivost kaj lahko odstrani. Novi nadomestek se da barvati v poljubni barvi, lahko pa se zvalja tako tanko, da je prozoren in prosojen. Če je vse tako, kakor pravijo Američani, potem se nam poslej ni več bati, da bi potreba po časopisnem papirju zatrla vse gozdove naše zemlje.

V pisarni je na mizi našel kup novih spisov. Sedel je in nervozno začel prelistavati. Nekatere spise je moral podpisati. Roka se mu je pri vsakem podpisu stresla, ker se je spomnil na smrtno obsodbo Fedorja, Nataše in Petra, ki jo je bil podpisal. Pregnati je hotel spomin na dogodke v Balti, a ni mogel. Nazadnje je odrinil spise od sebe. Ni mogel delati...

Za dnevom je prišla noč. Ta je bila še hujša. Soba je bila temna. Klavs je ležal vznak in strmel v strop. Zmučen je bil, ker je bil ves popoldan na konju, toda zaspati ni mogel. Zdelo se mu je, da vstajajo pošasti in se mu v temi bližajo. Zamižal je, da jih ne bi videl. To ni pomagalo. Pošasti so tudi sedaj silile vanj. Komisar je šele proti jutru zadremal. A tudi v spanju ni imel miru, ker so ga mučile grozne sanje.

Naslednje dni in noči je Klavs še bolj trpel. Njegove zadnje žrtve so ga nenehoma spremljale. Povsod je videl tri blede obraze, tri krvava trupla. Zlasti Fedorjev in Natašin obraz sta ga preganjala...

Divji, trdosrčni Klavs Rišin, ki je že nad deset let pomenil samo brezčuten člen v boljševiškem ustroju in je kot del jeklenega stroja brezdušno izvrševal ukaze sovjetskega režima, se je sedaj tresel. Čutiti je začel, da ni brezčuten člen in del stroja. Vse bolj se je vzbujala v njem zavest, da v prsih deluje neka sila, ki je ni mogoče za vedno zadušiti.

Ves pretresen je začel razmišljati. V duhu je pre-

gledal ves boljševiški nauk. Nato se je zamislil v dela, ki so jih izvršili boljševiki, in ki jih je sam izvršil za uresničenje tega nauka. V čem je obstajalo njegovo delo? Zadušil je nešteto uporov, požgal na stotine vasi, pobil na tisoče ljudi. Isto so storili vsi drugi voditelji. In uspeh? Mnogo večja beda, kakor prej...

Zadnje žrtve so bile Fedor, Nataša, Peter. Kaj so storili? Fedorja so hoteli boljševiški delavci ubiti. Nataša ga je hotela rešiti in je poklicala ljudi na pomoč. Ti so enega delavca in šubina ubili. Ali vse to ni bila samo-obramba?...

Čim bolj se je Klavs poglobljajal v vse to, tem bolj se je v njegovi notranjosti rušilo, kar je bil zgradil v njem boljševiški nauk. Malik krvave komunistične svetovne revolucije ja padel. Klavs je uvidel, da požiganje in pobijanje nikdar ne bosta ustvarila napovedanega boljševiškega raja.

V tem trenutku je dozorel v srcu ljudskega komisarja Klavsja Rišina važen sklep...

*

V mraku šestega dne je drvel iz Odese proti Balti avto ljudskega komisarja Klavsja Rišina. Za krmilom je sedel sam Klavs. Vozil je z največjo brzino, kakor da bi imel zelo važne opravke in bi se mu mudilo.

Ko je v daljavi zagledal obrise zvonika in hiš, je zmanjšal brzino. S ceste je zavil na stezo, ki je bila na

kih kadi, ki služijo za kvašenje sliv in žganje. Pri tem delu so v kadi razvijajoči se plini vse tri delavce omamili ter zadržali. Ko so jih potegnili iz kadi, so bili že vsi trije mrtvi. Vsi poskusi reševalcev so bili zaman.

Posestnik padel pod voz. Jurij Stebernak, 58 letni posestnik v Konjicah, je padel pod voz in mu je zlomilo kolo noge. Poškodovanega so oddali v celjsko bolnišnico.

Strašna nesreča posestnika na železniški postaji. 27 letni posestnik Franc Geršak iz Rajhenburga ob Savi je bil na straži pred celjsko postajo in se je sprehajal med tračnicami ter je prezrl prihod tovornega vlaka iz Maribora. Lokomotiva ga je podrla ter vlekla nekaj metrov s seboj. Zlomilo mu je levo nogo v kolku, desno nogo v členku ter desno roko in povrh ima še poškodbe na glavi. V bolnišnici so ponesrečenemu koj odrezali nogo, a je upanje, da bo okreval. Geršak se je dobrih 14 dni pred hudo nesrečo poročil.

Podsut in poškodovan. Rudolf Zagozda, 37 letni delavec iz Začreta pri Škofji vasi v celjski okolici, je bil zaposlen pri podiranju stavbe posestnika Kožuha v Škofji vasi. Nenadoma se je podrlo zidovje in pokopalo pod seboj Zagozdo. S hudimi poškodbami so ga izvlekli izpod ruševin in spravili v celjsko bolnišnico.

Kolesar se zaletel v vogel hiše. 20 letni Jože Lapuh iz Lok v Zagorju ob Savi se je peljal na kolesu, da bi ga prijavil na občini. Ko je privozil po klancu pri Polcu, je zadel na otroke, ki so se odpravljali na izlet. Zgubil je duhaprisotnost in pozabil zavreti kolo. Kolo je zapel preveč na desno, treščil v vogel Miheličeve hiše ter obležal nezavesten. Poleg hudih poškodb na rokah in nogah si je revež, ki je težko hodil, še pretresel možgane. Starši so mu oskrbeli kolo, da bi se preveč ne mučil s pešhojo.

Pri popraviljanju strehe padel in se ubil. V Mojstrani na Gorenjskem je popraviljal streho na gospodarskem poslopju v deževnem vremenu posestnik Franc Košir. Naenkrat mu je zmanjkalo tal pod nogami, padel je v globino in se ubil. Zapušča ženo in nedoraslega sina.

Kolesar smrtno ponesrečil pri trčenju z avtomobilom. Tone Kuralt, 16 letni pomožni žagarski delavec iz Godešiča pri Škofji Loki, se je peljal na kolesu in ni vedel, da vozi za njim osebni avto. Ker je obračal kolo po cesti, je prišlo do trčenja. Kolesar in avtomobil sta se zarila drug v drugega. Kolo je pognal sunek več metrov visoko. Kuralt je pognalo na avtomobil in od tam je padel na tlakovano cesto ter umrl radi prehudih poškodb.

Žrtev nepredvidnega ravnanja s staro patrono. V Deseniču pri Črnomlju je našel v domačem sadovnjaku staro patrono 34 letni Leopold Agnič. Vzel je kos železa in začel tolči po naboj, ki se je razletel in je raztrgal nepredvidnežu dlan leve roke. Poškodovan se je zatekel v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu.

Čudna pota strele. V Štangarskih Poljanah pri Litiji je udarila med nevihto strela v trgovino g. Makovca iz Litije in jo močno poškodovala. V stenah je izvrtala za palec debele luknje, razbila nekaj šip, švigala iz ene sobe v drugo, razsvetlila kuhinjo in od tam izginila na prosto. Vsi, kateri so bili ob udaru strele v hiši, so preživeli nekaj groznih trenutkov, vendar se nobenemu ni zgodilo kaj hudega.

Nova pošta na Polenshaku. Dne 1. julija je bila otvorjena na Polenshaku nova pošta z brozjavom in telefonom. V kraju samem se bo dostavljala pošta, za širši okoliš pa bo oskrboval dostavitev selski pismonoša.

Za nov in zelo potreben vodovod v Zabukovci pri Celju bo prispevala banovina 30.000 dinarjev.

Posnemanja vredno. Naš list je že poročal, da bodo zgradili nov železobetonski mist čez Bistrico pri Št. Petru pod Svetimi gorami, kojega stroški so predvideni na 271.693 din. Licitacija za oddajo del se bo vršila 9. julija. Podjetnik, kateri bo izdražbal dela, se bo moral pismeno zavezati, da bo zaposloval pri delu predvsem delavce iz občine Št. Peter in jih izbral iz vrst onih, katere ima na razpolago odbor za preložitvev klanca Skopečno pri Št. Petru pod Svetimi gorami.

Sestanek »Slovenske dijaške zveze«, ki je bil prvotno namenjen v Ptuj in bil odpovedan, se bo vršil v drugi polovici julija v Kamniku na Gorenjskem.

Prosvetna zveza v Mariboru sporoča, da bo s 1. julijem uvedla v svoji pisarni poletno nedeljeno uradovanje od 7 do 12.

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialist kirurg dr. Černič. 23

Požari

V Arji vasi pri Petrovčah je zgorel iz neznanega vzroka velik kozolec veleposestnika Ivana Ježovnika. Ogenj se je hitro razširil na vse poslopje. Na pomoč pribrezli gasilci so obranili sosednja poslopja. Škoda znaša 160.000 din, ker je bil kozolec poln sena, slame in raznih vozov ter poljedelskega orodja.

Na spodnjem Dravskem polju je zajel ogenj gospodarsko poslopje posestnika Martina Repi-

ča. Radi vetrovnega vremena se je ogenj hitro razmahnil na bližnje stanovanjsko poslopje. Zgoreli so vsi pridelki in svinje. Veter je zanesel iskre na kakih 150 m oddaljeno domačijo posestnika Franca Bezjaka, kateremu je povsem zgorela hiša. Gasilci so imeli težavno delo, ker je primanjkovalo vode. Skupna škoda znaša sto tisoč dinarjev.

V Ljubljani v Linhartovi ulici je ogenj, ki je nastal iz neznanega vzroka, uničil podstrešje in deloma poškodoval parno lokomobilno ter razno orodje in leseno opremo Ravnikarjeve žage. Škoda znaša 50.000 din in je le delno krita z zavarovalnino.

Pri Sv. Martinu pri Vurbergu je požar popolnoma vpepelil gospodarsko poslopje posestnika Franca Ekarta. Dvema najemnikoma, ki stanujeta v Ekartovi hiši, je zgorelo nekaj lesa in orodja, katerega sta hranila v prizadetem poslopju. Pogorelec je oškodovan za 27.000 din.

V Levcu pri Celju je zgorel velik kozolec posestnika Repinška in njegove sestre. Gasilci so ohranili sosednja poslopja. S kozolcem je zgorelo vse seno, nekaj voz in gospodarskega orodja. Sumijo, da gre za požig, ker je uničil požar nekaj dni poprej Ježovnikov kozolec.

Sredi popoldneva se je pojavil rdeči petelin v kozolcu-dvojniki, ki je bil last posestnika Štupnika iz Spodnje Slivnice pri Grosuplju na Kranjskem. Kozolec, v katerem je bilo precej detelje, je pogorel do tal. Gasilci so komaj preprečili, da se ni razširila nesreča na sosednja poslopja. Pogorelec je precej oškodovan, ker je zavarovalnina malenkostna.

V Prelesju pri Novem mestu je spal na žagi posestnika Petra Vadroniča 47 letni kočar Viktor Rožanc iz vasi Breg pri Litiji. V noči je zažgal neznan zločinec žago. Ko je bilo poslopje v plamenih, se je Rožanc zbudil zavoljo prasketanja ognja in je po velikih naporih prilezel do neke line, skozi katero je skočil iz goreče žage. Vkljub rešilnemu skoku se je tako hudo opek, da so ga prepeljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu, kjer upajo, da mu bodo oteli življenje.

Od petih vlomov v eni noči je rodil samo eden uspeh. V noči na 26. junij je bilo izvršenih po Mariboru ter okolici od ene tolpe kar pet vlomov, od katerih pa je vrgel samo eden plen. Na Pobrežju so vdrli drzni neznanci v trgovino Zamude, kateremu so povzročili 12.000 din škode. Za tem vlomom so bili isti zlikovci še štirikrat na delu. Vlomljeno je bilo v pisarno odvetnika dr. Komavlija, kjer so vlomilci odprli celo težko železno blagajno, ki pa je bila prazna. Nato so obiskali storilci brezuspešno zavarovalnico »Feniks«, Kmetijsko zadrugo in g. Pihlerja. Policija je z vso vnemo na delu, da izsledí drzneže.

V cerkvi okradena. V Mariboru v jezuitski kapei je zginila ročna torbica, v kateri je bila 1000 din vredna zlata ura z dvema pokrovoma, šivilji Angeli Čepe. Tatvino je izvršilo 16-19 let staro dekle, ki je sedela poleg Čepejeve in jo okradlo.

Prijatelj zaklal prijatelja zaradi starega vžigalnika. V gostilni Mohorko na Zg. Polskavi sta

obeh straneh obrastla z grmičevjem. Avto je ustavil in počakal na popolno temo.

V temi se je Klavs peš bližal vasi. Pred vasjo je zavil na stezo, ki je vodila proti pokopališču. Srce se mu je skrčilo, ko je stopil v dom mrtvih. Posvetil je na tla z žepno svetilko in počasi šel proti grobovom. Pri prvi vrsti se je ustavil. Tu so bili novejši grobovi. Šel je od groba do groba. Pri zadnjem se mu je srce še bolj skrčilo. Ta je bil večji ko ostali. Vanj so bili zapičeni trije križi. Posut je bil s cvetjem.

Klavsu so se kolena zašibila. Pokleknil je in se sklonil nad gomilo. S čelom se je dotaknil mrzle zemlje.

»Fedor, Nataša, Peter!« je zaječal. »Odpustite! Vaša smrt me je ozdravila.«

Dolgo je ostal ob grobu. Pogovarjal se je z rajnimi in delal načrte. Nazadnje je trikrat poljubil gomilo in vstal.

»Z Bogom!« je zašepetal. »Za svobodo svoje domovine ste se borili! Klavs bo nadaljeval vašo borbo! Ukrajina bo spet svobodna!«

V srcu je začutil neko olajšanje.

Pri vratih se je še enkrat obrnil proti gomili.

»Z Bogom — Fedor, Nataša, Peter! Sanjajte o svobodi, ki se bliža!«

Odhitel je proti domu. Ker je bila tema, se mu ni bilo treba bati tega, da bi ga kdo opazil.

Ko je v daljavi zagledal slabotno svetlobo, ki je prihajala iz domače hiše, je vzdrltel. Kako bo stopil pred očeta in mater, katerima je vsekal s svojo krutostjo take rane?...

Pri oknu se je ustavil in pogledal v sobo. Oče in mati sta sedela za mizo. Njuna obraza sta bila suha in bleda. Klavs je povsili oči. Pogled na uboga starša je bil preveč bolesten.

Kot omamljen je stopil k vratom. Tiho jih je odprl in spet zaprl. Obstal je in strmel proti mizi. Ni vedel, kaj bi storil. Čez čas je rahlo zakašljajal.

Starca sta presenečeno pogledala proti vratom. Ostrmela sta.

»Klavs?!« je čez čas zašepetala mati.

Klavs je sedaj skočil proti mizi, pokleknil, sklenil roki in vzkliknil:

»Da, jaz sem! Odpustita!...«

Starca sta se spogledala, nato sta spet pogledala sina. Nista vedela, ali je vse to resnično ali samo privid.

Klavs je spet vzkliknil:

»Oče, mati — odpustita svojemu izgubljenemu sinu, ki se je vrnil!«

Srci starcev je ob teh besedah objela toplota. Vstala sta in stopila k sinu...

Kdo bi mogel opisati trenutke, ki so sledili? Staršem in sinu se je zdelo, da so na novo oživeli...

Faroerski otoki. V tej vojni je zasedla Faroerske otoke, ki so danska last, angleška vojska, ki je sklenila ostati tam tako dolgo, dokler ne bo konec nemškega vpada na danskem ozemlju. Ti otoki slovijo v prvi vrsti zaradi donosne ovčjereje. Ovce so se na otokih hitro udomačile. Gojijo dve vrsti ovac: črne in bele. Obe vrsti dajeta izvrstno volno in dobro tolsto meso. Faroerski otoki ležijo okoli 300 km oddaljeni od angleške Škotske in približno 500 kilometrov od Norveške. V celoti štejejo 35 otokov, obljudenih pa je samo 17. Nekateri pokrija skoro vedno gosta megla, drugi pa so izpostavljeni močnim vetrovom. Nekateri so celo kameniti. Na teh se od časa do časa izkrcavajo ribiči. Danci so se na

popivala Zgornjepolskavčana 46 letni Ferdinand Kolar in Franc Trglavčnik. Oba sta delavca in sta bila prijatelja. Sprta sta se radi starega vžigalnika, katerega je posodil Kolar Trglavčniku, da si je prižgal cigareto. Trglavčnik je pospravil vžigalnik v žep in ga ni hotel vrniti prijatelju, ampak se mu je smejal. Iz tega je nastal prepir, ki se je nadaljeval tudi še na potu proti domu. Nekaj deset korakov od gostilne se je zagnal Kolar v mlajšega Trglavčnika, ki ga je pa vrgel po tleh. Razjuteni Kolar je potegnil nož, sunil proti prijatelju in ga zabodel v vrat. Zabodeni je še napravil kakih 50 korakov, nato pa je izkrvavel, ker mu je prijatelj radi ničvrednega vžigalnika z nožem presekal žilo odvodnico.

Strašno dejanje ljubosumnega. 27 letni Karel Makovec, sin grobarja iz Štrigove pri Ljutomeru, je z nožem smrtno razmesaril iz ljubosumnosti 30 letnega posestnika Viktorja Rašpergerja iz Malega Slatnjaka pri Štrigovi in 21 letno Marijo Repovo, posestniško hčer iz Štrigove. Zver v človeški podobi, ki je že presedel eno leto v mariborski kaznilnici, je prizadejal Rašpergerju devet ran, Repovi pa štirinajst. Orožništvo je predalo zločinca v sodne zapore okrajnega sodišča v Ljutomeru.

V bolnišnici podlegel poškodb. V Črešnjicah pri Konjicah je bil napaden 40 letni dninar Anton Steble iz Črešnjic. Napadalec so mu zdrobili z udarci s koli lobanjo in je podlegel hudi poškodb in celjski bolnišnici.

Neznanec vlomil v cerkev. V Špitaliču pri Motniku na Gorenjskem je v noči na 27. junij vlomil neznanec skozi zakristijska vrata v cerkev. Odprl je nasilnim potom vrata v tabernakelj in v nabiralnik. Monštranco in ciborij je pustil, odnesel je le nekaj dinarjev iz nabiralnika. Zjutraj po vlamu so našli ljudje v vodi cepin, sekuro, rovnico, žabico in gnojne vile.

Dvojni uboj pred sodiščem. Pred mariborskim kazenskim senatom so se zagovarjali v minulem tednu radi dvojnega uboja: 24 letni kolar Ferdinand Klemenčič od Sv. Tomaža pri Ormožu, 22 letni Tomaž Plohl iz Male vasi pri Sv. Tomažu, 21 letni Jožef Erhatič iz Male vasi in njegov

brat Franc. Našteti so bili 14. februarja pri nekem posestniku v Mali vasi na domači veselici, kjer so pili ter plesali. Prišlo je po stari navadi do prepira. V družbi je bil tudi 38 letni posestnik in oče osmih otrok Franc Vrbnjak, ki se je sprl s Plohlom. Gospodar je spril Vrbnjaka iz hiše, a se je kmalu vrnil v spremstvu Franca Kamenšaka. Ker so se zopet sporekli, so morali vsi iz hiše. Zunaj pred neko kletjo so se spoprijeli. Obtoženi so planili z vilami, ročico ter kolo na Vrbnjaka in Kamenšaka in so ju tako pobili, da sta obležala mrtva. Pred sodniki so se obtoženci zagovarjali s silobranom. Obsodba se glasi: Ferdinand Klemenčič, Tomaž Plohl in Jožef Erhatič vsak na šest let ječe, Franc Erhatič pa na pet let strogega zapora. Obsojenci so se proti visoki kazni pritožili.

Eden največjih sleparjev na zatožni klopi. V minulem tednu se je vršila v Ljubljani razprava proti bivšemu lastniku in ravnatelju »Slovenske banke« Mirku Jankoletu. Obtoženec je bil rojen leta 1896. v Ljubljani kot nezakonski sin in je bil že predkaznovan. V preiskovalnem zaporu je presedel skoraj dve leti. Obtožnica je obsegala 36 s strojem napisanih strani. Jankole je izkazoval svojo banko z nad šest in pol milijona dinarjev na dobrem, medtem ko je bila od ustanovitve zadolžena in so njeni dolgovi v avgustu 1938, ko so jo zapečatili, znašali nad sedem milijonov dinarjev — lepi denarji, za katere se bodo obrisali upniki. Posebno obsežno delovanje je razvijal Jankole s hranilnimi knjižicami, kjer je oškodoval več kot 150 ljudi za skupno nad dva in pol milijona dinarjev. Znal je pregovoriti ljudi, da so mu v letih zamrznjenega denarja prodali svoje hranilne knjižice od raznih denarnih zavodov za hranilne knjižice Slovenske banke, na katere jim je potem izplačeval le neznatne zneske. Med njegovimi žrtvami je veliko malih varčevalcev, delavcev, kmetov, obrtnikov; marsikoga je spravil ob borne prihranke, spravljene skup s krvavimi žulji. V svojem zagovoru je zanikal obtoženi vsako krivdo in zatrjeval, da ni imel namerane koga oškodovati. Upal je, da bo banko ozdravil s pomočjo tujega kapitala. Jankole je bil dne 27. junija obsojen za vse sleparije na pet let težke ječe.

Pred 20 leti je obiskal rajni kralj prvič Maribor

Zadnji dan v minulem tednu se je spominjal obmejni Maribor 20 letnice, odkar ga je prvič obiskal rajni kralj Aleksander kot regent. V zmagoslavnem pohodu se je podal regent Aleksander v spremstvu ministrskega predsednika dr. Vesniča, ministra dr. Korošca in drugih odličnih osebnosti prvič na obisk v nove pokrajine združene kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Blagopokojni vladar je obiskal najprej Sarajevo in Zagreb ter je bil 27. junija v slo-

venski prestolnici, v Ljubljani. Dne 29. junija je nadaljeval pot v avtomobilu proti severu, povsod v največjem navdušenjem pozdravljen od slovenskih ljudskih množic. Njegova vožnja skozi Slovenijo je od Ljubljane do Maribora odmevala najprisrčnejših pozdravov in veselih vzklikov naši kraljevi hiši in njenemu tedanjemu predstavniku regentu Aleksandru.

V Maribor se je pripeljal visoki gost zjutraj omenjenega dne Prvi pozdrav so mu pri-

Faroerskih otokih umeli okoristiti z mlini na vodo, katerih je zaradi mnogih slapov v tej deželi obilo. Na tem otočju so tudi izvrstni pašniki, sredi katerih so uredili vzorne kmetije. Rast na Faroerskih otokih ni posebno ugodna. Njive rodijo slabo žito. Mnogo pa je tod okoli morskih ptic. Ljudje živijo ponajveč od volne. Ženske pleto nogavice, ki veljajo za najboljše in najtoplejše svoje vrste na svetu. Pred Danci so bili na Faroerskih otokih Angleži, ki bodo pač ostali njih gospodarji do konca sedanje vojne.

Vojni zakoni pred dvema tisočletjema. »Notranja fronta« ni izum naših dni. Če prelistamo Livijsko rimsko zgodovino, bomo v njej odkrili, da je stari Rim že v 3. stoletju pred našim štet-

Okrog polnoči se je Klavs poslovil. Starca sta ga spremila do dvorišnih vrat in mu želela božji blagoslov k velikemu načrtu, ki jima ga je bil prej razodel...

Mimo malega pristanišča je kmalu po polnoči jez-dila nočna straža kozakov. Ko je peketanje konjskih kopit utihnilo v daljavi, se je na Dnjestrovski gladini zazibal čoln, ki se je vse bolj odmikal od ruske strani. Nekaj časa je plaval po sredi reke navzdol, potem pa je zavil proti romunski strani.

V čolnu je sedel Klavs Andrejev, ki je bil sklenil, da se bo zatekel v Romunijo in tam pripravljaj vse potrebno za veliko osvobodilno borbo proti boljševiškim rabljem...

K O N E C

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

»Brezje dne 22. septembra 1890.

Ljuba Trezika!

Kako se mi smiliš! Ko sem včeraj dobila Tvoje pismo, sem se morala razjokati. Smrt Tvoje matere je zadela tudi mene, kakor da so meni umrli mati. Saj so

Kratke tedenske novice

Nemški letalski general Loeb, ki je bil najbližji sodelavec maršala Goeringa, se je ubil na Angleškem, ko je bil sestreljen njegov bombnik. General Loeb je poveljeval nemškemu letalstvu pri poletih nad Nizozemsko in Francijo.

Prehrana nemškega ljudstva je v glavnem že zagotovljena do žetve 1941. Nemški pristojni činitelji se zdaj ukvarjajo z načrtom, kako se naj uredi prehrana nemškega naroda za leto 1941 in 1942.

Kancler Hitler je obiskal v preteklem tednu Pariz. Ogleдал si je znamenitosti mesta in je bil tudi v Versaillesu, kjer je bila podpisana po svetovni vojni mirovna pogodba.

Francoska vlada se bo začasno preselila iz Bordeauxa v Clermont Ferrand, od koder bo skušala izposlovati pri Nemcih dovoljenje za povratek v Pariz.

Mussolini se je mudil proti koncu minulega tedna na alpski fronti, kjer je razdeljeval vojaška odlikovanja.

Angleži bodo izvajali gospodarsko pomorsko zaporo tudi za področje Francije, ki je zasedeno po nemških četah.

Največja lakota, kar jih pozna zgodovina, grozi Evropi, če se bo vojna nadaljevala, je izjavil bivši predsednik Združenih ameriških držav Herbert Hoover.

Od 5. junija, ko je pričela bitka za Francijo, so imeli Francozi na bojišču samo 55 divizij, dočim so jih imeli Nemci 140. Tem so pridružili še 11 oklopnih divizij, da je štela njihova napadalna sila skupaj 151 divizij. Ob koncu bitke za Francijo je imela Nemčija tudi še 80 divizij rezerv.

Po pogodbi o premirju med Francijo in Nemčijo določeno zasedeno ozemlje po Nemcih sega do španske meje. Nemške čete so že zasedle novo začasno mejo in so se pozdravile s španskimi četami.

Pierlotova belgijska vlada v Franciji je sklenila stopiti v stik z nemško za sklenitev premirja med Belgijo in Nemčijo.

Ameriška republikanska stranka, ki je v opoziciji, je izvolila na velikem strankinem zboru Wendela Willkieja za predsedniškega kandidata pri predstoječih volitvah.

Namesto smrtno ponesrečenega maršala Balba je prevzel poveljstvo nad italijanskimi četami v Libiji maršal Graziani, ki se je izkazal v abesinski vojni.

Predsednik jugoslovanske vlade Cvetkovič je izjavil zastopnikom italijanskega tiska, da vidi v sodelovanju Jugoslavije z njeno veliko sosedo Italijo enega najmočnejših stebrov srečne bodočnosti narodov v tem delu Evrope.

Ameriški predsednik Roosevelt je podpisal ukaz, s katerim pride tri in pol milijona tujcev v Zedinjenih državah pod policijsko nadzorstvo in bodo prisiljeni oddati prstne odtise.

Iz Besarabije in Bukovine so zbežali pred Rusi vsi tamkaj naseljeni Nemci s svojim voditeljem vred. Nazaj se pa selijo judje, katere je bivša romunska vlada preganjala.

bili tudi meni tako dobri. Rada sem jih imela kakor mater. Molila bom zanje, Tebe pa naj tolaži misel, da si za rajno mater storila, kar si mogla! In še nekaj! Ti nisi tako zapuščena kakor jaz. Imaš dobrega ženina, ki Ti bo pomagal trpeti in pri katerem boš kmalu našla svojo srečo.

Bridko sem se jokala nad zadnjimi besedami Tvojega pisma, ko namreč pišeš, da boš namesto mene poljubila moja otroka. O ko bi ju le enkrat še mogla poljubiti! Srce mi poka od hrepenenja za otrokoma. Nobe-nega vidnega spomina nimam nanju; če moreš, odreži vsakemu koderček in mi ga pošlji, da bom imela nekaj od otrok, kar bom lahko poljubovala!

Kar mi o očetu pišeš, me navdaja s skrbjo. Rada bi jim pisala in jih prosila za odpušcanje za vse, kar sem jim bridkega prizadela; ali tedaj bi jim morala tudi reči, da mi je žal, ker sem Jurija vzela; tega pa ne morem, ker bi ne bilo res. Kajti če mi je tudi toliko gorja prizadejal, rada ga še zmerom imam in moje srce je njegovo. Večkrat se mi smili, ker si ne more pomagati, da je tako burjast, in sam največ trpi zaradi svoje hude narave. Jaz ne morem pomagati. Da tudi jaz svoje držim in se mu ne vdam, tega mi nihče ne more zameriti.

Očeta mi lepo pozdravi in, če bi jim bilo huje, mi takoj piši!...

Zaradi sebe Ti lahko le dobre reči sporočam. Gostil-

redili pri mogočnem slavoloku na Tržaški cesti narodni železničarji. Od prvega slovesnega pozdrava se je razvil proti mestu pester ter mogočen sprevod, ki se je ustavil na Glavnem trgu. Na dravskem mostu se mu je poklonil častniški zbor mariborske garnizije, nakar je bil glavni sprejem in pozdrav pred magistratom. Nagovoril ga je tedanji vladni komisar g. dr. Josip Leskovar, ženstvo v narodnih nošah mu je izročilo šopke. Poklonil se mu je tedanji škof dr. M. Napotnik, nakar je krenil regent v slovesno okrašeno magistratno dvorano k sprejemu nad sto odposlanstev iz vseh v Mariboru zastopanih narodnih slojev. Vsaki deputaciji je stisnil vladar ro-

ko in si pustil tolmačiti, koga zastopa. Z nekaterimi je celo v vsej naglici izmenjal par prijaznih besed. Kakor hitro je bila poklonitev odposlanstev končana, se je podal regent na ogledno vožnjo po mestu, katero je odmevalo od pozdravnih vzklikov vladarju, ki se je mudil prvič na obmejnih tleh.

Opoldne je bilo v dvorani Narodnega doma slovesno kosilo, na katerega so bile povabljene najodličnejše osebnosti iz Maribora in okolice.

Popoldne 29. junija se je regent Aleksander z najboljšimi vtisi o severni meji vrnil z dvornim vlakom v Beograd.

človeka ter stopiti na novo pot, to se pravi: ne več brbljati, marveč misliti, ne več razpravljati, marveč delati. To ne bo šlo brez gmotnih in moralnih bolečin. Vlada vam bo morala naložiti več utesnitev. Ne bo več zadovalo dajati miloščino, marveč bomo morali oddati tudi od tega, kar kdo smatra sebi za potrebno. Mnogoterim užitek se bomo morali odpovedati. Vrniti se bomo morali k stari navadi dela ter se zadovoljiti s skromnim dobičkom. Bolj kot na sebe bomo morali misliti na druge. Dogodki se naglo razvijajo. Toku dogodkov se bomo morali prilagoditi, če hočemo rešiti svojo bodočnost. Osebna, strankarska in pokrajinska nasprotja morajo izginiti ter se združiti v skupni vrhovni narodni in državni interes. Zberite se okoli zvezne vlade ter ji zaupajte! Upoštevajoč preteklost moramo odločno in hrabro gledati v bodočnost! — Kakor se poroča iz Rima, se pripravljajo v Švici preureditev države v korporativnem (stanovskem) smislu.

Verska akcija med pravoslavni. Mislimo na pravoslavne Grke, ki se zadnji čas jako trudijo, da bi posnemali to, kar dela Katoliška akcija med katoliškimi verniki. Grki imajo dve organizaciji, ki se trudita za poživljenje krščanstva v javnem življenju. Ena nosi naslov »Apostolska služba« ter hoče apostolsko delovati osobito po večjih mestih. Izdaja poseben list, ki izhaja v preko 20.000 iztisih in ki brani in razširja namene te verske organizacije. V njenem programu je razširjenje božje besede, versko poučevanje otrok, skrb za delavce, vplivanje na takšne, ki se še niso

Po svetu

Smrtna nesreča italijanskega maršala in njegovih spremljevalcev. Maršal Italo Balbo je bil že nekaj let guverner italijanske afriške kolonije Libije. Spadal je med najbolj delavne vodilne osebnosti italijanske politike in je bil znan kot eden najboljših letalcev. Med nekimi letalskim poletom v Tobruku v Libiji se je zrušilo 29. junija v plamenu letalo, ki ga je vodil sam maršal. Balbo je bil z vsemi člani posadke, ki so bili na letalu, takoj mrtev. Obenem z maršalom je bilo ob življenje devet ljudi, ki so potovali v službenih poslih v Tobruk. Maršalovo letalo je zadelo med vožnjo nesreča in ne gre za sestrelitev od strani An-

gležev. Radi nenadne izgube maršala Balba, ki je užival velik ugled, so naslovili vodilni evropski politiki na italijanski imperij sožalje. Rajni maršal je bil dobro poznan vsemu svetu radi prekoceanskih poletov, katere je organiziral in so prinesli italijanskemu letalstvu veliko slavo.

Švica se duhovno obnavlja. Švicarska zvezna vlada je izdala oklic na ljudstvo, v katerem poudarja, da se bodo morale agrikultura (poljedelstvo), industrija, trgovina in obrt na novo orientirati. Preorientirati pa se tudi morajo ljudje. Vsak izmed nas, tako se pravi doslovno v tem oklicu, mora sleči starega

Ameriški admiral Harold Stark se bori za povečanje amer. mornarice

Italijanski prestolonaslednik Umberto, poveljnik ital. zapadne armade

Predsednik svobodnega angleškega dominiona Irske, De Valera

Ministrski predsednik Litve Merksys, ki so jo zasedli Rusi

na, kjer sem, je zelo čedna in tiha. Plačam za vse vkup dva goldinarja na dan; tako mi bo segel denar še za več mesecev. Letoviščarji, ki še tu stanujejo, so prijazni, mirni ljudje. Najbolj seznanila sem se z neko nemško družino iz Amerike; so protestanti, pa prav ljubeznivi: gospod in gospa, gospejina mati in šestletna hčerka. Gospod se piše Majer in ima v Ameriki veliko tovarno. Svojo ženo, ki je prava krasotica, ampak hudo jetična, ima silno rad. Pred dvema tednoma se ji je ulila kri; odtlej mora ležati. Gospod presedi ves dan pri nji in se ne zmeni ne za dekletce ne za taščo. Dekle je ko živo srebro. K materi je ne puščajo, babico trga po nogah, tako da se komaj premika, in tako so bili vsi veseli, da sem se jaz jela za otroka brigati. Vsako jutro grem ponjo, jo peljem na sprehod, ji pripovedujem pravljice, zraven jo učim slovenski, in se igram z njo. Dekle se me je tako navadilo, da hoče biti zmerom pri meni in se joče, če me ni. Kliče me za 'teto Tilko'; menda ji je oče tako velel. Ker se z otrokom toliko pečam, sem se vsej družini tako približala, da me imajo kakor za svojo. Gospod bi se mi rad na vse načine zahvalil. Pa ni potrebno. Saj me Lidija spominja moje Ančke in mi je kar nekam laže pri srcu, ko imam otroka pri sebi.

Še z nekom sem se seznanila. Tu je na letovišču neka gospa iz Gorice. V Gorici ima trgovino in me vabi, naj pridem o novem letu k nji za kuharico.

Ne zameri, ljuba Trezika, da Ti o sebi toliko pripovedujem! Saj nimam na vsem božjem svetu nikogar, ki bi se mu mogla izpovedati, kakor Tebe. Ti si mi sestra in prijateljica. Vsak dan in vsako uro mislim nate in tudi Tvoje matere ne bom nikoli pozabila. Zbogom!

Prisrčno Te pozdravlja

Tvoja Tilka.

Katro lepo pozdravi in moja otroka poljubi!

*

»Šentanel dne 20. oktobra 1890.

Ljuba Tilka!

Že pred dvema tednoma sem Ti hotela pisati, pa je bilo dobro, da Ti nisem, ker bi Te bila po nepotrebnem vznemirila. Tudi danes Ti bom le kratko sporočila, kar je najpotrebnejše.

Tvojega očeta je 5. oktobra zadela kap. Desna stran jim je mrtva. Toda ves čas so pri sebi in tudi govorijo lahko. Ker že dva tedna ni bilo nič hujšega, ni več nevarnosti. Začuda pa od takrat, ko jih je kap zadela, revmatizma ne čutijo več. Doktor Silan, ki vsak drugi dan prihaja, trdno upa, da jih bo spravil spet na noge; le tega se boji, da bodo ostali trdi.

Jaz nisem več v trgovini, namesto mene so dobili drugo za ta čas, jaz pa moram streči očetu, ker nobene

jem poznal določbe, ki sličejo razmeram v današnjih vojujočih se državah. Bilo je med drugo punsko vojno, ko je Rim zavoljo katastrofalnega poraza pri Kanah zašel v strašno nevarnost. Zdelo se je, da je kartaginska vojska pod vodstvom Hanibala, ki je tvegala pohod čez Alpe, odločila zmago sebi v prid. V tistem času je Rim zbral vse svoje moči. Nastala je tedaj prvič vojna zakonodaja, ki je prisilila tudi ljudi doma k omejitvam. Njene določbe so se obračale, kar je značilno, v prvi vrsti na ženske. Nobena ženska ni smela imeti več kot 21 gramov zlata, vse ostalo je morala oddati državi. A tudi glede obleke so se morale ženske omejiti. Med drugim so jim n. pr. prepovedali nošnje pisanih

dokopali do spoznanja resnice, utrjevanje dijakov v veri in izvrševanje dobrih del. Druga organizacija pod naslovom »Življenje« pa širi čiščenje Matere božje ter hoče versko preurediti družine po vzoru Svete družine. Zgled Matere božje naj bi grškemu ljudstvu pokazal, kako lepo je družinsko življenje, če je pod varstvom Matere božjega Zveličarja!

Mrzlično oboroževanje Rusije. Rusija je uvedla v sedemdnevnem tednu osemurni delavnik. Z novim zakonom je prepovedano vsako svojevoljno menjavanje zaposlitve ali selitev iz enega v drugo podjetje. Plače delavcev ostanejo kljub podaljšanemu delovnemu času in spremenjenim razmeram dosedanje. Pospešitev dela gre za tem, da se napno vse sile za povečanje vojne industrije. Rdeča armada, pomorstvo in brodogradnja potrebujejo nujno več tankov, več letal, več topov, več granat, več bencina in lokomotiv. Vse to je potrebno za obrambo Rusije.

Japonski apetit po francoskih in holandskih kolonijah. Prvi, ki so se lotili koj po zlomu Francije njenih kolonij, so bili Japonci. Japonske čete, ki se že nekaj let vojskujejo na Kitajskem, so vdrle v francosko Indokino, ki meji na Kitajsko na jugu. Prodrle so nekaj sto kilometrov v notranjost in niso našle nikjer na resen odpor. Francija ni vzdrževa-

la v Indokini nobenih vojnih sil, razen policijskih, ki se Japoncem ne morejo uspešno postaviti v bran. Obstojna resna nevarnost, da bodo Japonci brez posebnih težav zasedli vso Indokino. Zdi se tudi, da delajo Japonci v popolnem sporazumu z Nemčijo in Italijo, ki sta jim prepustili na Daljnem vzhodu proste roke. Dalje stopajo Japonci očito na plan z zahtevo o popolni neodvisnosti južnovzhodne Azije od evropskih sil. Za Japonce je napočil trenutek, ko lahko uresničijo svoje stare

težnje. Japoncem gre tudi za Holandsko Indijo, katera po padcu Holandije ne sme pasti v roke kaki evropski velesili. Iz pisanja japonskih listov je mogoče razbrati, da se bo Japonska popolnoma priključila osi Rim-Berlin in igrala veliko vlogo tudi v primeru spopada Nemčije z Rusijo. Zedinjene države Severne Amerike stoje zaenkrat tudi še ob strani in še niso zavzele nobenega stališča do najnovejših japonskih osvajalnih korakov v francoski Indokini ter glede Holandske Indije.

Položaj Italije v Afriki

Prve italijanske kolonije v Afriki

Afriški svet je bil že porazdeljen, ko je začela Italija po svoji zemljepisni legi upravičeno obračati oči proti Afriki. Najprej ji je uspelo, da se je usidrala na ozki obmorski obali v Eritreji ob Rdečem morju in v puščavski Somaliji med angleško Kenijo in rtom Guardafui. Nadaljnji vojaški poskus te kolonije razširiti, je propadel, ker je bil italijanski general Baratieri od abesinskega cesarja Menelika premagan.

Šele leta 1912. je italijanska kolonialna misel zopet oživila ter pritisnila v ospredje. Italija je začela vojno s Turčijo. Ob tej priliki

si je priborila Tripolis in Kirenajko, morsko obalo med francoskim Tunisom in Egiptom. Enkrat priboreno obalo je širila Italija dalje proti jugu v puščavo in je izrgala arabskim plemenom veliki oazi (zelen otok v puščavi) Mursuk in Kufra. Osvojena pokrajina je segala do 1000 km v notranjost Afrike, meja napram Egiptu je dolga celo 1300 km, obljudena pa je bila samo morska obala. Vse ostalo je zavzemala Libijska puščava.

Obramba italijanske Libije

Od leta 1913. naprej so Italijani izvršili po teh puščavah ogromno kolonialno delo. Me-

Italijanski prestolonaslednik Umberto nadzira čete v polni bojni opremi. Umberto je poveljnik severnega armadnega zbora

Iz Abesinije pregnani cesar Haile Selassie zopet stopa v ospredje. Upa namreč, da bo zopet zasedel abesinski prestol

Znamenita pariška Sacre-Coeur cerkev na Mont Martru v Parizu. Pred predajo Pariza je bila vedno polna molilcev

Orjaški kip, ki je bil postavljen v francoskem pristanišču Boulogne kot spomin na izkrcanje angleških čet med svetovno vojno

oblek. Posebna določba je končno odredila, da ženske v mestu in njegovih bližnji okolici ne smejo uporabljati voz. Konji so bili tedaj potrebni vojski in isto tako vsa mogoča vozila, tako da je vsaka vožnja civilistov pomenila trošenje dragocenih vojnih potrebščin. Šele po dvajsetih letih, ko rimski imperialni sili ni pretila nobena nevarnost več, so te zakone razveljavili. Ženske so bile tega seveda vesele.

Najstarejši top. Najstarejši ladijski top na svetu so ujeli nedavno ribiči iz Calaisa ob severni francoski obali v svoje mreže. Dolg je nekaj več nego meter, a ko so ga očistili rje, so so opazili, da je bil še nabit. V cevi sta bila smodnik in s konopljevino obložena svinčena

druge niso hoteli. Večkrat že sem jih vprašala, ali naj pišem Tebi, da bi Ti prišla. Pa jim ni po volji. Ni potreba, pravijo, češ da jim gre že na bolje. Zdi se mi, da se bojijo novih prepričev s Končnikom, če bi se Ti vrnila. Ker sem zdaj toliko s Tvojim očetom, jim večkrat pripovedujem o Tebi, kako hudo Ti je. Dejala sem jim tudi, da Te v testamentu ne smejo pozabiti. Nato so mi rekli, da so testament že spisali in ga ne bodo spreminjali in da niso tako bogati, kakor ljudje mislijo, in da morajo tudi za naslednika skrbeti, da se ne bo na prazno usedel; nekaj malega da so Ti itak tudi še namenili. Tvojega brata Urha se bojijo — tako se meni zdi, Urh — to Ti moram reči — pa je Tebi nasproten.

Tu neki dan pa so kar sami začeli, češ da bi že še radi zate tudi kaj storili, pa ko jim je roka trda in ne morejo pisati. Svetovala sem jim, naj pokličejo tri zanesljive priče in naj pred njimi povejo svojo voljo. Popoldne je prišel moj ženin doktor Silan nanje gledat. S tem so se zmenili, naglo je odšel in ko se je čez pičlo uro vrnil, so prišli za njim gospod župnik in čez nekaj časa še špetinov Matija. Kvečjemu pet minut so bili ti trije pri očetu sami v sobi. Ko so prišli od njih, se je špetinov Matija držal, kakor da je grenko vodo pil, onadva pa se nista ne s pogledom izdala. Da so Ti oče nekaj odmenili, to je gotovo. Prav dosti ne bo — tisoč goldinarjev pa upam, morda tudi dva tisoč... Več Ti

danes ne morem pisati, ker moram zdaj k očetu. Napiši jim nekaj kratkih prisrčnih besed! Ne omenjaj pa prejšnjih razprtij, tudi se ne zahvaljuj in ne izdajal se, da o tem testamentu kaj veš! Toliko napiši, da jim izpričaš svojo otroško vdanost... In še enkrat: zaradi očetovega zdravja si lahko čisto mirna! Zdaj ni nobene nevarnosti.

Prisrčno Te pozdravlja

Tvoja Trezika.«

★

»Brezje dne 1. novembra 1890.

Ljuba Trezika!

Ne zameri, da Ti na Tvoje ljubo pismo šele danes odgovarjam! Vest o očetovi bolezni me je hudo zadela. Ker mi medtem nisi pisala, da bi se jim bilo poslabšalo, sem spet nekoliko pomirjena. Včeraj sem očetu pisala; upam, da sem pravo zadela. Tebi se prisrčno zahvalim za vso ljubezen in dobroto. Bolj ko denar, ki so mi ga oče morda zapisali, me veseli Tvoje prijateljstvo. Zaradi sebe se denarja itak ne veselim, ampak kvečjemu zaradi otrok. Upam namreč, da se bom kmalu postavila na svoje noge...

Zdaj poslušaj, zakaj Ti nisem takoj odgovorila! Tudi tu smo marsikaj hudega doživeli. Dne 24. oktobra je

sti Tripolis in Benghasi, ki sta bili pod Turki zapuščeni, sta se do danes razvili pod italijansko oblastjo v prav pomembni pristanišči ob afriški severni obali.

Za to afriško znatno izboljšano in kolonizirano posest se je začela Italija bati, ko je postalo v nekaj letih po svetovni vojni razmerje med Italijani in Francozi neprijazno.

Po angleških poročilih ima danes Italija v afriški Libiji 200.000 mož.

Vojna v Libiji, bodisi da se Italija brani ali napada, bo povsem drugačna, kakor jo doživljamo v Evropi. V puščavi je najvažnejše vprašanje preskrba z vodo. Voda pomenja za branilca obrambo, za napadalca pa največjo oviro.

Pri napadih na puščavske pokrajine pride samo letalo v poštev. Libija lahko vzdrži vsak sovražni naval, ako obdrži nad njo Italija nadmoč v zraku.

Italija pri obrambi Abesinije

Nekoliko drugače so pa zaenkrat razmere v severnovzhodnem italijanskem kolonialnem

ozemlju. Našim čitateljem je še v živem spominu, kako odločilnega pomena je bilo za Italijo v vojni z Abesinijo, da ji je bil odprt za ladijski promet Sueški prekop. Danes je v tem oziru drugače. Anglija je zaprla Suez in je odrezala Italijo od njenih kolonij: Eritrea, Abesinija in italijanska Somalija. V vojaškem oziru so te italijanske afriške kolonije navezane same nase. Samo italijansko letalstvo ima možnost, da vzdržuje zveze z materno deželo in prinaša pomoč.

Nemčija je v vojni z Norveško dokazala, da je mogoče prepeljati v posebnih prevoznih letalih močno pehoto in lažje topove ter avtomatično orožje v velikem številu po zraku na vojaško važne točke. Isto bi zmogla tudi Italija, kar se tiče Abesinije.

Kakor zatrjujejo Angleži, ima Italija v Abesiniji armado od 50 do 80 tisoč mož.

Ako bi se lotili Angleži napada na Abesinijo, bo šlo za tem, v koliko lahko računa Italija na zvestobo abesinskih plemen, na premoč v zraku in koliko čet lahko pošljejo Angleži iz svojih kolonij proti Abesiniji.

Umrli je narodni trgovec in posestnik. V starosti 62 let je preminul v Mariboru g. Davorin Tombah, bivši trgovec in veleposestnik v št. Vidu pri Ptujju. Bil je iz revne družine. Za njegovo vzgojo je poskrbel že davno umrl g. Jožef Tombah, dekan v Rogatcu in pozneje župnik pri Sv. Petru pod Sv. gorami, ki je bil nadarjenemu fantu stric. Blagopokojni se je posvetil trgovskemu stanu, v katerem je imel srečo in je užival največji ugled po vseh Haložah. Trgovino je imel v št. Vidu pri Ptujju. Pečal se je z nakupovanjem poljskih pridelkov. Bil je edini predvojni slovenski izvoznik krompirja in drugih pridelkov v Egipt ter ostale države. Haložani so ga čislali kot res pravega trgovca, ki je znal ljudem pravo svetovati ter pomagati. Kupil si je veleposest z lepo obdelanimi vinogradi, v katerih je prideloval slovečo kapljico. Že pod Avstrijo je bil znan neustrašen narodnjak, katerega so vzele oblasti ob izbruhu svetovne vojne posebno na muho. Celih sedem mesecev je bil med vojno z drugimi zavednimi Slovenci zaprt v graških ječah. Dolga leta je bil načelnik trgovskega združenja za ptujsko okolico. Pred 12 leti je opustil svojo cvetočo trgovino v šent Vidu, katero je vodil 30 let, in se je preselil v Maribor, kjer je užival oddih do mnogo prerane smrti. S Tombahom je izgubil »Slov. gospodar« dopisnika. Kot gospodarski strokovnjak je rajni rad pisal temeljite sestavke gospodarske vsebine. Umrli je brez potomstva. Žaluje za njim brat g. dr. Jože Tombah, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru. Vrlemu narodnjaku ter narodnemu buditelju in borcu za slovenske pravice ostani ohranjen časten in hvaležen spomin!

Umrli je Zupanc Marija v Zg. Doliču. Umrli je blaga Zupančeva (Arnejeva) mati iz Zgornjega Doliča. Pokojna Zupanc Marija je bila doma iz ugledne Hofove rodbine v Zg. Doliču, ki je dala v teku let že dve sestri-redovnici. Plodovi njene dobre krščanske vzgoje so se pokazali posebno, ko se je leta 1907. poročila s sedanjim gospodarjem Alojzom. Prva leta zakona so potekala v neskaljeni sreči, saj je ta skromna, globoko verna žena in pridna gospodinja znala priklicati in ohraniti nad hišo božji blagoslov. Ko pa je leta 1914. zajel tudi Zupančevo rodbino temen oblak vojne in je moral gospodar na bojno polje, se je tudi zanjo začela tista križeva pot, ki je terjala od nje eno samo nepretrgano verigo trpljenja in žrtev. Pogumno je čuvala dom, krmarila s šestimi malimi otročki skozi hude čase in čvrsto vodila obsežno gospodarstvo. Dala je življenje enajsterim neobogljencem, dva sta pa umrla že v mladosti. Vse ostale otroke je vzgojila v značajne Slovence in pridobitne gospodarje svojega imetja, znala jim je vcepiti s svojo mehko tudi srčno dobroto in je uživala od vseh prav do smrti globoko zaupanje. Hčerka Mihelina se je posvetila redovniškemu poklicu, letos je na beograjski univerzi napravila doktorat. Z možem vred sta poskrbela za primerno izobrazbo vseh svojih otrok, vsi razen najmlajšega Franceta, ki obiskuje še meščansko šolo, so že preskrbljeni. Skratka: ljubeča soproga in dobra mati! Da je pa imela srce za uboge, ni treba posebej poudarjati. To priča preko sto varovancev, krstnih in birmskih, ki jim je — po

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Upokojeni g. župnik Jožef Sigl umrl. Tik pred zlato sv. mašo je umrl 25. junija g. Jožef Sigl, upokojeni župnik, ki je preživel pokoj v župniji Teharje pri Celju. Rodil se je leta 1865. pri Sv. Križu pri Rogoški Slatini. Mašniško posvečenje je prejel leta 1890. Kaplanoval je v Kamnici pri Mariboru. Dolga leta je bil župnik v Trbonjah pri Muti, od koder je šel za župnika v Damlje pri Celju. Leta 1932. je stopil v pokoj in se je naselil v Teharju pri Celju, kjer bi bil 14. julija obhajal zlato sv. mašo. Rajni je slovel po vsej škofiji kot izborni tenorist, ki je ohranil svoj blagodoneči glas še tudi na starost. V dušnem pastirstvu je bil priljubljen radi svoje srčne dobrote in izredne miroljubnosti. Tudi v pokoju je rad pomagal teharskemu gospodu, kjer koli je mogel. Blagemu gospodu Jožefu bodi Vsemogočni večni plačnik!

Okrajni glavar in znan pisatelj umrl. V škofiji Loka je podlegel v uradni pisarni srčni kapli dne 25. junija tamošnji okrajni glavar g. Matija Malešič. Rajni je bil rodom iz Bele krajine. Po prevratu je bil v službi v Murski Soboti in nekaj let v Mariboru, kjer je bil nekaj časa tajnik na velikem županstvu. Iz Maribora so ga premestili v Ornomelj, v Banja Luko, od koder

Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po hudi zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

je prišel za okrajnega glavarja v Slov. Konjice. Iz Konjic je bil prestavljen v Logatec in škofjo Loko. Rajni je bil najbolj srečen med Štajerci in je tudi poročil Slovenko od severne meje iz znane Krenove hiše na Plaču, s katero je živel v srečnem zakonu. G. Matija je Slovcem dobro znan po svoji izredni pisateljski nadarjenosti. Pisal je iz ljudskega življenja zajete povesti za Mohorjevo družbo, za Mladiko in Dom in svet. Sam pravi belokranjski kmečki sin je v svojih povestih najrajši slikal kmečko življenje, ki je prepletano z veseljem in trpljenjem. Tudi »Slov. gospodarja« je rad zalagal z božičnimi črticami, dokler je bival v Mariboru. Po svoji naravi je bil dobričina, a je kljub vsej dobrosrčnosti ter strpljivosti moral iz Slovenije v Banja Luko po »službeni potrebi«. Mnogo prerano preminul g. Malešič si je postavil med slovenskim narodom najlepši in trajen spomenik s svojimi povestmi, po katerih bodo Slovenci vedno radi segali. Velikemu slovenskemu kmečkemu sinu ostani ohranjen časten ter hvaležen spomin, žalujoči ženi in otročičem ter Krenovi rodbini na Plaču pa naše iskreno sožalje!

Ljudskošolski g. upravitelj umrl. V mariborski bolnišnici je umrl 30. junija v starosti 78 let g. Anton Gradišnik, upokojeni šolski upravitelj. Rajni je bil dolgo let šolski upravitelj v Polju ob Sotli, kjer je vzgojil več rodov učencev, kateri mu bodo ohranili hvaležnost za življenjsko izobrazbo. Po upokojitvi se je preselil v Maribor in užival nekaj let zasluženi pokoj. G. Gradišnik je bil eden tistih vzgojiteljev, kateremu je bila šola vse. Blagopokojnemu ostani ohranjen hvaležen spomin, soprogi in sinu pa naše sožalje!

umrla gospa Majer. Moj Bog, kako je bilo! Ne moreš si misliti, kako je mož uganjal. Tullil je, lase si je pipal, po tleh se je valjal, vedno smo morali biti za njim, ker se je bilo bati, da si bo kaj hudega storil. Stara gospa se je prej umirila. Lidija se je sicer tudi jokala, ker je druge videla, da se jočejo, pravega pojma pa še nima o nesreči in si le želi, da se jaz z njo igram. Odkar ji je mati umrla, sem jo vzela v svojo sobo in tudi spi pri meni. Stara gospa spi v gospodovi sobi, ker se boji za njega. Meni se ljudje smilijo; tako bogati so in vendar tako nesrečni. Kjer jim morem, jim pomagam. Gospod in njegova tašča sta se tako navadila name, da me pri vsaki reči vprašata za nasvet. Gospa je zetu že večkrat prigovarjala, da bi šli v kako drugo letovišče; gospod pa pravi, da ne gre več iz tega kraja, kjer mu je žena pokopana. Bog ve, kako se bo še to končalo. Jaz bi se od Lidije kar težko ločila. Priti pa bo seveda moralo prej ali slej.

Ona gospa iz Gorice je odpotovala. Obljubila mi je, da pride pred božičem semkaj pome... Če boš špetinovega Matija kaj videla, pozdravi ga in reci mu, da mi je dobro in da upam, da mu bom ob letnem dnevu vrnila z obrestmi vred, kar mi je posodil. Pozdravi tudi Katro in poljubi moja otroka!

Tvoja Tilka. <

»Šentanel dne 25. novembra 1890.

Ljuba Tilka!

Danes pa bo moje pismo dolgo. Potrpi!

Najprej Ti moram sporočiti, da je Tvojemu očetu prav dobro. Zdaj čez dan že sedijo, za silo lahko premaknejo desno nogo in desno roko in celo zapišejo že lahko kaj. Tvoje pismo jih ni le razveselilo, ampak ganilo. Naročili so mi, naj, kadar Ti bom spet pisala, ne pozabim zapisati, da Te lepo pozdravljajo...

Zdaj pa, ljuba Tilka, Ti bom izlila svoje srce. Ti si mi bila vedno edina prijateljica, nikomur drugemu ne morem potožiti, nekemu pa se moram izpovedati, ker mi je tako hudo.

Da Ti takoj povem: z doktorjem Silanom je vse pri kraju, zaroka se je razdrla.

Kako se je zgodilo?

Sama ne vem. Vse se mi zdi kakor hude sanje in je vendar vse resnično. Povedala Ti bom vse po vrsti, kako je prišlo.

Konec oktobra je prišel doktor zopet k Tvojemu očetu. Bil je nenavadno tih in mudilo se mu je. Mimogrede se je tako čudno ozrl na mojo roko, kjer sem nosila njegov prstan. Potem je dejal suho, da je očetu dobro in da ga zdaj ne bo več, če ga ne bomo kilcali.

(Dalje sledi)

kroglu. Strokovnjaki menijo, da gre za najstarejši ladijski top in enega najstarejših modelov topov sploh. Ohranil se je razmeroma dobro zato, ker je bila cev zadela s čepom iz hrastovine. Ta zamašek je imel po vsej priliki ta namen, da poveča silo strela. Doslej so ta najstarejši model poznali samo po opisu starega francoskega kronista Froissarta.

Vsak 51. zemljan ima že telefon. Medtem ko je znašalo ob začetku stoletja število vseh telefonskih aparatov na svetu komaj dva milijona, ga cenijo danes na 42,6 milijona. V času, ko se je število zemljanov pomnožilo za 36%, je naraslo število telefonov za 2000%, tako da ima teoretično danes že vsak 51. zemljan svoj telefonski aparat.

večini so bili sami ubožni — bila botra. Tudi krajevnim organizacijam ni odrekala pomoči, saj je g. Zupanc že dolgo vrsto let neumoren predsednik gasilske čete. Tudi naše časopisje je bilo pri Zupančevih doma. »Slov. gospodar« je bil stalen gost že cela desetletja. Njen pogreb je pričal, kar se z besedo ne da popisati. Cvetje, solze, porojene iz resnične žalosti, ubrano petje na grobu — vse je izzevelo v eno samo veliko željo: daj, rod slovenski, še mnogo takih žena! Sveti ji večna luč, globoko užaloščenim svojem pa naše sožalje!

V Črešnjevcih pri Gornji Radgoni je umrl g. Vincenc Steinbrenner, ravnatelj veleposestva kneza Trautmannsdorfa v Negovi. Rajni ravnatelj je 39 let vzorno oskrboval posestvo in je bil zaradi svoje izredne dobrotljivosti in pravečnosti pri svojih uradnikih, uslužbencih in pri vsem prebivalstvu visoko v čisljih. Bil je iz Črešnjevca, kjer je živel v pokoju, prepeljan v Negovo in položen k večnemu počitku v rodbinsko grobnico. Rajni naj počiva v miru — žalujočim naše sožalje!

Ugledna gospodinja umrla. Pri Sv. Trojici v Slov. goricah je bila pokopana ob obilni udeležbi Nežika Pen, roj. Landergott, ugledna posestnica in zgleдна žena ter mati. Rajna je bila sestra g. patra Valerijana, župnika frančiškanske župnije v Mariboru, in g. p. Emerika, frančiškanskega duhovnika pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Zapuška moža in tri nepreskrbljene otroke. Dobri materi bodi Vsemogočni obilni plačnik — preostalim naše sožalje!

Smrt Vektorinove mame v št. Lju pri Velenju. Dne 19. junija so žalostno zapeli zvonovi v žup-

ni cerkvi sv. Ilija ter oznanili vest, da je zatisnila svoje trudne oči vrla krščanska, poštena, dobra in priljubljena gospodinja Vektorinova mamica Alojzija Kralj. Nenadoma jo je zadel srčna kap ravno na potu v 50. leto starosti. Vzgojila je devet otrok v strogem krščanskem duhu, od katerih pa sta dva umrla, od ostalih je pa preskrbljen komaj še eden. Vektorinova mama je imela v sredi svojega življenja polno upanja in veliko zlatih načrtov v boljše bodočnost, da bi izvedla ureditev svojih družinskih razmer tako, da bi imela čez par let vse otroke preskrbljene. Neizprosna smrt pa ji je pretrgala nit življenja in Vsemogočni jo je poklical k sebi po plačilo, rekoč: Dovolj je tvojega trpljenja! Pojdi tja, kjer je pripravljeno za vse tiste, ki ljubijo Boga in izpolnjujejo njegove zapovedi! Pokojna mamica je bila pri vseh priljubljena. Pogreb je bil na njen god, katerega je z veseljem pričakovala, da ga bo obhajala med svojo družinico, a božja volja je bila drugačna. Presečila se je v boljše življenje, kjer ni več trpljenja in žalosti. Počivaj, draga mamica, v miru! Žalujočim naše sožalje!

Skokov oče umrl. Na Ropasiji v župniji Vransko je poklical Gospod k sebi 73 letnega Skokovega očeta. Rajni je bil trdnega krščanskega prepričanja in naročen na številne katoliške časopise. »Slov. gospodar« je zahajal v njegovo hišo 30 let. Vzgojil je osem otrok, od katerih jih živi še sedem. Dve hčerki sta usmiljeni sestri. Pet dobro preskrbljenih otrok pa gospodari in gospodinja na posestvih. Po očetovem zgledu so tudi Skokovi potomci naročniki dobrega časopisja. Blagi slovenski korenini svetila večna luč, žalujočim preostalim naše sožalje!

Rdeči križ

Strašna usoda beguncev

Najstrašnejša vojna besni med narodi. Cele reke beguncev so preplavljale one države, katere je zajelo vojno gorje. Matere z otroci, kojih očetje so krvaveli po raznih bojiščih, so iskale zatočišča. Tisočeri in tisočeri v nepreglednih množinah so se umikali pred prodirajočimi armadami. V posameznih pokrajinah, kakor n. pr. v Belgiji, je bilo šest in pol milijona civilistov z borečo se vojsko obkoljenih in so morali prestajati vse grozote moderne vojne. Veliko strašnejša nego usoda borečih se vojakov, je usoda njihovih družin, katere so morale zapustiti mirne domove, da so si otele golo življenje. Brez poročil od najljubših in najdražjih se mora vojak bojevati na fronti. Utrujeni ter obnemogli od naporov pobega, strti od duševne bolesti in žalosti za svojce po bojiščih, zrejo begunci najtežji bodočnosti v oči.

Centrala Rdečega križa v Ženevi

Kolika sreča v tem ogromnem boju narodov je mednarodna organizacija Rdečega križa, ki je bila osnovana v Ženevi v Švici leta 1863. Predseduje dobrodušni ustanovi profesor Maks Huber, bivši predsednik mednarodnega razsodišča v Haagu na Holandskem. Predsedniku ob strani so sami delavni možje, ki so se izkazali na polju dobrotljivosti med svetovno vojno. Članov vodstva Rdečega križa je 25, a morajo biti vsi po pravilih Švicarji. V mirnem času je bilo uslužbenih pri ustanovi 100 ljudi, danes je naraslo to število na 800, ker prihaja dnevno do 80.000 pisem, na katera je treba odgovoriti.

Velik uspeh Rdečega križa v tej vojni

Prvi uspeh Rdečega križa v tej vojni je bilo uspešno posredovanje, da so postali civilni ujetniki deležni istih ugodnosti, kakor jih uživajo vojaki. Kaj pomeni ta korak v sedanjih vojni, je razvidno iz preobilice dela, katerega mora dnevno zmagati pri ženevskem Rdečem križu oddelek za civilne ujetnike. Koj po izbruhu sovražnosti so bila osnovana velika taborišča za sovražne inozemce po angleških dominijonih: Kanadi, južni Afriki, Avstraliji, Palestini itd. Svojci teh pripetih oseb bi bili brez vsakih poročil, ako bi pismenega prometa ne vzdrževal Rdeči križ. Koliko dobrega je storil Rdeči križ v vojni med

Nemčijo in Poljsko! Nepregledno število poljskih ujetnikov je bilo prepeljano v Nemčijo in tem je manjkala vsaka vest o usodi njih družin, ki so še ostale v domovini. Vsa poizvedovanja na Poljskem so bila radi prisilne odstranitve civilnega prebivalstva in radi razdelitve Poljske med Nemčijo in Rusijo znatno otežkočena. Velike borbe je imel ženevski Rdeči križ, dokler se ni ojačil z osebami, ki so zmožne poljskega jezika v govoru in pismu. Dalje časa je trpelo, preden si je ugledil Rdeči križ pot s poizvedovanji pri

Poskusil sem
eno in drugo, končno ostanem
le pri
'CROATIA' bateriji

Nemcih in Rusih toliko, da gre danes vse brez ovir izpod rok.

Dobro razpletena podrobna organizacija

Pravo čudo pri Rdečem križu je, da zamoreta organizacija dajati obvestila o vseh osebah v državah, ki so zapletene v vojno, o civilistih in o vojakih. To ogromno delo zmora centrala v Ženevi samo radi tega, ker je njena podrobna organizacija dobro razpredena po vsem kulturnem svetu.

Posredovanje pošiljanja daril in zavojev

Rdeči križ ne posreduje samo pismenih sporočil o zdravju in usodi ujetnikov, ampak skrbi tudi za prevoz daril. Organizacija ima po vseh ujetniških taboriščih svoje zaupnike, kateri ji zanesljivo poročajo, kateri ujetniki so posebno potrebni. Le potom Rdečega križa je mogoče iz domovine pošiljati pakete na naslove ujetnikov. Vsako sprejeto pošiljko mora ujetnik potrditi na posebnem od Rdečega križa priloženem potrdilu.

Zdravstveni oddelek

Rdeči križ v Ženevi poseda poseben zdravstveni oddelek pod vodstvom švicarskih vojaških zdravnikov. Ta oddelek ima nalogo, da zamenjava za vojno nesposobne hudo ranjene, katere pošiljajo preko nevtralnih dežel v domovino v nadaljnje zdravljenje.

Trdnjava krščanskega usmiljenja

Delo, katerega vrši Rdeči križ v tej vojni, je ogromno in narašča od dneva do dneva. Nevtralna Švica je v tem največjem in najbolj strašnem vojnem metežu, klanju in uničevanju trdnjava, ki v občih podivjanosti po svojih močeh lajša vojno gorje z deli krščanske dobrotljivosti.

Dopisi

Slovenska Krajina

Prekmurje. Pri zadnjem napredovanju učiteljstva so tudi v Prekmurju napredovali sledeči učitelji in učiteljice, in sicer v 8. pol. skupino: Casar Vinko, Gančani; Ravbar štefanija, Tišina; Štular Danijela, Gor. Lendava; Zemljč Marija, Serdica; Ebenšpanger Emilija in Možkon Tatjana, Sobota; Kukovec Antonija, Šalovci. V 9. pol. skupino: Zalokar Antonija, Gor. Lakoš; Banfi Štefan, Moravci; Golob Franc, Pertoča.

Radmožanci. Banska uprava v Ljubljani je za 10. julij razpisala prvo licitacijo za gradnjo mostu čez potok Günjo ter napravo dveh propustov, za kar znaša proračunska vsota 156.171 din. Ker sedanji most ne odgovarja več potrebam takega prometa, kakršen se vrši na tej cesti, bo naprava novega mostu zelo dobrodošla. Banski upravi se za uvidevnost in naklonjenost zahvaljujemo.

Lipa. V nedeljo, 23. junija, se je ob šestih zjutraj poročila v Zagrebu naša rojakinja Gašparič Margita, uradnica v nekem privatnem podjetju. Življenjski drug ji bo sovradnik istega podjetja. Bog daj srečo!

Dobrovnik. Prejšnji teden se je neki potnikolesar na cesti Dobrovnik-Zitkovci s kolesom tako nesrečno prevrnil, da je ves okrvavljen moral iskati zdravniške pomoči. Nekaj dni pozneje pa se je neki možakar tako navlekel sladke kapljice, da je v pijanem stanju hotel na vsak način ubiti svojo ženo. Vso potolčeno žensko so v zadnjem hipu iztrgali iz rok pobesmelega moža.

Turnišče. Naša fara je ena izmed onih v Prekmurju, ki se lahko ponaša z rekordom študirajočih mladine. Letos so kar trije maturirali in smo lahko upravičeno nanje ponosni, ker so vsi trije bili oproščeni ustmene mature. Eden je študiral v Zagrebu, drugi v Ljubljani in tretji v So-

boti. Častitamo k odlonemu uspehu! — Na banovinski cesti št. 237 Turnišče-Genterovci je razpisana služba cestarja. — Nedavno je bila pri nas ustanovljena podružnica Slomšekove družbe za lendavski okraj. Za predsednika je bil izvoljen g. šolski nadzornik Tratnjek.

Beltinci. Tukajšnji poštni uradnik g. Pintarič Jože je z naše pošte premeščen v Rogatec, kjer se naj dobro počuti!

Sebekovci. Pretekli teden je na pravni fakulteti ljubljanskega vseučilišča diplomiral g. Podlessek Jožef. Častitamo!

Andrejci. V nedeljo, 23. junija, smo pri nas imeli lepo slovesnost, kajti blagoslovljena je bila naša nova motorna brigada. Slovesnosti se je udeležilo lepo število ljudi in gasilcev.

Črenovci. V nedeljo, 14. julija, bo Bogu daroval prvo nekrvavo daritev novomašnik g. Kolanko Ivan. Na slovesnost nove sv. maše se močno pripravljamo. Mašniško posvečenje bo prejel v nedeljo, 7. julija. — Na državnem konservatoriju v Ljubljani je na instrumentalnem oddelku za orgle diplomiral naš rojak g. Jože Hanc. — Neka mladenka je sad nedovoljene ljubezni zanesla med pšenico, kjer so ga raztrgali psi, a ostanke sta našli dve drugi ženski. Zadevo ima v rokah oblast.

Haloze

Sv. Barbara v Halozah. Pri nas je začela razsajati živinska bolezen pri svinjah. Mnogi so morali poklati svoje svinje. Za vsakega je to huda nesreča, ker si ne more kupiti druge svinje. Kakšna je ta bolezen, ni ugotovljeno. Rdečica ni. Tudi za razne nesreče smo zvedeli. V Velikem Oklju je strela zažgala pred kratkim nekemu posestniku nezavarovana poslopja. Zgorela sta tudi dva hrama. Na sosednjem Hrvaškem je strela zažgala hlev pri Mintasu in in pri tem

tudi ubila nekega človeka. Regulacijska dela v potoku Bela urno napredujejo. Je že precej urejenega, vendar še ne dokončno, kar se bo pa še te dni, če ne bo slabo vreme in ne bo velika voda nagajala. Banska uprava je na prošnjo našega g. župnika odobrila in dovolila še 40.000 din z regulacijska dela. Zahvaljujemo se g. župniku in g. banu za pomoč, da si bodo mogli ljudje kaj zaslužiti. Grozno neurje je 17. junija, ko se je utrgal oblak, je mnogim posestnikom v Pohorju, Paradižu, Medribniku, Gruškovcu in na Mejah napravilo mnogo škode. Prehud naliv je odnesel iz gor, katere je zgrabal, vso plodno zemljo in mnogim zasul skromne pridelke pod goričami. Nekemu posestniku v Gruškovcu je vinar grad zgrabalo do korenin trsja in odneslo vso zemljo do rigolanega dna. Drugih novic za enkrat nimamo, kakor še to, da nas je zapustila nova poštarica gđna Marjetka Kokotova in odšla na novo službeno mesto k Sv. Bolfanku v Slov. gorice. Radi bi videli, da bi pri nas ostala, pa so višji drugače odločili. K nam pa je poslan

g. Šavil iz Novega mesta. Upamo, da bomo dobili gđno Kokotovo nazaj, ker je bila v veliko pomoč pevskega zboru.

Savinjska dolina

Smartno ob Paki. Na lastno prošnjo je bil upokojen tukajšnji dolgoletni pismonoša Klančnik Martin. V tozadevnem dekretu je od poštnega ravnateljstva navedeno, da je opravljal to težko in odgovorno službo 35 let, 8 mesecev in 3 dni. Toliko časa je bil nastavljen po ravnateljstvu. Že poprej pa je dostavljal pisma nad dve leti. Vsak dan, razen nedelj, je napravil najmanj 20 kilometrov pota in to velikokrat v hudih zimah in po hribovitem svetu. Sedaj pa lahko dobri računarji izračunajo, koliko kilometrov je on v svoji službi napravil in kako daleč bi prišel po svetu v tem času. Pred par leti je bil odlikovan s srebrno kolajno za zvesto službovanje. Zasluženi pokoj mu iz srca privoščimo ter mu želimo, da bi ga zdrav in čil dolgo užival!

Kuga čebelne zalege

Kuga čebelne zalege (gniloba, usmratenost) je nalezljiva bolezen, ki dostikrat izprazni cele čebelnjake. Vendar se ji da priti do živega, ako jo pravočasno opazimo. Bolezen spoznamo po udratih pokrovcih, s katerimi je pokrita zalega. Največkrat so ti pokrovi tudi v sredi preluknjani. Če vtaknemo v celico, pokrito s takim pokrovcem, šibico in malo pomešamo ter nato potegnemo šibico iz celice, se vlečejo ostanki zalege kot gost klej do 2 cm na dolgo. Če doženemo kaj takega, potem je gotovo, da je bolezen tu. V dvomljivih primerih pošljimo kos zaleženega sata v preiskavo Državnemu veterinarskemu bakteriološkemu zavodu v Ljubljano. Vsak primer obolenja moramo javiti županstvu, oziroma okrajnemu načelstvu.

Ozdraviti se ta bolezen ne da. Da preprečimo njeno razširjenje, moramo okužene plemenjake uničiti. Pozno zvečer ali zgodaj zjutraj, ko čebele ne izletavajo, zamašimo obolelemu panju žrelo, zamažemo morebitne špranje pri okencu z ilovico ter ga zažveplamo. Vso vsebino panja, to je čebele, satovje,

međ, tudi satnike, sežgimo ali zakopljimo en meter globoko v zemljo. Če je panj slab in malo vreden, tudi tega sežgimo. Ako je še dober in ga hočemo ohraniti, ga znotraj dobro ostrgamo in nato celega temeljito umijemo z vročim lugom: 2 kg sode na 10 litrov vode. Ko se posuši, ga še precej močno obžgimo z bencinsko spajalno svetilko. Vse orodje, ki smo ga rabili pri tem delu, razkužimo. Železne predmete v pečl izžarimo, vse drugo, kakor tudi roke, si umijemo v lugu in lizolovi raztopini.

Da se bolezen ne razširi, oziroma da se vsak pojav iste takoj zatre, moramo v letnem času vsak mesec enkrat temeljito pregledati zaleženo satovje v panjih in če najdemo kaj sumljivega, postopati kot gori navedeno.

Dokler ne preneha vsak najmanjši sum obolesti, si moramo pred in po vsakem opravilu v čebelnjaku in pred opravljanjem posameznih panjev temeljito razkužiti roke in orodje v lizolovi raztopini (ena žlica lizola na liter vode).

A. K.

Kmečka trgovina

Stanje hmelja

Savinjska dolina. Pri ugodnejšem vremenu zadnjih nekaj tednov se je stanje nasadov vidno popravilo, vendar je še vedno precej neenakomerno; v najboljših je rastlina dosegla že vrh opor in odgnala številne stranske panoge, v nekaterih pa je bolj ali manj zaostala, vendar sedaj tudi hitro napreduje. Splošno stanje nasadov zaenkrat dobro obeta, le nevarnost peronospore zaradi soparnega vremena traja dalje.

Vojvodina. Stanje nasadov je zelo neenakomerno in le v višjih legah bolje obeta. Zaradi deževnega vremena se močno širi peronospora, katero pa hmeljarji letos pridno zatirajo in so ponekod že trikrat škropili. V nižjih legah bodo nasadi le malo dali in se splošno računa zaenkrat le s sednje dobro letino. — Zaradi izvoznih težav je zanimanje za lanski hmelj ponehalo in tudi nekaj sto stotov že nakupljenega še čaka na izvoz.

Nemčija. V stari Nemčiji je stanje nasadov precej enakomerno in je pri zgodnejših vrstah dosegla rastlina tudi že nad 4 m višine, v Sudetskimi okoliših pa so nasadi zelo neenakomerni in je ponekod rastlina šele komaj dobro napeljana. Zaradi suhega vremena je nevarnost peronospore popustila, pač pa v Sudetskimi okoliših nastopajo močno uši in tudi vlage že primanjkuje. — Na tržišču se je zadnji čas pojavilo sicer zopet nekaj več zanimanja, vendar izdatnejše kupčije ni bilo. Cene so ostale nespremenjene, vendar so slej ko prej le nominalne.

Češkomoravska. Stanje nasadov je zelo neenakomerno, rastlina je močno zaostala v razvoju in je v najslabših nasadih bila šele pred nekaj tedni napeljana. Pri ugodnejšem vremenu zadnjih tednov rastlina sedaj dobro napreduje, četudi so jo sem ter tja precej zdelali bolhači, se pojav-

ljajo ponekod v precejšnji meri uši in je tudi proti peronospori že bilo potrebno škropiti. — Tržišče je nadalje brez zanimanja, cene sicer nespremenjene, vendar le nominalne.

Cene špecerijskega blaga

V primerjavo priobčujemo cene Nabavljalne zadruga državnih uslužbencev v Mariboru d dne 1. julija:

Moka: pšenična Ogg banatska 4.30 din, pšenična št. 2 4.10 din, krušna št. 5 3.90 din, krušna št. 6 3.70 din, ajdova fina 5.50 din, ržena 3.75 din, koruzna prima 2.50 din. — Zdrob: pšenični 5.50 din, koruzni 3.50 din, za otroke 6 din. — Sladkor: kristal 13.50 din, v kockah 15.50, v prahu 15.50 din. — Surova kava: Santos extra primes 84 din, Costarica 98 din, Portorico 100 din; pražena: mešanica fina 90 din; kavine primesi: Franck 21 din, Kolinska 20 din, Enrilo 22 din, Kneippova sladna 16 din, Jarčeva 12 din, žilka 15 din. — Mast domača 22 din. — Slanina bela 22 din, prekajena 23 din. — Riž 11—14 din. — Prosenka kaša 5.25 din, leča 17 din, fižol beli 7 din, nova čebula 7 din kilogram. — Olje: bučno 20 din, namizno prima 18 din. — Kis: vinski prima 7.50 din, sekunda 3.50 din, dalmatinski 3.50 din liter. — Maslo: čajno 32 din, kuhano 40 din kilogram. — Čaj 3 din dkg. — Zganje: rum 38 din, stara slivovka 22 din, tropinovec 26 din, brinjevec 42 din liter. — Petrolej 7 din liter, kurilni špirit 13 din. — Sol: morska mleta z vrečico 1.50 din, Kreka 1.50 din, grenka 3 din. — Krma: otrobi pšenični 2 din, koruzni 2 din, koruza drobna 3 din, oves 3 din, kurja krma 3 din kilogram. — Milo: Schicht 14 din, Schicht terpentin 15 din, Zlatorog 14 din, terpentin Zlatorog 15 din, Hubertus terpentin 16 din kg. — Podplati narezani 70 din kg. — Kurivo: drva cela iz skladišča 135 din, štirikrat žagana iz

skladišča 145 din kub. meter, mehka v kolobarjih 5.50 din.

Službeno poročilo ljubljanske blagovne borze

Les. Smreka, jelka. Hlodi I, II. monte 240 do 300 din, brzojavni drogovi 220—250 din, bordonali merkantilni 310—360 din, filerji 250—290, trami 240—290 din, škorete konične, od 16 cm dalje 540—580 din, paralelne, od 16 cm dalje 635 do 705 din, podmerne od 10—15 cm 595—655 din, deske-hlodi: kon., od 16 cm dalje 480—530 din, par., od 16 cm dalje 510—590 din kub. meter; kratice za 100 kg 75—85 din.

Bukev. Hlodi: od 30 cm dalje I, II. 125—175, za furnir 250—300 din, deske-plohi: naravni, neobrobjeni, monte 300—350 din, naravni, ostromi, I, II. 520—600 din, parjeni, neobrobjeni, monte 420—480 din, parjeni, ostromi, I, II. 590—700 din kub. meter.

Hrast. Hlodi I, II. od 30 cm dalje 245—375, bordonali 800—900 din, deske-plohi: boules 850 do 950 din, neobrobjeni I, II. 700—800 din, frizi I-II, širine 5, 6 in 7 cm 750—820 din, širine od 8 do 12 cm 850—950 din kub. meter.

Ostali les. Macesen 1050—1200 din, brest 710 do 790 din, javor 700—770 din, jesen 740—800, lipa 650—700 din kub. meter.

Parketi: hrastovi 70—90 din, bukovji 50—60 din kvadr. meter.

Bukovo oglje, vilano, za 100 kg 80—100 din. Žito. Koruza času primerno suha 220 do 222.50 din, pšenica južno banatska 255—257.50, gornje bačka 262.50—265 din, ječmen bački in sremski 215—217.50 din; oves bački, sremski in slavonski 232.50—235, rž bačka 220—225 din, ajda 195—200 din 100 kg.

Mlevski izdelki. Moka pšenična (batska in banatska) Og, Ogg 475 din, pšenica 2 440 din, pšenica 3 420 din, pšenica 6 400 din 100 kg.

Fižol: ribničan 520—580 din, prepeličar 570 do 630 din 100 kg.

Krompir: oneida (kranjski), pozni in rani rožnik ter kresnik 180—195 din 100 kg.

Seño, prešano v bale: sladko 120—125 din, polsladko 110—115 din, kislo 100—105 din 100 kilogramov. — Novo: sladko 80—85 din, polsladko 70—75 din, kislo 60—65 din 100 kg.

Slama prešana v bale 40—45 din 100 kg.

Cene goveje živine po sejmih

Voli. Ljubljana 5.50—7.75 din, Ptuj 5—7.50, junci 5—6.50 din, Radovljica II. 8.50 din, III. 7 din; Planina pri Sevnici I. 9.50 din, II. 8.50, III. 6 din; Šmarje pri Jelšah I. do 9.50 din, II. do 8 din, III. 6 din; Kranj I. 8.50 din, II. 8 din, III. 7 din; Maribor debeli 7—8 din, poldebali 6—7 din, plemenski 6.50—8 din kg žive teže.

Biki. Ptuj 5—7 din, Maribor za klanje 5—7 din kg žive teže.

Krave. Ljubljana 5—6.75 din, Ptuj 4—7 din, Radovljica I. 7 din, II. 6 din, III. 4 din; Planina pri Sevnici I. 7.50 din, II. 6.50 din, III. do 5 din; Šmarje pri Jelšah I. do 7 din, II. do 6 din, III. do 5 din; Kranj I. 6.50 din, II. 5.50 din, III. 5 din; Maribor klavne 6—7 din, plemenske 6—7.50 din, klobasarice 4—5 din, molzne 5—7 din, breje 4.50 do 6.50 din kg žive teže.

Telice. Ptuj 5.50—7.50 din, Radovljica I. 8 din, II. 6.50 din, III. 5.50 din; Planina pri Sevnici I. 9 din, II. 8 din, III. do 5.50 din; Šmarje pri Jelšah I. do 9 din, II. do 8 din, III. do 5.50 din; Kranj I. 8.50 din, II. 8 din, III. 7 din kg žive teže.

Teleta. Ljubljana 9 din, Ptuj 7 din, Radovljica I. 12 din, II. 10 din; Planina pri Sevnici I. do 10 din, II. 8.50 din; Šmarje pri Jelšah I. do 10 din, II. do 8.50 din; Kranj I. 8 din, II. 7 din; Maribor 6—8 din kg žive teže.

Goveje kože. Radovljica 14 din, Kranj 12 do 14 din kg.

Telečje kože. Radovljica 18 din, Kranj 20 din kilogram.

Konji. Ljubljana 500—4000 din, Ptuj 1300 do 6000 din, žrebata 1400—3000 din za glavo.

Svinje

Plemenske. Ljubljana: mladi prašički za rejo 175—250 din; Ptuj 6—12 tednov 100—150 din, Maribor 5—6 tednov 95—125 din, 7—9 tednov 130—175 din, 3—4 mesece 185—360 din, 5—7 mesecev 390—460 din, 8—10 mesecev 490—570 din, 1 leto 820—910 din komad, kg žive teže 8—10.50 din, kg mrtve teže 12—15 din; Kranj mladi pujski 7—9 tednov 250 din.

Pršutarji (proleki). Ptuj 9 din, Radovljica 9 din, Kranj 8—9 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Ptuj 10 din, Radovljica 8 din, Kranj 11—12 din kg žive teže.

Svinjske kože. Radovljica 10 din, Kranj 9 do 10 din kg.

Tržne cene

Zito. Maribor: pšenica 2.25—2.50 din, rž 2 din, ječmen 1.75—2 din, koruza 2—2.50 din, oves 1.50 din, proso 2.50 din, ajda 1.50 din, proseno pšeno 5 din; Radovljica: pšenica 2.75—3 din, ječmen 2.30—2.50 din, rž 2.50 din, oves 2.50 din, koruza 1.90—2.50 din; Kranj: pšenica 3 din, ječmen 2.50 din, rž 2.50 din, oves 2.50 din, koruza 2.65 din kg.

Fizol. Maribor 5—8 din, Radovljica 6 din, Kranj 6—7 din kg.

Sadje. Maribor jabolka 8—16 din, hruške 10 do 16 din, češnje 6—12 din, marelice 24—28 din kilogram.

Krompir. Maribor 2.25—2.75 din, novi merica 15—18 din, Radovljica 2.50 din, Kranj 2—2.50 din kilogram.

Seno. Maribor sladko 100—110 din, kislo 80 do 90 din, Radovljica 100 din, Kranj 125 din 100 kg.

Lucerna. Radovljica 100 din, Kranj 150 din 100 kg.

Slama. Radovljica 50—60 din, Kranj 75 din 100 kg.

Mleko. Maribor 2—2.50 din, Radovljica 2 din, Kranj 2.25—2.50 din liter.

Surovo maslo. Maribor 28—32 din, Radovljica 36 din, Kranj 38—42 din kg.

Jajca. Maribor 0.60—1 din, Radovljica 1 din, Kranj 0.90—1 din komad.

Perutnina. Maribor kokoš 25—35 din, par piščancev 22—65 din, gos 35—45 din, raca 15 do 22 din.

Trda drva. Radovljica 135 din, Kranj 125 din kubični meter.

Mesne cene

Govedina. Maribor 12—14 din, Radovljica 16 din, Kranj I. 16 din, II. 12 din kg.

Teletina. Maribor I. 14—16 din, II. 10—14 din, Radovljica 18—20 din kg.

Svinjsko meso. Maribor 14—16 din (s kostmi), brez kosti 17—18 din, Radovljica 18 din, Kranj 18—20 din kg.

Slanina. Radovljica 20 din, Kranj 22 din kg.

Svinjska mast. Radovljica 22 din, Kranj 22 do 23 din kg.

Sejmi

9. julija živinski in kramarski: Lemberg, Pišce; svinjski: Središče, Ormož; živinski in konjski: Maribor; tržni dan za svinje: Dolnja Lendava — 10. julij svinjski: Ptuj, Celje, Trbovlje; goveji in kramarski: Dobrova pri Brežicah, Poljčane, Puconci v Prekmurju — 11. julija tržni dan za svinje: Turnišče v Prekmurju — 12. julija svinjski: Maribor; živinski in kramarski: Šoštanj, Tuhinj — 13. julija svinjski: Celje, Trbovlje, Brežice; za govedo, ovce in koze: Koprivna-Veliki dol; živinski in kramarski: Planina (okraj Šmarje pri Jelšah).

Razgovori z našimi naročniki

Zastaranje obresti vknjiženega dolga. S. G. Čeprav imate svojo terjatev vknjiženo in je hkrati vknjiženo, da je terjatev obrestovana, zastarajo obresti, v kolikor bodo ob razdelitvi izkupička za prodano posestvo starejše nego tri leta. Proti zastaranju bi se učinkovito mogli zavarovati le na ta način, da bi vsaka tri leta sproti iztožili obresti ter izposlovali vknjižbo zastavne pravice za te iztožene obresti. Seve bi prišli do plačila le v vrstnem redu te druge hipoteke; v vrstnem redu vknjižene terjatve na glavnicu Vam gredo do triletni davčni zaostanki.

Priznana renta vdovi in otroku ne zadošča za preživljanje. M. M. Ko se je Vaš mož smrtno ponesrečil v kamnolomu, je bila renta Vam in otroku določena v višini, kakor je predvidena v zakonu in ni bilo potrebno, da bi bili Vas vprašali, koliko rente zahtevate in kako naj se Vam renta izplača. Žal se renta ne določa po potrebi vdove in otroka, marveč le po dobi zavarovanja in višini zasluzka ponesrečenega zavarovanca. Renta se Vam bo izplačevala mesečno, kakor je to predvideno. Le v primeru, ako se boste ponovno poročili, bi se Vam izplačala enkratna odpravnina v višini triletni rente. Otroku dobiva rento do 16. leta starosti.

Davek žene in oprostitev plačila zemljarine. P. M. Pri določitvi, ali je posestnik oproščen plačila zemljarine, oziroma koliko znaša katastralni čisti donos njegovega zemljišča, se ne upošteva le zemljišče, čigar lastnik je dotični posestnik, marveč skupna vsota katastralnega čistega donosa njegovega zemljišča, pa tudi onih zemljišč, čijih lastniki so člani istega skupnega hišnega gospodarstva. Vsi ti, namreč posestnik sam in omenjeni člani (torej tudi žena), veljajo za enega zemljarskega davčnega zavezanca ter skupna vsota katastralnega čistega donosa (ne davka) v območju ene davčne uprave ne sme znašati več kot 1000 din letno, ako se hoče doseči oprostitev plačila zemljarine. Iz višine davka, ki ga plačujete, sklepamo (ako je to le državni davek brez samoupravnih doklad), da katastralni čisti donos presega 1000 din.

Rada bi bila učiteljica. Z. F. V Mariboru se Vaša hčerka lahko vpiše v državno učiteljsko šolo ali pa v učiteljsko šolo č. šolskih sester. Treba je vložiti prošnjo za sprejem do 31. julija ter ji priložiti svedočbo o nižji maturi ter krstni list; kolkovati je prošnjo za državno šolo z 10 dinarskim državnim kolkom, na učiteljske č. šolskih sester pa z 10 dinarskim cerkvenim kolkom. Polagati bo morala hčerka sprejemni izpit iz petja ter se podvreči zdravniškemu pregledu. Razen tega mora takoj vložiti prošnjo na bansko upravo v Ljubljani, da ji dovoli popust starosti ter vpis v učiteljsko šolo, čeprav je že 18 let stara. Ako ne bo sprejela rešitve do 31. julija, naj v prošnji za sprejem (naslovljeni na učiteljsko šolo) omeni, da je že zaprosila za popust starosti, a da še ni sprejela zadevne rešitve. Šolanje traja pet let. — Lani so šolske sestre spre-

jemale učenke v internat (na hrano in stanovanje) proti plačilu 400 din mesečno. Letos bodo morale ceno zvišati radi narastle draginje. Na Vašo invalidnost se zasebniki in šolske sestre ne morejo ozirati, državnih internatov pa nimamo.

Žena noče izročiti krave, katero je mož prodal. L. A. Ako sta mož in žena solastnika posestva in na posestvu prirejene krave, tedaj more mož kravo pravoveljavno prodati tudi brez sodelovanja žene, a le, ako spada prodaja krave v okvir rednega gospodarstva in ako ni žena že pred prodajo ugovarjala temu, da bi njen mož vodil upravo njene proste imovine. — Okolnost, da je bil prodajalec pri sklepanju pogodbe pijanost, še ni utemeljen razlog za razveljavno pogodbo; resno pogodbeno voljo bi izključevala le pijanost, to je stanje, v katerem se človek ne zaveda svojih dejanj. Stanje (vinjenost ali pijanost) po sklenjeni kupčiji ni merodajno. — Ako je potemtakem bil prodajalec le vinjen — in še to le po kupčiji — in ako je prodaja krave spadala v okvir rednega gospodarstva, ste upravičeni zahtevati od njega (eventualno s tožbo) izpolnitev pogodbe, to je izročitev kupljene krave. Zelo redki so primeri, da žena ugovarja temu, da bi njen mož vodil upravo njene proste imovine. Ugovor pa mora žena podati na tak način, da tretja oseba zanj zve. Ako Vam je eventualni ugovor žene brez Vaše krivde ostal nepoznan, tedaj napram Vam ni učinkovit in je kupčija, sklenjena z možem, veljavna. Poudarjamo, da je morala žena ugovarjati že pred kupčijo.

Dopust vpoklicanega moža — premostitev — podpora. K. A. Prošnjo, naj vpoklicanega moža odpuste vsaj na dopust ali premostitvo bliže doma, bi bilo nasloviti na poveljstvo pristojnega vojaškega okrožja; kolkovati je ni treba. Je namreč le malo upanja na uspeh, razen v kolikor gre za dopust 15 dni. Za podporo prosite pri pristojnem odboru; ako Vam je odbor ne prizna, imate pravico do pritožbe na predsednika pristojnega okrožnega sodišča. Prošnjo in pritožbo so kolkol proste.

Napeljava vode. D. G. v Sl. g. Na Vaša vprašanja Vam ne moremo točno odgovoriti, ker niste dejanskega stanu dovolj jasno popisali. Splošni predpisi so, da ne sme nihče ovirati naravnega odteka vode; da ne sme odvajati kapnico na tuje zemljišče; da ne sme vplivati od svojega zemljišča z odtočno vodo na tuje zemljišče tako, da bi to presegalo po krajevnih razmerah obično mero in bistveno kratilo v kraju navadno rabo zemljišča. Pravico (služnost) odvajati kapnico na tuje zemljišče, odvajati in dovajati vodo se zamore priposestvovati s 30 letnim javnim izvrševanjem brez prošnje in sile.

Prepovedana pešpot. Š. A. Ako ste hodili po sosedovem svetu že 30 let (vštevši Vaše prednike) javno, brez prošnje in brez sile, ste si priposestvali zadevno služnostno pravico in se

Vam grožnje z odvetnikom in tožbo ni bati, niti Vam ni treba plačati opominskih stroškov. Smete pa hoditi le po tistem potu, kjer ste zadnjih 30 let; sam si novega pota ne smete zbrati, čeprav bi Vam sosed hojo po starem potu prepovedal. Ako je sosedov svet radi Vaše hoje na travnik in v opekarno bolj obremenjen, odnosno bi trpel sosed radi tega večjo škodo nego z golo hojo le v gozd, tedaj bi morali hojo na travnik in v opekarno opustiti, ker ne hodite tja že 30 let. V slednjem primeru bi morali plačati polovico opominskih stroškov.

80 letni vlagatelj in zaščita. Č. M. Ako je denarnemu zavodu, v katerega je 80 letni oče vložil svoje prihranke, res priznana zaščita, tedaj je zavod dolžan izplačati le toliko, kolikor je določeno v odobrenem izplačilnem načrtu. Prosite, da Vam načrt pokažejo. Navodno se taki izjemni primeri, kakor je Vaš, vpoštevajo v izplačilnem načrtu; ako ne, ne boste mogli s silo ničesar doseči, marveč ste odvisni od uvidevnosti gospodov pri hranilnici.

Ivan K. Za Vas velja predvsem to, kar smo odgovorili šifri Č. M. Odkupi hranilnih knjižic niso regulirani v državnih zakonih, marveč so se pojavili kot posledica pomanjkanja gotovine v denarnih zavodih. Prepovedani taki odkupi niso, ako ne nasprotujejo obstoječim zakonom (zlasti onim o oduštvu). Ako je denarni zavod mnogo vložnega denarja dal na posodo kmetom, ki so zaščiteni, ako zavod nima mnogo rezerv, ako mu je dovoljena zaščita, ako je za stare vloge določena zelo nizka obrestna mera, potem vlagatelj, ki je dobil 50% vložnega denarja takoj izplačanega, odnosno ki je prodal hranilno vlogo za polovico nominalne vrednosti, niti ni preveč oškodovan, oziroma je odgovarjal tak posel dejanskim prilikam, ki so do nedavne vladale na denarnem trgu.

Nameravan nakup travnika. A. B. Gor. Rad. Lastniki travniških parcel g do n bi si bili priposestvali služnostno pravico vožnje po travniku, ki ga nameravate kupiti, le z najmanj 30 letnim javnim opravljanjem zadevnih voženj brez sile in brez prošnje. Ako so začeli voziti res šele leta 1914., tedaj jim smete nadaljnje vožnje prepovedati. Odkodnine za nazaj niste upravičeni zahtevati, ker niste bili Vi lastnik travnika. Lahko bi jo zahtevali kot morebitni zakupojemalec travnika, a le za tri leta nazaj. Obnove starega mosta čez potok niste upravičeni zahtevati, marveč le opustite vožnje po Vašem travniku. Stvar prizadetih lastnikov je, kako si bodo uredili dovoz v bodoče.

Izguba očesa pri podiranju dreves. K. A. Vešenik. Ako ste podirali drevesa le za domačo rabo, tedaj službodajalec ni bil dolžan zavarovati Vas zoper nezgode. Radi tega nimate pravice zahtevati rento radi poškodbe očesa od Urađa za zavarovanje delavcev. Službodajalec bi bil dolžan plačati Vam odškodnino le, ako je Vašo poškodbo zakrivil on, oziroma jo je pripisati njegovi malomarnosti. Ako pa gre le za nesrečni slučaj, ali morda za Vašo lastno malomarnost, žal ne morete od nikogar zahtevati nikake odškodnine.

Naznanila

Salezijanski dijaški dom Martinišče v Murski Soboti sprejema dijake, ki obiskujejo le par minut oddaljeno državno realno gimnazijo. Dijaki imajo v zavodu skrbno nadzorstvo, stalno pomoč pri učenju in vzgojo po načelih velikega vzgojitelja in mladino ljuba sv. Janeza Boska. Zavod se tudi letos lahko pohvali s prav lepim uspehom v šoli. Izmed 91 zavodovih dijakov jih je izdelalo 19 z odličnim, 33 s prav dobrim in 25 z dobrim uspehom; 7 dijakov ima popravni izpit iz enega predmeta in 4 dijaki iz dveh predmetov; padli so le trije. — Vzdrževalnica je kljub težkim časom zmerna. Za točnejša pojasnila pišite na: Ravnateljstvo Martinišča, Murska Sobota.

Rezervni podčastniki mariborskega vojnega okrožja se obveščajo, da se vrši ustanovni občni zbor pododboru URP v Mariboru dne 7. julija ob 9 v prostorih Narodnega doma. Ker bo to velika narodna manifestacija našega obmejnega Maribora, se morajo tega zbora udeležiti vsi rezervni podčastniki. Na občni zbor pride tudi delegat Glavne uprave URP iz Beograda, ki bo poročal o delu kakor tudi o doseženih uspehih ter ciljih in namenih URP. — Pripravljali odbor.

Upokojenec vzame v najem majhno posestvo za dalj časa. Obširne dopise pod »Točen plačnik 880«.

Rdeči agitator

V uredništvu »Rdeče zastave«

(Nadaljevanje)

Naslednjega dne je bila seja vodstva stranke. Navzoč je bil tudi Benke. Predsednik in odborniki so mu častitali k članku.

»Tovariš,« je dejal predsednik, »važno nalogo imamo za vas.«

»Na uslugo sem vam.«

»Šli boste v B. in boste organizirali tam stranko.«

Benke je prebledel.

»Kaj vam je?« ga je vprašal predsednik.

»Nič! V Ameriki sem imel tovariša iz B., ki se je ustrčil.«

»A tako! Ali sprejmete nalogo?«

Benke je po kratkem premisleku odgovoril:

»Sprejem!«

»Dobro! Jutri odpotujte. V tovarni se javite za delavca. Ostalo boste vedeli. Denarja dobite, kolikor ga boste potrebovali.«

»Zagotavljam vas, da boste z menoj zadovoljni.«

Zamišljen je odšel s seje. Imel je dovolj vzroka, da je prebledel ob imenu B.

Pri Režokovih

Čez eno leto je Benke imel tisoč pet sto delavcev za seboj.

Agitator je stanoval pri Režokovih. Režok je bil prileten delovodja v tovarni. Z družino vred je bil zvest pristaš pretkanega agitatorja. Hčerka Marija je bila kar nora nanj.

Ko se je Režok neke nedelje zvečer vrnil iz gostilne, je našel svojo družino na vrtu za mizo. Tudi Benke je bil tam.

»No, o čem ste govorili?« je vprašal.

»Janez je govoril o Ameriki,« je odgovorila Marija.

»Sedaj pa o drugem govorimo! Janez, odkrito povejte, ali imate resne namene z Marijo?«

Marija je sklonila glavo. Janez pa je odločno odgovoril:

»Resne. Če je Mariji prav, bomo čez nekaj tednov naredili poroko.«

»Marija, kaj rečeš na to?«

»Nimam nič proti!« je polglasno odgovorila deklica.

»Benke, poslušajte!« je resno začel Režok. »Nočemo prodajati mačka v žaklju. Marija...«

»Oče, kaj hočete povedati?« je s strahom vprašala hči.

»Mirna bodi! Pošteni in odkriti hočemo biti... Poslušajte torej, tovariš: Marija je že pred petimi leti imela ženina. Imenoval se je Jernej Kovač.«

Benke je prebledel.

»Kovač Jernej?« je vzkliknil.

Režokovi so postali pozorni.

»Kaj vam je?« je vprašal Režok.

»Ali ste ga poznali?« je zajecjajala Marija. Benke se je medtem zbral.

»Seveda sem ga poznal! Moj najboljši prijatelj je bil.«

»Kaj je z njim? Kje je?« so hkrati vprašali vsi trije Režokovi.

Agitator je molčal.

»Povejte: kaj je z njim? Ali je umrl?« je resno vprašal Režok.

»Umrl. V mojem naročju... Ustrelil se je...«

Marija je glasno zaihtela.

»In zakaj se je ustrelil?« je spet vprašal oče.

»Prav za prav ne vem. Često je govoril o nekem grehu, o zapuščeni nevesti, toda imena, kraja in drugih okoliščin ni omenjal... Marija, ali ste vi tista nevesta?«

»Da!«

»Ali vam je tudi o njegovem grehu kaj znano?«

»Da!« je odvrnil Režok. »Tisoč dve sto mi je vzela.«

Benke je vzdrhtel, a tega ni nihče opazil.

»To je bil ves moj prihranek,« je nadaljeval gospodar. »Polovico sem hotel dati Mariji za doto. Toda lopov je vse vzela in zbežal. Do sedaj nismo vedeli, kam je šel. Torej se je bil v Ameriko zatekel?«

»Da. Zdaj vse razumem!« je zagodel Benke.

»Po tem udarcu je Marijo zaprosil priden trgovski pomočnik. Imenoval se je Benke Janez ko vi. Ali ni vaš sorodnik?«

Če bi sedaj videli agitatorjev obraz, bi se ustrašili. Ni bil samo blede, marveč siv. A tega niso opazili, ker je bila že tema.

»Ne, ni moj sorodnik!« je nervozno odkimal. »Jaz sem popolnoma sam... A povejte, kaj je bilo z njim?«

»Marija ga je sicer spoštovala, toda pod vplivom težkega udarca ga je zavrnila. On je nato odšel. Če bi bil nekaj časa počakal, bi ga bila Marija vzela. Pozneje ji je bilo žal, da ga je bila zavrnila. Sicer pa je sedaj dobila nadomestilo za tisto izgubo. Kajne, Marija?«

»Da, oče!« je sramežljivo zašepetala hči. Benke jo je nežno objel.

»Hvala lepa, Marija! Toda povejte mi, ali oni Benke ni bil meni podoben?«

»Ne. Skoraj bi rekel, da vam je oni lopovski Kovač bil bolj podoben. Imel je prav tak nos ko vi. Njegove oči so tudi bile vašim podobne. Edina razlika je ta, da je on imel obe očesi. Brade ni imel.«

Benkeju je postajalo vroče. Ta pogovor mu je bil neprijeten, zaradi tega je speljal besedo v drugo smer.

»Pustimo to! Kar je bilo, je minulo. Po velikem zborovanju bo poroka in potem bo vse v redu.«

»Kdaj pa bo zborovanje?« je vprašal Režok.

»Čez dva tedna. O, to bo zmagoslavje! Iz prestolnice bosta prišla dva govornika.«

»Izvrstno! In bomo res proglasili stavko?«

»Gotovo, če se tovarnar ne bo vdal.«

»Prav. Toda ali bomo imeli dovolj denarja za stavko?«

»Bomo. Med člani bomo nabirali, pa tudi od centrale bomo dobili. Zmaga je gotova.«

»Izvrsten človek ste!« je vzkliknil Režok.

»Toda sedaj pojdimos spat!«

(Konec sledi)

SMEJTE SE!

V pristaniški gostilni

Mornar naroči juho. Ko mu jo natakar prinese, vpraša mornar: »Kaj je to?«

Natakar: »Juha vendar!«

Mornar: »Hm, hm, če je to juha, potem jaz že 30 let krmarim po juhi, pa tega nisem vedel...«

Vljuden opomin

Pisatelj: »Sedaj sem začel pisati svoje spomine.«

Njegov prijatelj: »Dobro, sijajno! Pri tej priliki se boš morda tudi spomnil, da mi dolguješ stotak...«

Miha v gostilni

Miha pride v mariborsko gostilno: »Rad bi nekaj jedel.«

Natakar: »Kaj izvolite?«

Miha: »Koliko stane kosilo?«

Natakar: »Deset dinarjev.«

Miha: »In večerja?«

Natakar: »Osem dinarjev.«

Miha: »No, potem mi prinesite večerjo!«

»Uspesno« zdravilo za konje

Kmet sreča znanca iz sosednje vasi in mu potoži, da mu je zbolel konj. Znanec mu pove, da je zbolel tudi njegov konj.

»Kakšno zdravilo si mu pa dal?«

»Terpentin!«

Čez teden dni sta se spet srečala in kmet pove: »Dal sem svojemu konju terpentin, pa je vseeno poginil.«

Znanec mirno odgovori: »Moj tudi.«

Olajševalna okolnost

Ko je zagovornik končal svoj govor, vpraša sodnik obtoženca: »Obtoženec, imate pripomniti še kaj v svojo obrambo?«

Obtoženec: »Prosim, da visoko sodišče upošteva kot olajševalno okolnost tudi to, da je moj odvetnik še zelo mlad in da še ne zna dobro zagovarjati...«

»Kar skrbi me, ker toliko pijem.«

»Zakaj pa potem piješ toliko?«

»Da bi pozabil na to, da toliko pijem...«

UGANITE!

Kateri čoin vozi po suhem?

(Golnibek tiralca.)

Kdo se nikdar ne zlaže?

(Ogljalo.)

Kdo zna vse jezike govoriti?

(Odmel.)

Kako si lahko pet oseb med seboj razdeli pet jajc, da dobi vsak eno jajce in kljub temu ostane še eno jajce v skledi?

(Zdrni vzame jajce s skledo vpred.)

IGRAJTE SE!

Naštevanje imen

Igralci sedijo okrog mize. Vsak igralec mora navesti kako besedo, n. pr.: ura, jabolko, krava, voda itd. Noben ne sme razmišljati ali povedati besede, ki je s prejšnjo v zvezi. Ponoviti se ne sme nobena beseda. Kdor zgreši, da zalog.

KAKŠNO STAROST DOČAKAJO!

Gač: 10 let

Močerad: 40 let

POIŠČITE!

Kje je nočni čuvaj?

Velika razprodaja

manufakturnega blaga

20 - 30%
cenejše od znano nizke in stare cene.
Zato pohitite vsi v

ČEŠKI MAGAZIN

Ne zamudite prilike, dokler še traja zaloga!

Naznanila

Učni tečaj za krojaštvo ženskih oblek v Mariboru. V četrtek, 11. julija, zvečer se otvori v Mariboru tečaj za krojaštvo ženskih in otroških oblek. Prijaviti se je do 10. julija v uradu za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Mariboru, Vetrinska ulica 11, I. nadstr. Tečaj bo vodil banovinski strokovni učitelj g. Knafelj.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Zaradi velikega uspeha in na splošno željo ponavljamo v nedeljo, dne 7. julija, po večernicah dramo g. Staneta Kocipra: »Zasade«.

Župnija sv. Jerneja v Slov. Bistrici bo v nedeljo, 7. julija, slovesno sprejela svojega novomašnika g. Henrika Goričana. Ob 14.30 sprejem, slovesne večernice v farni cerkvi, potem pa se bo v Slomšekovem domu predvajala za to priliko primerna duhovna igra »Skrivnosti sv. maše«, delo španskega pesnika Calderona della Barca. Na to globoko in poučno igro opozarjamo in vabimo bližnjo in daljnjo okolico.

Dijaški dom v Ptujju sprejema tudi za prihodnje šolsko leto v oskrbo dijake, ki bodo obiskovali ptujsko realno gimnazijo ali meščansko šolo. Starši, ki ne veste, komu bi poverili z novim šolskim letom svoje sinove, ki jih pošiljate v mestne šole, zahtevajte brezplačno prospekt Dijaškega doma v Ptujju, ki ga vodijo oo. minoriti. Tu se sprejemajo za zmerno ceno v popolno oskrbo dijaki brez ozira na poklic, kateremu se žele pozneje posvetiti. Vzgoja sloni na versko-moralni podlagi. Vsa potrebna navodila dobite pri vodstvu ali v poslanem prospektu. Prošnje za sprejem je treba poslati najkasneje do 10. avgusta na vodstvo Dijaškega doma v Ptujju.

Motniški polž

Ne vem, koliko let je že od tega, ko je zadel Savinjsko dolino huda nesreča. Z velikansko brzino je divjala po dolini strašna zverjad, da se je vse treslo.

V starih časih so imeli v Motniku polža, priklenjenega na težko verigo. Polž pa, ki je bil čisto svoje vrste eksemplar, se je nekega dne utrgal. Zahotelo se mu je prostosti, bil je pa tudi radoveden, kako je po svetu. Mogoče pa so se mu Motničani zamerili — utrgal se je in ušel.

Ko je tako dirjal po državni cesti, se mu je na Vranskem na ovinku za trgov zapletla veriga, ki jo je vlekel s seboj. Polž je meni nič, tebi nič prepustil Vrančanom to verigo v spomin in dirjal dalje. Dirjal je čez Savinjsko dolino, da se je kar veter delal po njej. Če je bila kaka hiša preblizu ceste, jo je enostavno odrinil. Tako je pridiral do Žalca. Zakadil se je med hiše in razrnil vsaksebi, čisto po ribniškem načinu. Nekje v bližini Celja so ga le ujeli, polža, ko je bil že precej utrujen, in ga z veliko muko spravili nazaj v Motnik.

Če ne verjamete, pa pridite pogledat. V Žalcu še danes stojijo hiše daleč proč od ceste, na Vranskem imajo še tudi ono verigo, ki so jo odvezli polžu — ne, tako me lahko Vrančani še za besedo primejo! — pobrali so jo in ker so se vedno bali v svoji veliki gorečnosti, da bi jim kdo cerkve ne odnesel, so verigo napeljali okrog nje in si jo tako zavarovali. Še ni dolgo tega, da sem jo videl, ko sem bil tam.

Motničani pa so morali kupiti drugo, da so priklenili polža spet v svoj grb.

*

Otroci so pač otroci

Stric Vilko se igra z bratovimi otroci, ki so delali iz milnice balončke ter jih dela tudi on. Ko se mu posreči posebno velik mehur, blekne eden izmed otrok:

»Stric, zdaj ti pa ne bo treba štacune zapreti!«
»Tepček, kako ti pa kaj takega pride na misel?«

»Tako: očka je rekel, da boš moral štacuno kmalu zapreti, ker ti sape zmanjkuje.«

MALA OZNANILA

Cenik malim oglasom.

Vsaka beseda v malem oglasu stane 1 din. (Prekljci, Poslano, Izjave pa 2 din za besedo.) Davek se zaračunava posebej do velikosti 20cm² 1 din, do velikosti 50cm² 2 50. — Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še 5 din. — Mali oglasi se morajo brezjzjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za 2 din, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

Sprejmeta se gostilniška učenka ter dekle za kuhinjska dela. Dermastja Ivanka, gostilna, Maribor, Aleksandrova 18. 967

Pekovskega vajenca in raznašalca kruha sprejme pekarna Križan, Maribor, Radvanjska cesta 5. 969

Sodarskega pomočnika in vajenca sprejme pri prosti hrani, stanovanju in perilu Fran Repič, sodar, Ljubijana, Trnovo. Nastop takoj. 966

Sprejmeta se vajenec in služkinja z dežele, katera se zna voziti s kolesom. Pekarna Limbuš 23. 964

Iščem hlapca za kmečka dela. Nastop takoj. Služba stalna. 300 din mesečno. Žirovnik Tezija, Verd 12, p. Vrhnika. 961

Trgovskega vajenca sprejemem. Prednost imajo sinovi železničarjev. Albert Ogrizek, Kostrivnica, p. Podplat. 962

Pekovski učenec in mlad hlapček se sprejmeta v pekarni Kappel, Rače. 971

Vajenec se sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Babič, lesni strugar, Gornja Rečica, p. Laško. 973

Viničarja s štirimi delazmožnimi delovnimi močmi sprejemem pod boljimi pogoji nego jih določa novi viničarski red. Reflektira se samo na kvalificirano, prvovrstno, pridno in pošteno družino z večletnimi spričevali. Ponudbe na upravo »Slov. gospodarja« Maribor pod: »Nadviničar 974«.

Služkinjo, večjo gospodinjstva, mlajšo, pošteno kmečko dekle, sprejme v stalno službo posestnik na Košakih 39. 975

Sprejmeta se dve pošteni služkinji, ena za kuho, druga za pranje in svinje krmiti. Mesečna plača vsaka 200 din. Maribor-Pobrežje, Aleksandrova 90. 977

Kmečko dekle, pridno, pošteno in razumno, sprejemem. Ponudbe na upravo pod »Kmetica 984«.

Dva pridna, nepokvarjena fanta od 17 do 18 let sprejemem z ugodnimi pogoji in oskrbo takoj v moj trgovski obrat za vsa pri hiši potrebna dela. Predstaviti se je treba ob delavnikih pri Ivanu Götlich, trgovina sadja in lesa, Maribor, Koroška cesta 128. 987

POSESTVA:

Kovačija na prometnem kraju se da takoj v najem. Proda se mlin na veter. Vprašati v Zimici št. 19, Sv. Barbara pri Mariboru. 972

Lepo, 26 orolov veliko posestvo ob banovinski cesti, pol ure od Moškanjc, na prodaj. Poslopja zidana. Brezplačne polzvedbe pri dr. Visešnjaku v Ptujju. 982

Majhno posestvo ob banovinski cesti, obstoječe iz lepega sadonosnika, goric ter njiv, se ugodno proda. Stanovanjsko poslopje in staja zidane, z opeko krite. Vprašati: Liewald, Sv. Anton, Slovenske gorice. 976

RAZNO:

Rabljen Singer šivalni stroj prodaja poceni in z garancijo mehanik Draksler, Vetrinska 11. Nove šivalne stroje prodaja na obroke. Zahtevajte prospekte! 983

Suhe gobe in rips kupujemo. Zamenjamo rips, sončnice in bučnice za prvovrstno olje. Trgovine Senčar: Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova. 986

Jabolčnik, prvovrsten, prodaja Sl. Senčar, Mala Nedelja. 981

Prodaj nov motor Dentz-Diesel na nafto, 5 ks, mlatilnico s stresalci in generator za plinski motor. S. Skrbineš, p. Sp. Hajdina, Ptuj. 979

12 hl dobrega jabolčnika prodam po 2 din liter. Antolič Martin, Senik 7, Sv. Tomaž pri Ormožu. 988

Moštna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11. 738

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovec, staro železje, kovine, baker, mecenino kupi in plača najboljšje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

MOSTIN za napravljane izvrstne domače pijače. Steklenica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

Kmetice! Najbolje zamenjate repico (rips), bučnice in druga oljnata semena za dobro olje v Tovarni olja, Maribor, Taborska ulica (pri mostu). 965

Hranilnica in posojilnica na Dobrni, r. z. z n. z., bo imela dne 14. julija 1940 svoj redni letni občni zbor ob 7. uri, to je po prvi sveti maši, v uradnih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročila načelstva in nadzorstva. 3. Sprejema novih pravil. 4. Pregled in odobritev računskega zaključka za leto 1939. 5. Volitev upravnega in nadzornega odbora. 6. Slučajni predlogi. V primeru nesklepčnosti se vrši pol ure po določeni uri ponovni občni zbor, kateri bo sklepčen ob vsaki udeležbi. 970

MOSTIN

Moštna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete za 1 steklenico 20 din, za 2 ali več 25 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, poštnina povzete za 1 zavitek 10 din, za 2 ali več zavitkov 15 din.

Drogerija KANC,**Maribor,****Slovenska ulica**

Zaloga v Celju:

Trg. Loibner,

Kralja Petra cesta 17

Zaloga v Ptujju:

Drog. Škočir,

Slovenski trg 11

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Cekov. račun št. 10 602

Telefon interurb. št. 2113

Dražba zastavljenega blaga

v Mariborski zastavljalnici, Gregorčičeva ulica št. 6, se vrši dne 10. julija 1940. - Začetek ob 9. uri dop.

Halo! Pomlad! Leto! **OSTANKI** mariborskih tekstilnih tovarnen, dobro uporabni, pristo-barvni, brez napak! »Paket serija H« 15—18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 14—17 m za ženske obleke, dečke in predpasnike, deleni, kreton, druk, orepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštnine prosto 155 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovico. »Paket serija Z« 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč, in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 200.—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštnine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaloga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem **RAZPOŠILJALNICA KOSMOS**, Maribor, Razlagova ulica 24/II.

NOGAVICE

NAJNOVEJŠE BARVE
PRI JAKOBU LAH MARIBOR

VSAKOVRTNO ZLATO IN SREBRO

plačuje najdražje draguljar Ackerman K. nasl., Ptuj, Krekova. 706

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU.
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG!
MEINEL & HEROLD ZAL. TVORNICE GLASBIL.
MARIBOR 3. 106

Vsi, ki potujete, ne pozabite na
novi vozni red

veljaven od 19. maja 1940!

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslati naprej Din 2.50 v znamkah). Preprodajalci dobijo primeren popust. Naročila sprejema:

Tiskarna sv. Cirila, Maribor - Ptuj

Kdor oglašuje — napreduje!

Ljudska posojilnica v Celju

zadruga z neomejenim jamstvom

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 5%.

Vse vloge izplačuje točno po dogovoru

V S A K PREVDAREN SLOVENSKI GOSPODAR
Z A V A R U J E

SEBE, SVOJCE IN SVOJE IMETJE **L E P R I**

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

PODRUZNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice. GL. ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

➔ KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI! ➔

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

Gosposka ulica 23

v Mariboru

Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

➔ Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. ➔
Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.—.

Savinjska dolina

Savinjčan:

Tam, kjer rase hmelj...

Savinjska dolina! Marsikdo goji željo, vsaj enkrat videti Savinjsko dolino. Videti hmelj, visoke ostrve, polne košatega zelenja in zlatih rož.

Če gremo iz Celja po državni cesti proti zapadu mimo celjske Glazije, pridemo po enourni hoji do gostilne »Pri zlatem križu« na križišče in od tam zavijemo na levo ter pridemo v Petrovče. Lepa, snažna vas z znano romarsko cerkvijo Matere božje petrovške. O Mariji petrovški se je ohranila med ljudstvom lepa legenda, ki jo prinašamo na drugem mestu.

Iz Petrovč vodi stranska cesta v Liboje, kjer je tovarna za porcelan in više gori tudi rudnik. Vrnemo se na državno cesto, vidimo na drugi strani skoraj gosposko Arja vas. V teku pol ure pridemo v Žalec. Še prej pa vidimo ne daleč od ceste moderno naselje, imenovano Novo Celje. Bivši grad je preurejen v umobolnico, prizidanih je še nekaj novih stavb, ki služijo v zdravstvene namene.

Sredi prostrane doline stoji ponosni trg Žalec. Že od daleč se vidijo večnadstropne stavbe, hmeljarne, v katerih so skladišča in sušilnice za hmelj. Človek bi radovedno vprašal, čemu služijo na deželi take palače, ko pa pride blizu, pa mu bo že nos izdal pomen teh visokih stavb. Iz njih veje skoro nekoliko zopern duh po hmelju, zlasti če je to proti jeseni, ko so skladišča polna. Žalec je središče hmeljarstva v Savinjski dolini. Za časa obiranja od avgusta in noter do pozne jeseni je v Žalcu živahno vrvenje. Tu se sklepajo kupčije, tu se štejejo težki tisočaki. Po cele kolone visoko z balami hmelja naloženih voz stoji pred hmeljarnami in čaka na prevzem.

Iz Žalca se odcepi cesta proti jugu, kjer nas iz temnega ozadja, ki ga tvori visoki Gozdnik, ves poraščen s temnimi gozdovi, pozdravlja lepa cerkev Marije Lurške, stoječa na majhnem stožčastem gričku, okrog in okrog obdanem z vinsko trto. Po enourni hoji iz Žalca smo tam. Od tu je lep razgled po dolini. Malo bolj na desno so Griže. Ponosna farna cerkev se vidi daleč po dolini, ker stoji nekoliko na vzvišenem in odprtem prostoru. Za Grižami je državni rudnik Zabukovca, kjer kopljejo rjavi premog. Od tu ga spravljajo v majhnih vagončkih na postajo Žalec in od tam po svetu.

Iz Griž gremo po banovinski cesti v šent Pavel. Na levi se dviga Hum z lepo cerkvico na vrhu. Skozi vas šent Lovrene pridemo v šent Pavel pri Preboldu. Letoviščarski kraj. Dve tovarni za tekstilno blago. V bližini je grad Prebold, ki daje kraju ime. Skozi šent Pavel vodi cesta v Trbovlje. V položno izpeklanih serpentinah se vije skozi Marija Reko čez hrib. Mi pa gremo nazaj do Groblja, kjer se blizu mostu čez Savinjo združi banovinska z državno cesto. Mahnemo jo med nasadi hmelja in pridemo v šent Jurij. Skozi Ojstriško vas pridemo na Tabor, kjer stoji župna cerkev sv. Jurija. Kraj je zelo lep in se čedalje bolj uveljavlja kot letovišče. Prebivalstvo se zaveda pomembnosti tujskega prometa in se v ta namen posveča precej pažnje. Iz šent Jurja vodi banovinska cesta še dalje mimo vasi Loka do Ojstrice, kjer so še ostanki gradu tega imena. V tem gradu je bila utopljena Veronika Deseniška, druga žena grofa Friderika Celjskega. Če hočemo pogledati še v ostale kraje, se moramo »poflisati« nazaj na državno cesto in od tam jo mahnemo na Vransko. Ko si tu ogledamo starodaven pa lep trg z bližnjo že precej gorato okolico, vidimo, da se je dolina zožila, skoro zaprla. Cesta vodi še dalje na Motnik in naprej Ljubljano, kamor pa nas ne mika.

Zapustimo zadnjo postojanko spodnje Savinjske doline in jo mahnemo nazaj mimo št. Jurija v Gomilsko. Pa pustimo tudi to prijazno vas na miru, gremo skozi njo tja in nazaj, vidimo ponosne hiše med sadnimi vrtovi, na koncu cerkev s skoraj okroglim stolpom, o katerem pravijo, da so ga privalili od ne vem odkod, ter gremo dalje na Braslovče. Na levi vidimo pogorje Dobrovlje in pod njimi ostanke gradu Žovnek, pradam Celjskih grofov. Dalje vidimo lepo urejeno in modernizirano veleposestvo novi Žovnek. Ko si ogledamo lepe njive, vzorne sadonosnike, moderne hleve, lepo živino, silose, pa se porodi človeku bridka misel v srcu...

Pozdravi nas trg Braslovče, vedno prazničen in lep. Kakor povsod po Savinjski dolini, je tudi tukaj lepo, a mi gremo dalje proti severu. Hočemo videti še šmartno. Pri Letušu krenemo no desno čez leseni most in pridemo v šmartno. Lep kraj, ki pa že nekako izgublja nižinski izraz. Tu se dolina tudi nekako zapre, le bolj ozka soteska vodi v gornjo Savinjsko dolino. Mi pa krenemo pod Dobričem in Goro Oljko nazaj in pridemo na Polzelo. Gredoč nas spremljajo splavi lesa, neslišno ploveč v strugi Savinje. Sprejme nas Polzela, iščemo cerkev in ko smo pri njej, smo že zunaj vasi. V bližini je tovarna, okoli nekaj delavskih hiš, ne daleč proč lepa graščina, imenovana Novokloster. Prvotno je bil to samostan. Za železnico pelje cesta proti Sv. Petru. Na levi zadaj se poslavlja od nas Gora Oljka, niže doli pa Sv. Andraž, ki pa le sramežljivo pogleduje izza smrečja. V šent Petru smo že zopet na državni cesti, ki nas vodi dalje. Skozi goste hmeljeve ostrvi se zablesti vitki zvonik iz Gotovelj. Ne da človeku drugače, da mora še tja. Za malo časa se le pomudimo v tej tipični savinjski vasi, nato pa jo mahnemo po lepi pešpoti in v par minutah smo spet v Žalcu. Tu nas sprejme vlak in še zadnji bežni pogledi božajo to lepoto naše zemlje. Duša pa srka vase, hoteč se napojiti s čarom tega res božjega vrta. Duša, samo pij, saj zmanjkalo ne bo nikoli!

Dušni pastirji v Savinjski dolini

V dekaniji Braslovče pastirujejo naslednji gg. duhovniki:

V Braslovčah Ivan Atelšek, rojen 25. maja 1882. na Ljubnem v gornji Savinjski dolini, v mašnika posvečen 25. julija 1907. Župnik v Braslovčah od leta 1931., dekan od leta 1939. Kaplan Kranjc Franc, doma iz Loč pri Poljčanah.

Pri šent Andražu Alojzij Potrč, rojen 1. junija 1875. pri Sv. Urbanu pri Ptufju. V mašnika posvečen 2. julija 1916. Župnik na Gomilskem od 5. marca 1933.

V šent Juriju ob Taboru Jožef Pečnak, rojen 2. julija 1884. v Žalcu. V mašnika posvečen 25. julija 1907. Župnik v št. Jurju od 1. novembra 1930. Odlikovan z redom sv. Save 5. vrste. — Kaplan Vrhovšek Simon, doma od Sv. Jerneja pri Ločah.

V šmartnem ob Paki Franc Časl, rojen dne 15. septembra 1885. v Rečici ob Savinji, posvečen 25. julija 1911. Župnik v šmartnem od leta 1940.

V šent Pavlu pri Preboldu Marko Sagaj, rojen 17. aprila 1883. v Ljutomeru. V mašnika posvečen 25. julija 1908. Župnik v šent Pavlu od 1. maja 1936. — Kaplan Gabor Alojzij, doma iz Tišine v Slov. Krajinu.

Na Vranskem dr. Valentin Mörtl, rojen 11. februarja 1884. v Melvičah, župnija Šmohor na Koroškem. V mašnika posvečen dne 21. julija 1907. Župnik na Vranskem od dne 1. avgusta 1925. — Kaplan Bohanec Franc, doma iz Križevcev pri Ljutomeru.

Naši kraji in ljudje

Žalec

Druga železniška postaja od Celja je Žalec. Ponosen trg z lepimi stavbami in mogočnimi hmeljarnami se dviga sredi bujnih hmeljišč. Trg nima nič starinskega na sebi. Lepe, prostorne hiše imajo vse novejši izraz. Po sredi je poleg državne ceste lep park divjih kostanjev, in to po vsem trgu. Ob straneh pa so pred poslopji še široki hodniki. Vse daje videz neke prostrane mogočnosti.

Svoječasno se je Žalec imenoval Žavec — ljudstvo še danes govori: »Grem v Žavec.« Izvor imena pa še do danes ni dognan.

Župnija Žalec je obstajala že leta 1173. Obsegala je v tej dobi ozemlje od šmartna ob Paki do Teharja. Tudi Celje je spadalo v področje te župnije. V bližini sedanje stoji še bivša župnijska cerkev, ki je služila tudi kot utrjen tabor za časa turških vpadov. Obdana je bila v ta namen z visokim zidom.

Nova župnijska cerkev sv. Nikolaja je bila pozidana v letih 1903. do 1906. Dne 3. junija jo je posvetil knezoškof Napotnik. Je to kar veličastna stavba, kakršnih se najde malo na podeželju.

V Žalcu in okolici je v 17. stoletju strašno razsajala kuga. Leta 1646. je najbolj divjala v Levcu in v Drešnji vasi. Dnevno so prinašali mrliče na žalsko pokopališče. Za časa kuge so ukinili zvonjenje, da se niso begali in strašili prebivalci sosednjih vasi.

Leta 1682. pa je kuga razsajala v samem Žalcu. Nekega junijskega dne je umrlo samo v trgu 90 ljudi. Za ogromno število mrtvecev ni več zadostovalo farno pokopališče. V hudi sili so si zbrali za pokopališče ozemlje med Žalcem in Vrbjem, imenovano Rodežev grad.

Neka žena je nesla v tem času obleko svoji hčerki v Griže. Ker ni bilo mostu čez Savinjo, jo je morala prebresti. Ko je to zaznal preboldski graščak, je dal požgati hišo od te hčere, boječ se, da se ne bi zanesla kuga čez Savinjo, ki je bila radi težkega prehoda najboljši branik.

To so bili res strašni časi za naše prednike. Toda vse se je prestalo, čeprav težko.

Danes je Žalec gospodarska metropola Savinjske doline. Tu je sedež hmeljarstva in hmeljarskih organizacij. Velika skladišča sprejemajo leto za letom ogromne količine hmelja, od koder se razpošilja v razne dele sveta. Skozi Žalec pridejo v dolino vsako leto lepe vsote denarja, s katerimi si pomagajo savinjski kmetje skozi življenje.

Vransko

Prav na koncu doline je trg Vransko. V nekakem kotu že skoro se nekako odmika v ozko kotlino. Na desni so Dobrovlje, v njihovi rebri Sv. Jošt in zadaj za Podpečanom še Čreta. To je lepa izletna točka, od koder se vidi daleč po spodnji in tudi po gornji Savinjski dolini. Spodaj pod Čreto so Nazarje.

Trg Vransko je imel za časa Napoleonove Ilirije važno vlogo. Bil je ravno na meji med Ilirijo in Avstrijo. Tu je bil v hiši št. 101 carinski urad. Ljudstvo še danes imenuje to hišo »na avžlak«.

Farni patron je sv. Mihael. Zato je vsako leto v nedeljo pred godom sv. Mihaela svečano žegnanje. Sosednji šentjurčani pa imajo žegnanje navadno v nedeljo po sv. Juriju, pa so se zato norčevali iz Vrančanov, češ »da vse prej pojedjo, preden je zrelo«.

Župnija je razsežna in sega celo daleč v hribe. Po hribih so redke kmetije, medtem ko je ravnina bolj gosto naseljena, večinoma v strnjjenih vaseh. Število prebivalcev v župniji šteje okrog 2500 duš. Podružnic ima fara šest.

Kraj je bil do leta 1867. še vas. Tega leta pa je bil povzdignjen v deželno-knežji trg. Na posebno prošnjo občanov je dobil Vransko leto pozneje tudi svoj grb. Opis grba je sledeč: na srebrnem polju stoji na prikrajšanem smrekovem deblu vrana. Grb je v obliki ščita, obdan z okvirom v rdeči, srebrni in beli barvi.

Podaritev grba so tržani svečano praznovali 14. maja 1868 s slovesno službo božjo, živinsko razstavo in ljudsko veselico.

Za trgov pod gričem Tabor je grad Podgrad. Svoječasno je bilo v njem sodišče in davkarija.

Zanimiva je cenitev tega gradu iz l. 1542., ko je umrl njegov lastnik. Glasi se v slovenskem prevodu: Podgrad se ceni sedaj, ko je zelo pust in brez pritikin, na 50 funtov. Krvno sodišče se ceni na 220 funtov, hiše in vrt v Celju 88 funtov in uradna hiša z vrtom vred v Lembergu na 70 funtov. — Grad je v slovenskih rokah, prav tako tudi graščina Brode.

Na Vranskem je bil rojen Luka Sevšek, ki je umrl kot župnik v Artičah 3. februarja 1881. Kot pesnik je izdal več zbirk, med njimi tudi »Bukve brez črk«.

Braslovče

Prav po sredi, kjer je Savinjska dolina najširša, se nahaja lep trg Braslovče. Ime Braslovče izvira iz imena Braclav ali Bratislav, ki je bil sin nitriškega kneza Pribina. Ta je imel tu svoj lovski grad.

Prvotno se je župnija imenovala »Marija na jezeru«. Na eni strani jo je namreč obdajala Savinja, drugod pa je mejila na močvirje, o katerem pa danes ni sledu.

Braslovče je praznija sledečih župnij: Braslovče, Gomilsko, Vransko, Motnik, Sv. Jurij, Sv. Pavel, Marija Reka, Griže in Trbovlje.

V bližini se nahajajo v gorovju Dobrovlje ostanki gradu Žovnek, kjer so imeli nekoč Celjski grofje svoj prvotni dom.

Večina kmetov v okolici so bili njihovi podložniki. Preveč bi bilo opisovati zgodovino žovneškega gradu, ki je zelo obsežna, pri vsem tem pa pestra in zanimiva. Omenili bi samo pripovedko o zadnjem grofu Ulriku, ki je postal naslednik po umrlem očetu Frideriku, možu Veronike Deseniške. Baje je našel po očetovi smrti na gradu Žovnek velikanski knežji zaklad. Je to lahko čisto verjetno, ker ta rodbina je bila zelo bogata, saj je posedovala nešteto gradov in zemlje za pol cesarstva. Ko so dvignili in odpeljali ta zaklad, je baje nastal tak vihar, da je raval cela drevesa in jemal strehe s hiš. Kaj takega še nihče ni pomnil.

Griže

Griže se nahajajo na planoti, malo dvignjene nad dolino. Griže se dele v zgornje in spodnje Griže.

Farna cerkev sv. Pongraca je bila pozidana v letih 1785. do 1788. Poleg farne cerkve sta v območju župnije še dve podružnici, in sicer Marija Lurd in sv. Neža.

Marija Lurd stoji na majhnem hribčku, okrog in okrog obdanem z vinogradi. To je znana božja pot. Svoječasno je bila še ena podružnica, in sicer Sv. Križ. Cesar Jožef II. pa jo je dal zapreti in kmalu nato tudi podreti.

V področju župnije se nahaja državni rudnik Zabukovca. Tu je zaposlenih okrog 300 delavcev, ki kopljejo premog in ga na majhnih vozičkih s pomočjo stroja spravljajo do Žalca. Rudnik ima precejšen pomen za gospodarstvo tega okraja, posebno za više ležeče kmetije.

Gora Oljka

Nekje sredi slovenske zemlje je gora, ki je kakor pozdrav od Boga. Je samotna kakor zapuščen prijatelj, in vesela kakor človek, ki ve, da je ljubljen. Na vrhu je toliko trate, da je prostora za cerkev, v kateri Gospod s svojimi učenci obhaja zadnjo večerjo. Zraven je hiša, ki je dom vseh, ki pridejo sem na obisk.

Tako je opisal slovenski pisatelj Goro Oljko.

Prav nad Savinjsko dolino se dviga Gora Oljka. Spodaj se razteza Podvin, št. Andraž in Dobrič, vinogradi in na gosto hišice med njimi. Na vrhu prijaznega hriba stoji cerkev, ki s svojima dvema stolpoma gleda daleč po dolini.

Ko popotnik zapušča dolino, velja zadnji pogled Gori Oljki, in ko se vrne nazaj, Gora Oljka prva prejme njegov pozdrav.

Gora Oljka. Čudovito povzdiguje lepoto Savinjske doline ta gora. Kakor pridejo misli iz srca in se vračajo vanj, tako tudi prihaja ljudstvo od vseh strani domovine sem na božjo pot, na izlet in na oddih. Kam gredo naša društva od blizu in daleč na izlet? Na Goro Oljko. Zborovanja naših dijakov, dijakinj, naših fantov in deklet — na Gori Oljki. Tam, kjer je miza zadnje večerje, kjer se je dal Kristus ves za človeštvo.

Tja hodi naša mladina, naš narod po moč in uteho za težke dni.

Petrovče

Petrovče so širom Slovenije znana božja pot. Ob Malem šmarnu se od vseh strani zgrinjajo eele trume romarjev, prosit petrovško Marijo za pomoč. K njej se zateka savinjski hmeljar, proseč jo, da mu da dobro letino in obvaruje dolino pred točo. In res

stoji Savinjska dolina pod posebnim varstvom Matere božje petrovške. Le redkokdaj je Savinjska dolina prizadeta pe toči in drugih uimah, ki so jih tako pogosto deležni po drugih krajih.

V tisočih prihaja ljudstvo, peš, s kolesi, vlaki in vozovi. Deklica, ki je primorana, da gre na tuje, gre peš v Petrovče, da ji Marija izprosi dobro službo. So rodbine, ki leto za letom obiskujejo to cerkev.

Lepa cerkev je bila pozidana okoli l. 1650. Zgradil jo je Ferdinand Miglio. V cerkvi je tudi grobnica te rodbine. O enem članu te rodbine je razširjena povest, ki jo prinašamo na drugem mestu. Dne 31. avgusta 1844 so imele Petrovče visok obisk. Tja sta prišla cesar Ferdinand in cesarica Marija Ana avstrijska. Prenočila sta s spremstvom v Celju. Na mestu, kjer je danes gostilna »Pri zlatem križu«, je bil sprejem visokih gostov.

V letu 1864. so skoraj vse Petrovče pogorele. Škoda je bila ogromna. Šest let pozneje je pogorela vas Levec. Spomladi leta 1867. pa je pogorelo v Drešnji vasi 84 hiš.

Petrovče dobivajo polagoma že značaj predmestja. Vsako leto se gradi večje število novih hiš. Posebno gradijo razni upokojenci, ki jim je pri roki bližnje mesto Celje.

Naj bi Marija petrovška še v bodoče čuvala lepo Savinjsko dolino in njene ljudi!

Sv. Jurij ob Taboru

V podnožju hribov, dobrih dvajset minut od državne ceste, je Sv. Jurij ob Taboru. Sredi vasi na malo dvignjenem prostoru stoji farna cerkev, posvečena sv. Juriju. Pozidana je bila v letu 1900. na prizadevanje takratnega župnika Franca Zdolšeka, ki je bil tu za župnika od leta 1893. do smrti v novembru 1929. Od stare cerkve je ostal samo prezbitarij. Zelo lep je glavni oltar, ki je ves iz marmorja. Lepa je tudi cerkvena slikarija. Slikala sta jo v letu 1900. slikarja Jakob Brollo in Ožbalt Bierti. V letu 1939. je bila slikarija umita in na isti način prenovljena.

Nad deset let že vestno skrbi za lepoto hiše božje in zvesto pase ovce pod zvonom sv. Jurija sedanji g. župnik Jožef Pečnak, rodom iz Žalca.

Vas okrog cerkve se imenuje Tabor. Še danes so sledovi taborskega obzidja in jarka pod njim.

V območju župnije sta dve podružnici. Ob državni cesti v vasi Kaplja je cerkev sv. Radegunde, visoko v hribih pa cerkev sv. Miklavža. Ob lepih nedeljah pride k tej podružnici veliko ljudi iz doline, ker je tu lepa iz-

PODLISTEK

Rado Zakonjšek:

Ko so padle hmelovke ...

Dolina je težko dihala v ognju avgustovega sonca. Poslavlajoči se pasji dnevi so pritisnili še z zadnjo silo, kot udari zver še pred svojo smrtjo, preden pogine.

Od Kurnika je stopal za težkim parizarjem stari Knez. Težki konji so počasi stopali pred praznim vozom tako že prav od šentpetra, kamor je peljal les na Srebotnjakovo žago.

Osiveli lasje so silili Knezu izpod klobuka, ki ga je zdaj pa zdaj z roko premaknil po razpoteni glavi. Ne dolgi brki so se mu že zdavnaj povsesili ob kotih ustnic navzdol, da so dobivale gube na obrazu še večji izraz.

Nekoliko upognjena kolena so mu skoro malo klecajoče delala malo drsajoče korake. V njih je bila trudnost, ki pa ni bila samo od današnjega dne. Življenje je dalo čutiti svojo težo tudi na hrbet, ki je kar preveč silil skozi platneno ozadje telovnika.

Tak je stopal Knez do svojih njiv. Ko pa je prišel vstric svoje njive, se je fantovsko vzravnal. Konec njegovih njiv je ležal ob cesti, drugi pa je bil daleč tam za Konjšco. Krompir je dobival rumene liste — smrt je

lezla po njih. Vsa živa je bila še koroza in dolgi štoki so gledali na cesto. Mladost pa je bila na ajdi in življenje v tisočih. Čebele so veselo brneč spreletavale s cveta na cvet, njim je bila po godu vročina.

Knezov korak se je ustavil ob hmelju. Temu je listje skoro zakrilo vrvi in smrekove ostrvi. Iz listja so gledali celi venci drobnih rumenih stržen. Pogled mu boža vrsto za vrsto, ki se izgublja daleč ob reki. Stopil je v rjavo prst in segel z roko po kobuli. Stisne jo med prsti in pogleda. Še drugo in tretjo. Več je pa škoda. To so zlate rože. Zadovoljno se nasmehne sam sebi in polglasno reče:

»Ja, ja, saj sem vedel, da bo.«

Utrga vejico in si jo da za klobuk. Urno je stopil za vozom, tuintam se je z bičevnikom dotaknil tal. Konji so zavili med prve hiše Ojstriške vasi. Niti ni utegnil ustaviti pri štruklju, temveč kar zavil z vozom na domače dvorišče pred hlev.

*

»Hmelj je zrel.«

Ni je menda važnejše novice za naše ljudi. To in pa cena. To jih dvigne. Kot čebele pred rojenjem. Kaj bi tudi ne! Hmelj ni kar tako.

No in tako so to vedeli naenkrat vsi. Tudi brez Kneza. Saj so vsi dan za dnem tipali in božali kobule, kdaj bo katera dovolj trda, da bo sama vstala med prsti. In tako so do-

čakali. Reči pa si nobeden ni upal. Ta dan pa je izgovoril Koren: »Hmelj je zrel.«

Sedaj pa priprave. Gospodar pregleda sušilnico, lese, če se dobro odpirajo, hlapec pa mačka, s katerim bo pipal ostrvi iz zemlje.

Največ skrbi dajo obiralci. Zgovorna Ančka je brž oznanila:

»Mi jih dobimo že na šmaren popoldne. Trideset jih bomo imeli,« se je pobahala.

Tudi Knez jim je pisal, naj pridejo na ta dan.

Ljudje so šli na šmarni dan od večernic, ko je zavil Knezov Andrej izpred dvorišča z dolgim vozom. Na lojtrah so bili pripravljene sedeži za obiralce. Tuintam je po državni cesti malo pognal in tako je bil že ob štirih v šent Petru. Zavil je h Privošniku, kjer je bila že cela vrsta voz, čakajočih na Dolenjke. Malo pred pol peto so se postavili v vrsto pred postajo. Vlak pa je imel precej zamude. Še enkrat daljši kot po navadi je naposledje pri-sopihal. Z oken je gledalo vse polno glav in pisanih rut. Kot čebele so se usule obiralke iz vlaka in med krikom in vikom iskale svojega voznika. »Bouh dej!« je zategnila po dolenjsko ena in stopila k Andreju. Segla sta si v roko, pa še s celo vrsto drugih, ki so tudi bile že lani, nekaj pa je bilo novih vmes. Bilo je tudi par fantov, pa bolj malo. Končno so bile vse na vozu. Vsaka s svojo košaro

letna točka. V bližini je kmetija Kisovar, ki je dobila svoje ime po tisu, vrsta drevja, ki je rasla v bližini.

Na gornjem koncu župnije stoji hrib Velika planina, nekoliko niže pa Krvavica, ki ima ime po rdečih skalnatih stenah. Pod tem hribom se nahajajo ostanki gradu Ojstrica, kjer je bila utopljena Veronika Deseniška. Grad je razpadel, samo nekaj razvalin je še ostalo kot živa priča na davno tragedijo mogočne in slavne rodbine.

V župniji je bil rojen rajni prelat Karel Hribovšek, ki je veliko daroval za sedanjo župno cerkev. Tu je bil rojen tudi dr. Fran Ksaver Lukman, častni kanonik in vseučiliški profesor v Ljubljani.

Sv. Pavel pri Preboldu

Zelo obsežna in gosto naseljena župnija. Na lepem prostoru sredi vasi stoji velika, skoraj nova župnijska cerkev sv. Pavla. Zelo je prostorna in visoka, okrašena tudi s freskami. Zidana je bila v letih 1895. do 1898. Posvetil jo je knezoškof Napotnik 16. oktobra 1898. Stala je za tedanje razmere lepo vsoto 78.000 kron.

V župniji sta še dve podružnici, in sicer Sv. Lovrenc in Marija Magdalena na Homu.

V kraju sta dve tovarni, predilnica in tkalnica, ki zaposlujeta nekaj stotin delavcev in delavk. Prvotna tovarna je bila dograjena že leta 1842. Pogonsko silo je tvorilo edino leseno kolo, ki ga je gnala reka Boljska.

Nenadoma pa je izbruhnil dne 5. februarja 1866. okrog šestih zvečer požar v tovarni, ki je uničil petnadstropno poslopje. Preostalo je edino le še temeljni zidovje. Pri požaru so zgoreli štirje delavci, in sicer Jakob Drolc, Jurij Govedič, Martin Vurkele in Jurij Zaveršnik.

Polagoma se je tovarna obnovila in l. 1870. zopet pričela z obratom. Za takratne razmere je bila kar moderno opremljena. Montiranih je bilo v tovarniški predilnici 17.000 vreten. Zaposlenih je bilo okoli 300 delavcev.

Popoln zastoj tovarne je nastal leta 1912., ko je nastala kriza v tekstilni industriji. Podjetje je opustilo predilnico in namesto nje uredilo moderno tkalnico, ki še danes obratuje. Za časa svetovne vojne se je v tovarni izdeloval papir, ki se je uporabljal po večini za vreče in vrvice.

Sedaj je montiranih v tovarni 487 avtomatskih stavev in 5600 predilnih vreten. Zaposluje 460 delavcev. Na leto izdelava okrog 6 mi-

ljonov metrov platna in drugega blaga. Vsak dan se porabi 600 q premoga.

Tovarna je v gospodarskem oziru velika pridobitev za Savinjsko dolino. Marsikateri član številne družine najde tu službo in kruh.

Savinjčan:

Naš človek, naš dom in naša vas

Savinjčanom se očita, da so bahavasti ljudje, Zdi se mi, da ta očitek ni na mestu.

Značaj teh ljudi je odkrit. Savinjčan ne pozna hinavščine in zahrbtnosti, on se ne priljuje. Ne mara se tudi vklanjati komur si bodi. Samozavesten pride v Celje in stopi v urad ter zahteva svoje pravice. Zavest, da čuti denar v žepu, se mu bere z obraza, ko stopi v trgovino. Tak je v gostilni pri svoji četrtinki jabolčnika, ki je nekako narodna pijača Savinjčanov, tak je doma, v svojem kraljestvu.

Bi mu naj človek zameril, če ni tak, kot mila Jera? Kaj za to, če nekako z viška pogleda na druge okrog sebe! Zaveda se, da je dober gospodar, da ima grunt, ki mu je v ponos in radost, ki se mu da samo uganiti.

Lepe, dolge njive, bogata rodovitna zemlja, gosposka hiša in moderna poslopja, težki konji pred parizarjem — to vse ga navdaja s ponosom. Najbolj pa lepo število hmeljevih rastlin, ki plezajo po smrekovih ostrvih in zlate rože na njih. Te zlate rože, za katere bo dobil jeseni deset, dvajset, petdeset ali pa tudi sto jurjev, lepih, novih, niti še ne preganjenih. Da, to je tisto, kar dviga našega človeka, da je podoben Gorenjcu, na zunaj trdemu in nedostopnemu, v notranjosti pa polnem iskrenosti.

Savinjčan je rad vesel. On ljubi dovtipe in jih sproti ustvarja. Ni pa vdan pijančevanju. Pol litra »bunkovca« za malico ali če pride sosed na posvet. Najdejo se sicer izjeme — kje jih ni! — na splošno pa je tu trezno ljudstvo. Le redko se vidi ob nedeljah primer, da kdo išče ravnotežje.

Pobojev med fanti ni. To bi bila sramota, če bi fant prijel za nož. Tu in tam jo že skupi kak nagajivec, ki hodi komu »v zelje«, toda ti obračuni navadno ne pridejo v javnost. Ljudska omika je na zelo visoki stopnji. Velik delež k temu so prinesla prosvetna društva, ki obstojajo s sodelovanjem celotnega prebivalstva po župnijah. Vsaka župnija ima večje število organizacij, ki skrbijo za napredek.

v naročju so se menile po dolensko, da jih je Andrej le težko razumel.

Voz za vozom se je s tem živim tovorom počasi odpravil s postaje.

Andrej je pogal v dir.

»Jouj, kovk trejse,« so kričale. Bolj ko so kričale, bolj je gnal in se muzal. Potem pa je spet počasi vozil. Obiralke so pričele peti. Tako so vozili do Rezane. Čez Dragopolje je zopet pogal, da jim je vzelo glasove. Domov je pripeljal počasi. Vaščani so jih gledali in šteli.

»Premalo jih boš imel, Andrej,« ga je ogorvil Boštjan.

»Bo pa več na nas prejšl!« je hitro namesto njega odgovorila ena izmed njih.

»Zgovorna dekleta si dobil!« se je smejal Boštjan.

»Pa prejdne tud, prejdne,« se je pohvalila zopet ona z voza.

*

Sonce je spalo še ob kralju Matjažu v votlini Gozdnika, ko so njive že oživele. Še je ležal mrak nad dolino, ko so padle prve ostrvi.

»Bog in sveti križ božji — da bi se ga veliko nabralo!« je želel Knez, ko je položil hlapec prvo hmeljevko na križ.

»Bouh dej!« so odgovorile obiralke in že planile po hmelju. Nekaj časa ni slišati nič drugega ko šumenje zelenja in rahlo trga-

nje. Hlapec dviga z mačkom težke ostrvi in jih nagiblje, da vise nad pisanimi rutami deklet. Knez je šel počasi med vrstami in računat. Toliko škafov ga je bilo lani, letos ga bo več, ker je bolj poln. Še enkrat je pogledal dolge ostrvi, vrsto za vrsto, nato pa krenil počasi proti domu.

Mrak je lezel v tla. Med otavo in ajdo — bilo ga je vedno manj. Nad dolino pa se je razgrnil dan in jo napolnil. Skalovje v Savinjskih alpah se je ozlatilo z zarjo, za njimi še Uršlja gora. V sončnem svitu je zagorela cerkev na Gori Oljki, kot bi duhovnik stegnili roke v nebo, se dvigata vitka stolpa in prosita za božji blagoslov.

Spodaj pa obiralke pojo.

Med njivami prihaja voz. Veliki, štirioglati platneni koši so na njem. Merili bomo. Vsaka pograbi svojo vrečo ali koš, kar ima, in steče k vozu. Sam Knez meri. V škafo se usujejo kobule in ga napolnijo. Do vrha, tako da nastane hribček. Eden, dva, tri. Obiralke dobi tri bolete. To so boni in zanje bo denar. Skrbno jih zaveže v robec in da na varno.

Kaj pa zdaj? Knez se krega, ker je hmelj slabo nabran. Veliko listja je vmes. Vidi se, da je kar nasmukan. Ko pa vsuje v škafo, se kar pokadi. Knez je hud. Katera ne bo lepo obirala, gre lahko domov.

*

Veselo je videti, kako je vse v nekem lepem redu in čistoči. Že bežen pogled na dolino pokaže človeku, kot da bi bila vsa dolina sveže umita. Take so tudi hiše in take so vasi. Skrbno obdelana polja so brez zeli. Vsak kos zemlje je izrabljen, nikjer grmovja, nikjer močvirja. Nikjer ni videti na pol podrtih starih bajt, lepe, nove, za kmeta skoro pregospoke hiše gledajo izmed vej sadnega drevja. Pri hiši red, pridi kadar koli, mislil boš, da je sobota popoldne. Če zalotiš družino pri malici, boš videl na mizi poleg kruha še domačo šunko ali slanino, s katero se prijetno »pomaže« po grlu. Krepko podprtemu od zunaj in znotraj se potem ne straši nobenega dela.

Vasi v Savinjski dolini imajo zaokrožen značaj. Tudi če so ob cesti, se njih oblika zaokrožuje in hiše niso tako po vrsti druga za drugo, daleč ob cesti, kot je to kje na Murškem polju. Vsaka vas ima svoje središče, pa je to cerkev, podružnica ali farna, ali pa kakšna večja kmetija, okrog katere so zrastle potem še ostale hiše.

V vasi je par gostiln, kjer je nekaka radiofonska postaja za vso vas. Tu se zve vse. Tu se vršijo pomenki, razne »seje« brez vabil itd. Gostilne so obiskane bolj pozimi, posebno ob večerih. Taki večeri ustvarjajo in nadaljujejo še vedno tisto vaško občestvo, ki se je nekdanj zbiralo pod vaško lipo in urejalo javne zadeve vasi.

To naj bo skromna, blede slika naše vasi in naših ljudi. Če hočete imeti pa živo sliko, pa je treba iti in si jo ogledati od blizu.

Legenda o Petrovski Materi Božji

Med ljudstvom živi lepa legenda o petrovski Mariji. Na mestu, kjer stoji danes Novo Celje, je bil grad, last barona Miglio. Kot mlad fant si je iskal nevesto. Ko jo je zasnubil, je podaril nevesti lep zaročni prstan. A še pred poroko je Miglio zaznal, da mu njegova zala nevesta ni zvesta, češ da ji je samo za denar — Miglio je bil zelo bogat — ne vrača mu ljubezni ter ima drugega ženina. Ker je plemiča varala nevesta, je storil trden sklep, da si ne bo iskal nove družice, nego hoče ostati samec do smrti ter hoče svoje življenje posvetiti le v blagor svojih podložnikov in v čast Matere božje v Petrovčah, ki si jo je izvolil za svojo zaročnico in nevesto, ter ji na prst nataknil tisti zaročni prstan, ki ga je nosila prva baronova nevesta, zaro-

Doma v sušilnici gori, da je veselje. Cevi in kotel pod pečjo, vse kar žari, tako je razgreto. Andrej pograbi koš z voza in nese po stopnicah daleč gor na vrh. Tu razgrne hmelj po lesi za ped na debelo. Mineta dve uri in hmelj je že uvel. Andrej potegne za ročaj in hmelj se stresa na srednjo lesno. Na prvo pa nasuje svežega. Ko pride na spodnjo, da ga še tam premore, je suh. Pecelj se odlomi, da kar odleti v sredini. Po železnem tiru potegne lesno ven in sesuje hmelj na plahto, ki leži na tleh.

Tako se je začelo in tako gre potem dan in noč, dokler ga je kaj. Iz sušilnice se širi prijeten duh po hmelju. Napolni vas in vso dolino. Grenak, pa vendar tako prijeten.

Kneza vznemirja, kako bo letos kupčija. Pod večer zavije k štruktju, če bo kaj novega.

»V žaleu so že judi. Ne kupujejo pa še nič,« je povedal Boštjan, ki je bil zjutraj tam.

»Bodo čakali, da bodo videli, koliko se bo nabralo.«

»Letos bi morala biti dobra cena; na Češkem je čisto odpovedal.«

»Bo, bo. Boste videli, da bo. Še po sto dinarjev bo,« je omenil hišni gospodar.

»Ko bi le po petdeset bil! Ali pa vsaj po trideset!« so bili drugi neverjetni Tomaži.

Dva dni nato. Hmelj kupujejo. »Lavfarji!«

čenka. Baron je postal še bolj pobožen ter je vsak dan molil v petrovški cerkvi pred kipom Matere božje.

Na poti iz današnjega Novega Celja v Petrovče pa je večkrat srečal zalega domačega dekleta, ki mu je tako omamila srce, da je pozabil na svojo obljubo in sklenil poročiti deklico.

Ko pa je Miglio vprašal dekle, ali bi ga hotelo za moža, ga ona opomni na obljubo, ki jo je dal Materi božji. Deklica bi bila sicer pripravljena vstopiti s plemičem v zakonsko zvezo, a le pod pogojem, ako ji to dovoli petrovška Mati božja in ga odveže dane obljube.

Prihodnjega dne je Miglio zopet klečal pred kipom Matere božje, pobožno molil, proseč jo, naj mu dovoli vzeti deklico v zakon in naj ga odveže dane zaobljube.

Miglio, misleč, da ga je Marija uslišala, vstane, hoteč vzeti z njenega prsta podarjeni prstan.

In tedaj se je zgodil čudež.

V tem trenutku se skrči prst Marijinega kipa v toliko, da Miglio ni mogel dobiti prstana raz prsta.

Miglio se silno prestraši, pade na tla, kasneje zbolil in umre.

Na kipu Matere božje v Petrovčah vidimo še dandanes na desni roki dragocen prstan na zakrivljenem, skrčenem prstu, ki bi se zlomil, ako bi hotel kdor koli prstan sneti.

Ta ljudska pripovedka se bere v skrajšani obliki na nagrobnem spomeniku rodbine Miglio v steni prezbiterija petrovške romarske cerkve.

Komarjev Tomaz

Da bi vi videli Komarjevega Tomaža! Naj vam ga no pokažem. Najprvo vam povem, da je pesnik. Pa še kak! Če rabite kako pesem, kar naprosite ga pa vam jo bo zložil.

Doma je v šmiklavških hribih, prav za prav pa povsod. Nad temno Gozdnico mu je tekla zibelka. Tu so mu prerokovale rojenice, da bo koše plel, da bodo ljudje lahko še kaj drugega nosili kot svoj križ, in da bo zraven pel in bo vedno vesel.

Tak je naš Tomaž. Vedno vesel. Od hiše do hiše hodi, koše in cajne krpa in nove dela. Zraven pa pesmi zлага in poje. Celo organiste je zalagal z njimi. Ampak ti presneti organisti! Naročili so pesmi in obljubili, da jih bodo peli v cerkvi. Ko pa v nedeljo le ni sli-

šal svoje pesmi, mu je povedal organist, da se te muhaste pevke kar niso hotele naučiti pesmi. Da je pretežka, so rekly. Tomažu pa je pohvala dobro dela in se odpravi delat lažjo pesem. Pa te nagajive pevke so vedno našle kak izgovor in Tomaževa pesem kar ni hotela priti na vrsto. Ja, težko je literatom, posebno pa še pesnikom! Pa Tomažu to nič ne stri. On svoje pesmi zлага dalje, če jih drugi nočejo peti, jih pa sam.

Ampak star je že Tomaž. Šest in šestdeset se mu jih je nabralo na hrbet in ni čuda, če so mu ga upognila. Leta namreč, ne pesmi. Zato se mu včasih sredi košev in cajn kar zadremlje. Opravlja pa častno službo v domači fari. V cerkvi sv. Jurija vsako nedeljo tlači meh in Bog varuj, da bi ga kdo izpodrinil. To je njegovo delo, častno delo. Tako na ta način sodeluje pri cerkvenem petju, ker s pretežkimi pesmimi ne more. Ob procesijah stopa na čelu s križem v roki, s ponosom in tiho srečo v srcu.

Ko je bil še mlad, bi se rad oženil. Imel pa je to smolo, da se je zagledal vedno v kako prevzetno. In seveda, če je dekle prevzetno, pa ni bilo za Tomaža, to se pravi, on ni bil zanjo. Potem je misel na ženitev opustil in zložil pesem o osmih prevzetnih dekletih — toliko jih je menda imel — ki se konča z besedami:

»Potem pa bilo je tako,
da nobenega ni blo!«

Lepa je Savinjska dolina

Tam pri vas je lepo, mi je rekel že marsikdo. Tudi tisti, ki še nikoli niso videli Savinjske doline, vedo povedati, da je lepa. Tako so namreč slišali praviti o njej.

Savinjska dolina. Da, res je lepa. Kadar koli pridem v Savinjsko dolino, imam vedno občutek, da je nedelja, četudi je delovni dan. Tako praznično je vse, njive kakor umite, hiše in vasi, vse je nekam nališpano, še nageljni na oknih so obdani z nekim razkošjem. Ljudje na polju, nič ni trudnega, nič težkega na njih. Vse dela z veseljem in z vero, da ne bo zastoj.

Ko sem začel pisati, sem upal, da vam bom z besedami pokazal, kaka je Savinjska dolina. Dolina sama, njena polja, njene vasi. Dommage, ljudi in to, kar je teh ljudi, hmelj, Savinjo in njene pritoke, ki se vijugasto vijejo in prelivajo v tolmune, in še in še. Saj je to-

liko vsega. Pozabil pa bi skoro na pogorje okrog doline, po katerem se bleste bele cerkvice, podružnice svojih farnih mater v dolini. Kraljica med njimi je Gora Oljka.

Vem, da ni dovolj, če bi rekel samo: lepa je Savinjska dolina.

Od Celja do Žalca
je ravno polje

poje narodna pesem. Toda raynica sega še daleč naprej, do Vranskega. Po sredini jo seka široka državna cesta, naslednica nekdanje rimske ceste, ki je vodila na Trojane in še dalje do Ljubljane. Z državno cesto pa je povezano večje število banovinskih cest, ki vežejo posamezne vasi med seboj. Cestno omrežje je v dolini še precej gosto. V Celju se odcepi od bivše Južne notirna železnica, po kateri večkrat dnevno »divja« kratko imenovani »Savinjčan«, ki pri Šmartnem ob Paki zavije v šaleško dolino do Velenja in od tam v Dravograd. Za promet skrbe razna avtobusna podjetja, ki prevažajo ljudi v razne smeri. Najbolj pa se uporablja ljudsko vozilo kolo, s katerim se vozijo v nedeljo k sv. maši, ob delavnikih pa z orodjem opremljeni na polje.

Zemlja je zelo rodovitna, samo ob toku Savinje je precej peščena in potrebuje precej dežja. V spodnjem delu doline pa je zelo globoka in rodovitna.

Savinjčanu pomeni zemlja veliko. Ni pa lakomen po njej, zato se ne tožari rad. To mu je izpod časti. Vsako ped zemlje dobro izkoristi. Zato tu ne vidimo zapleveljenih njiv in zane-marjenih travnikov. Vsaka njiva je skrbno obdelana, da je veselje pogledati.

Kar pa dela Savinjsko dolino drugačno od drugih dolin, je zlata roža — hmelj. Gosti nasadi hmelja se vrste drug za drugim. Visoko v zrak se dvigajo smrekove ostrvi — pravijo jim »hmeljevke«. Po njih plezajo po tri ali štiri za mezinec debele zelene vrvi s širokimi in raskavimi listi.

Dolge njive hmelja se vrste druga za drugo. Vse lepo v vrsti, vsaka sadika v gotovi razdalji, sicer jih ne bi bilo mogoče obdelovati s plugom.

V tem času in vse dotlej, ko se hmelj obere, je v Savinjski dolini najlepše. Ko pa pridejo obiralke iz Haloz in Dolenjskega ter oberejo rumene kobule, ostrvi popadajo po tleh — takrat pa dobi dolina zopet svoj navaden, počivajoč izraz. Kdor pa jo obišče sedaj, v tem času, pa bo navdušen rekel s pesnikom:

Prelep si ti, Savinjski dol,
pozabil te jaz ne bom nikol!

letajo sem in tja. S kolesi, motorji; zdaj sem, zdaj tja.

»Date hmelj?«

»Po čem?«

»Po šest in dvajset.«

»Ne.«

»Nič ne vpraša, zakaj ne. »Z Bogom!« in že gre drugam.

»Kadar bo po trideset, ga bom dal,« še reče oče za njim. — Cena rase.

Pri štruklju je živahno. Gostilna je polna.

»Po čem je danes?«

»Trideset. Velike partije so že po dva in trideset.«

»Ga je že dal kdo?« vprašujejo Miho, ki ga kupuje.

»Ze. Ramšak dva centa, Kovče enega, Ribar enega, v Kaplji sem ga dobil, na Dragopolju ga j dal Čotar.«

»No ja, da bi rekel, no ja, jaz ga bom tudi dal,« se je oglasil Melan.

»Nikar ga ne daj, boš videl, da bo dražji,« so silili vanj.

Prišel je od nekod Kališkov Štefan.

»Gvišn res, nikar ga ne dajte, hmelj bo še po sto dinarjev.«

»Tri kile vkup, jeli?« mu je ugovarjal nekdo.

»Ja, ja, kršen fidel, menda ja jaz tudi kaj vem, gvišn res!« je gnal Štefan svojo naprej.

Hmelj je bil obran. Obiralke so se poslavljalje, nekatere so še prej okopale repo ali osmukale hmeljevo zelenje za ostrvi, preden so šle. Glasno pojoč so se vračale na postajo. Za njimi so ostale gole njive.

Suh hmelj je ležal na kupih pod streho. Špranje so bile zadelahe, da ni mogla svetloba do njega. Drugače zbledi.

Lepa cena je dala misliti tudi takim, ki niso bili hmeljarji. Nekateri so se bali, da bo oče le premalo dal. Eden ali drugi je imel polomljeno kolo in bi rad novega. In tako se je zgodilo, da se je tu in tam kak kup kar občutno zmanjšal. Najbolj nevarno pa je bilo tam, kjer je bil že pobasan.

Zmanjkala je vreča, pa je ni bilo več. Med fanti pa so bili skrivni pomenki:

»Koliko si ga zácal? Kam si ga spravil? Kam ga boš prodal?«

Nekega dne se je pojavil rjaví papir, kakršen se potrebuje za pakiranje. Naslov mu je bil: »Zacar, glasilo hmeljarjev brez zemljišč«. V njem je bilo vabilo na skupščino hmeljarjev brez zemljišč. Skupščina se vrši ob desetih zvečer 4. septembra na Cajnarjevem kozolcu. Sledila so imena članov pripravljalnega odbora bodočega društva in še razne zanimive stvari.

List je šel iz rok v roke daleč na okrog. Ojstrčani so te dni imeli obilo smeha. Pa se je marsikateremu fantu zresnil obraz. Oče je bil storil svoje. Kakor vse, se je tudi to pozabilo.

Cena hmelju je pa le počasi lezla navzgor. Ljudem se ni mudilo s prodajo. Bili so si svesti, da pride na petdeset, mogoče še kaj več. Le malokdo je prodal, pa še ta samo toliko, kolikor je rabil za potrebo.

Kakor bi udaril plat zvona, je padla med ljudi vest: kupčija je zaprta. Nikdo ne kupi nič. Ljudje so se prestrašeni vpraševali, kaj bo zdaj. Teden dni je bilo tako. Potem pa so začeli spet kupovati.

Toda cena je bila komaj polovična od prejšnje. Kje daleč pa je bila vsota, v katero so prej tako trdno verovali...

V gostilni je bilo zopet precej ljudi. Nekoliko poparjeni so se menili vaščani o kupčiji. Stari Knez je rekel glasno, da so ga vsi slišali:

»Ja, ja, pridelati ga vemo, prodati ga pa ne znamo.«

Kališkov Štefan pa se je obrnil k Melanu in ga s težko roko udaril po rami:

»Kršen fidel, pa si imel le ti prav, Melan, da si ga dal o pravem času, gvišn res!«

Melan pa je rekel samo kot po navadi: »No ja, da bi reku, no ja!«